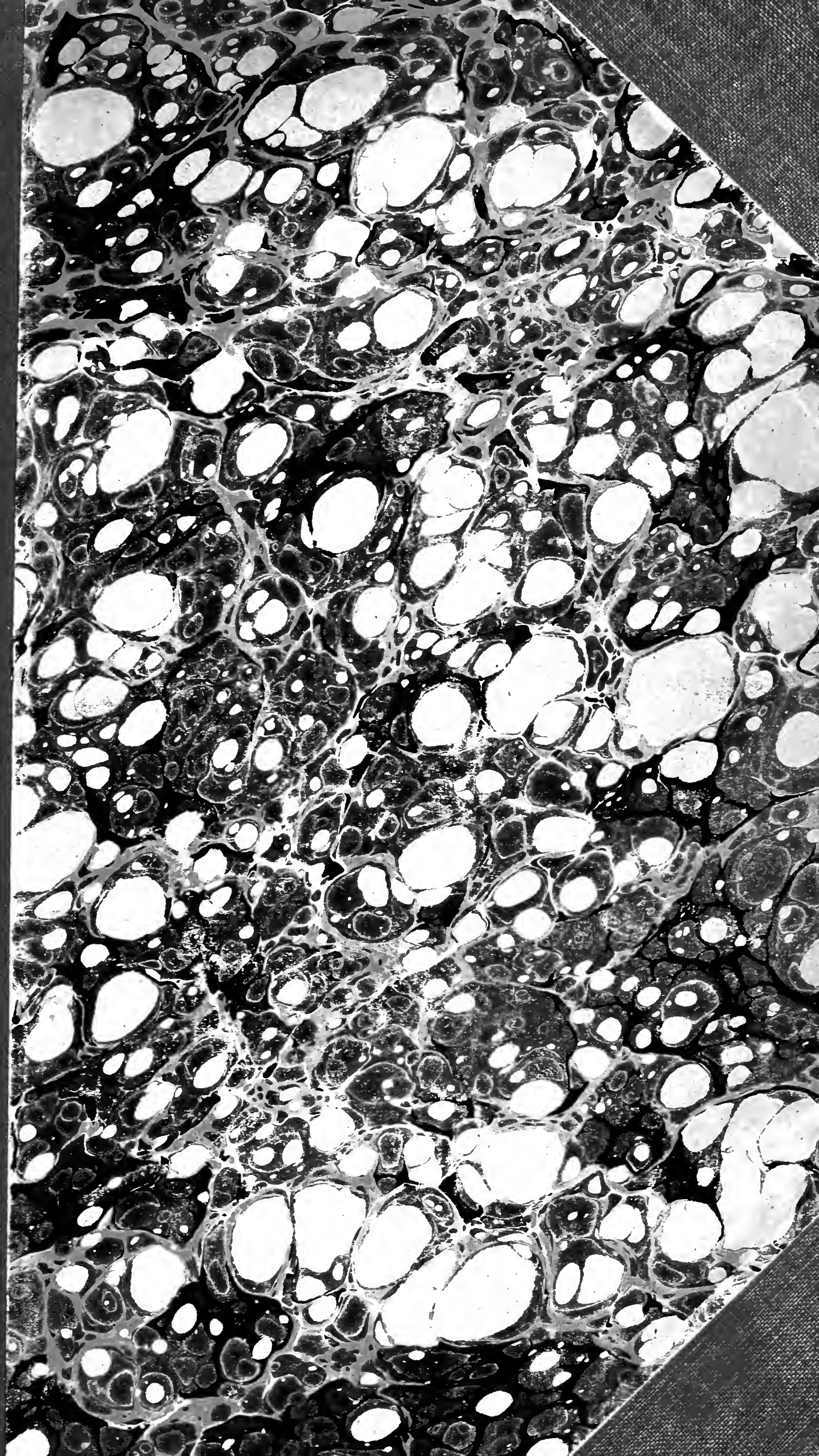
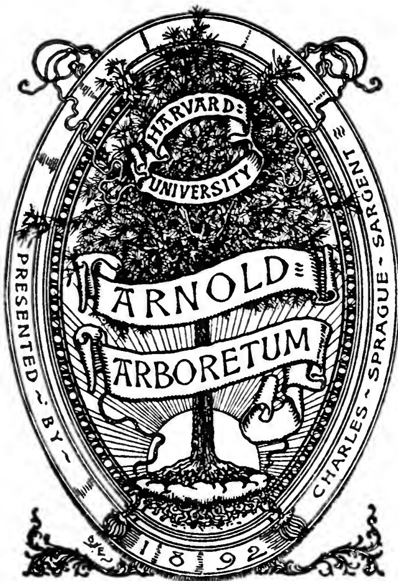

3 2044 107 239 758

HARVARD
UNIVERSITY
ARNOLD
ARBORETUM
PRESENTED ~ BY ~
CHARLES ~ SPRAGUE ~ SARGENT
1892

ALBERTI HALLER.

M. & Ph. D.

ARCHIATRI REG. ET ELECTOR.

MED. ANAT. BOTAN. ET CHIR.

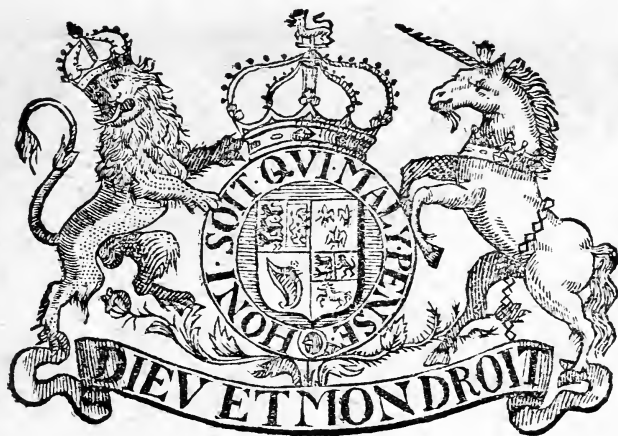
IN ACAD. GEORG AUG.

P. P. O.

SOC. REG. ANGL. ET SUEC. SOD.

ITER HELVETICVM

ANNI MDCCXXXVIIII.

GOTTINGÆ

SVMTV REG. VNIVERS. OFFIC. LIBRARIÆ.

1740.

VIRO

GRAVISSIMO SAPIENTISSIMO

AVGVSTO JOHANNI de HVGO.

ARCHIATRO REGIO ET ELECTORALI

SOC. REG. LOND. SOCIO

S. P. D.

ALBERTVS HALLER.

Quantis me beneficiis adfeceris VIR ILLVSTRIS, neque modeſtia Tua permittit ut enumerem, neque deſtinata hujus adloquii brevitas. Id unum excito, quod cum hac mea opera propius conjungitur, Te nempe theſauros Tuos Botanicos uberrimos omnes mecum communicaſſe, rariſſimas demum & deſideratas ſtirpes quam plurimas donaſſe, & cum ſtirpibus pulcherrimorum librorum feciſſe participem, quibus inſtructior & hanc diſſertationem, & majores meos labo-

res felicius perficere potui. Quem ergo multis adjuvisti modis, eum libellum comis accipe, & homini fave, qui Tuas virtutes gnarus veneratur. Ex Georgia Augusta die 31. Octobris 1739.

§. I.

§. I.

Quando eo vere, quod proximé elapsum est, ad patriam urbem iter feci, nondum adultum ver erat, & nimbosa hyems plantas, etiamsi floruissent, legi vetabat. *Bernae* me alia, & quæ mihi quidem majori momenti essent, detinuerunt. Non potui, tamen ferre aspectum eorum montium, qui patriam urbem coronant, absque dulci desiderio stirpium, quas in iis toties, innocentissima voluptate perfusus, junior legeram. Eripui me quantum licuit, urbanioribus negotiis, & quam primum humiliores montes nix deseruit, ad eos raptim iter feci. Ergó colles illos, si cum alpibus conferas, ipsis *Jurae* culminibus humiliores, qui ultimam *Emmiam* vallem a *Lucernensium* ditione separant, nondum visos, & ipsa novitate gratiosos, adii die IX. Junij: comite amico optimo, & amantissimo bonarum litterarum NICOLAO EMANUELE GATSCHET, ad cujus avita & laxissima pascua, praecipuum iter nostrum fuit.

§. II.

Circá Bernam passim sylvas abiegnas praeterivimus, muscolasque atque cavas semitas, amatas muscorum sedes,

hybernos olim labores, nunc steriles, & aestivo sole exustas. Neque montosa illa regio, quam communi nomine *Wislen* vocant, plantarum quidem feracitate se commendavit, animum vero mirifice recreavit dulci imagine felicitatis, quae a libertate nascitur. Latifundia cultissima omnes eos colles occupant, quos rustici homines, omni stipendio, omni imperio (nisi legum) liberi, laeti, divites, &, si hominibus ea sors potest contingere, felices habitant. Solitudines avias, & anfractus reductarum vallium, perstrepunt purissimi rivi, frequentant armentorum opimi greges, exhilarant sparsa tuguria, omni commeatu, & rusticae vitae commodis ditissima.

§ III.

Poeticum plane iter hoc fuit, herbae enim vulgares omnino erant, & ubique obviae. Trans eos colles *Emmam*, auriferum fluvium superavimus. In ejus arenosis syrtibus, ad ipsum insulae caput, quod adfluentes aquas primum excipit, solent accolae aurum arenis permistum legere. Neque prius cum quaestu lavantur *Arolae* arenae, licet ubique aureis micis avariciam hominum invitent, quam postquam *Emma* aquas suas immisit *Arolae*. Sed & ipsa *Emma*, non ab ultimis fontibus aurifera est, debetque praecipuas divitias torrenti cui *Goldbach* nomen est, de cujus uberrimo metallo fabulae potius quam historiae passim narrantur. Id mirum videri poterit, plerosque Helvetiae flurios aureas arenas miculasque vehere, aurea metalla tamen nullibi certa fide reperiri. Certe *Rhenus* ad ipsos Batavos, (a) ad Gallos *Rhodanus*,

a) Novam aurifodinam in arenosis montibus Bataviae ostentabat olim ORDINIBUS FOEDERATIS Joachimus BECHER. Et ex-

danus b), glebulas aureas de fert, quas Helvetiae debent. In *Arola* ad *Aarwangen*, & in commitatu *Badensi*, ubi vadosae arenosaeque insulae frequentiore sunt (*bey der Stille*,) non absque quaestu lavantur arenae; & conflatas ex iis massas purissimi auri, percussos nummos videre, id apud nos non rarum est.

§. IV.

Parum laetus his divitiis, qui omne desiderium posueram in thesauris valde minus invidiosis, suavissimis nempe plantulis, per vallem *Emmiam*, ad ductum illabentis fluvioli *die grune*, inter laetissima praedia, beataque mapalia hominum ultra sortem suam divitium, perveni ad sedem Praefecti *Sumiswald* ubi majores paulatim montes vallem constringere, & altius herbosa culmina erigere incipiunt. Omnes enim hujus tractus montes, absque rupium tristi horrore, absque praecipitium scopulorum metu, ex sola laetissima gleba, & confusis collium vertilium acervis congeruntur. Inter eos montes, est M. ARNI, satis apud vicinos celebris uberrimo lactis proventu & caseorum immensa mole, antiquissima familiae GATCHETIAE possessio. Is itineris nostri

experimentum, si non sufficiebat sumtibus, nobis tamen sufficit.

b) Vide de ejus arenis crystallinis, gemmeisque, quales omnino sunt arenae *Arolae*, cultissimum virum REAUMUR *Comment. Acad. Paris.* 1718. Crystalli moles inmensae ad fontes *Arolae* nuper repertae sunt, & glebam 695. librarum ipse vidi omnium, quas vel voto mortales adtigerunt, maximam. An similes ibi gemmarum, aurique venae, quarum minuta ramenta flumen avehit? de Rubineis certe verum est, & smaragdinis aliisque fluoribus SCHEUCHZER *It.* IV. p. 241. 242. Sed nihil in hisce spei est avaritiae nostrae, molles enim sunt & plebejae, neque supra crystallorum classem.

ſtri prima die terminus fuit, poſt quam per collis ſatis arduos, deinde per montoſam planiciem, ſilentesque ſylvas, jam ſolis abietibus umbroſas, per ſeſquihoram adſcenderamus.

§. V.

Stirpium Alpinarum prima nos ſalutavit *Bellis media*, frequens in Helvetia c), etiam planiori, locis umbroſis, & in ſylvarum uvidis receſſibus. Ejus figuram adeo exquiſitam dederat GESNERUS d), adeo conſpicuam charactere ſuo, ut fere adcuſare liceat TOURNEFORTIUM e), & multo quidem ſeverius VAILLANTIUM f), quod contra ſuas leges, pappiferam plantam immiſcuerint ſtirpibus, quibus ſolida ſunt, nudaque ſemina. Sed ingrati fuerit viros, qui tanta praeſtiterint, ideo culpare, quod non praeſtiterint omnia. Et ea quidem mente volo ut ſciant lectores me ſcripſiſſe perpetuo, quoties ab his & ab aliis doctis viris diſſenſero, ut ignorationem aliquam, imo evrorem, aut plusculos lapſus, nolim vel minimam partem demere earum laudum, quas grati ipſis decernimus, ſive eos mors extra invidiæ metum poſuerit, ſive nunc quoque laboribus ſuis de nobis bene mereantur. Nemo me certe, ſi recte me novi, melius cupit iis, per quos profecerit. Verum ad *Bellidem* noſtram redeo. Non pe-

c) Bernae in *Eymatten* ſupra ſtagnum. Circa *Auguſtam Rauracorum &c.*

d) In *compendio Matthioli* CAMERARIANO p. 654.

e) *Bellis ſylveſtris media caule carens* I. R. H. p. 494.

f) Cui eſt *Bellis media nudicaulis non ramoſa. Comment. Acad. Reg. ſc. Pariſ.* 1720. p. 318. Nam is quidem cenſor perpetuus TOURNEFORTI, nullam errorum ſuorum impunitatem ſperare poterat, in claſſe, quam ſibi ſelegerat ſubmovendam penitus ex imis ſedibus, novasque ad leges ordinandam.

penitus certum eſt, num Vaillantius noſtram viderit, quando *Bellidem monanthon autumnalem* g) Raii addidit *Tuſſilaginibus*, quod & papposa eſſet, & ſcapo unifloro. Nam in eo ipſo opere, in quo ſedulo elaboravit Pontedera h), *Bellidem* eamdem Raii, nudo ſemine deſcribit, ut omittam quod noſtra verna ſit omnino. Ut verum fatear tamen videtur, & Raius i) & Vaillantius k), de noſtra dixiſſe. Michelius l) denique, vero charactere *Bellidis mediae* cognito, novum genus ipſi creavit *Bellidaſtri* m), felici connubio certe nominis ex *Aſtere*, cujus characterem habet, & *Bellide* cujus faciem refert, cujusque nomen geſſerat antiquitus. Mihi enim nihil videtur intercedere, quin *Aſter* dicatur, isque *caule nudo uniflorus*. Namque flos, qui amiciſſimo Linnaeo n) calyce viſus eſt differre ab Aſtere, is equidem, & ſquamis & pappo ſeminum rufo, proxime accedit ad *Aſteres* illos Alpinos, quibus ipſis *Bellidis* folia ſunt, licet caulem non gerant aphyllon, & per hos intermedios Aſteres, cum *coeruleo acri*, multisque omni-

 no

g) *Caule nudo tenui praelongo flore [illegible] rubente Hiſtor. III.* p. 22[illegible].

h) In plantis flore compoſito. vid. *Diſſert.* p. 277.

i) Ob ſummam ſimilitudinem deſcriptionis, & quod vix fieri poſſit, ut, plantam adeo vulgarem, ignoraverit perpetuo, noſtra enim & altior eſt, & folia quam vulgaris majora habet, & pappum in ſemine.

k) Cui eſt, *Tuſſilago Bellidis folio* l. c. 375.

l) *Nov. plant. gen.* p. 32. Tom. 29.

m) *Bellidaſtrum alpinum foliis brevioribus hirſutis caule palmari flore albo.*

n) Nempe eam praecipue ob notam, quod calyx eſſet ſquamis nonniſi duplici ordine ad baſin uſque ſciſſis, videtur eam addidiſſe *Doronicis*, nomenque feciſſe *Doronicum caule nudo ſimplici unifloro Hort. Cliffort.* p. 500. Reyen *Flor. Bat.* p. 160.

no ſpeciebus conjungitur , quibus omnibus non plurimorum ordinum ſquamae ſunt. Caeterum , ut nondum dimittam ſtirpem noſtram, facit ſynonymorum obscuritas. Nempé & MENZELIUS o) noſtram videtur non uno p) novo nomine propoſuiſſe ; & dubium eſſe poteſt, num ea *Bellis media*, quam pictam a MATTHIOLO q) pene omnes Botanici receperunt , omnino ſit a vulgari minore diverſa. Certe MATTHIOLUS r) *mediam* ſuam non alpibus , aut editis umbroſisque locis , ſed pratis tribuit indigenam, & *hortenſi* opponit *ſpontaneam*. Nihilque a MATTHIOLO diſcrepant LOBELIUS s) DODONAEUS t), LUGDUNENSIS HISTORIA u) TABERNAEMONTANUS v) alique veterum. BAUHINI x) certo noſtram plantam deſcri-

o) *Bellis caule bipedali nuda , foliis magnis latis , floribus rubris & albis* (uti & noſtra ſolet *Alpina*) *Pugill.* Tab. 8. Quam VAILLANTIUS habet l. c. p. 358. & MORISON III. p. 30. & RAIUS *in hiſt. plant.* p. 349. & TOURNEFORTIUS in I. R. H. & TILLIUS, *hort. piſan.* p. 22. de quo dudum miror, qua felicitate in horto ſuo pene omnes ex ordine TOURNEFORTII plantas alere potuerit , & eas ſaepé , quas ego ſatis certe novi, nunquam diſtinctas exſtitiſſe.

p) *Bellis foliis parvis floribus albis alpina* MENZEL. *Pug. Plant. rar.* T. 8. vix videtur differre.

q) *In Dioscorid.* cum magn. fig. p. 911.

r) In iconibus nempé p. 478 quae ad DODONAEANAM facta eſt. In *adverſariis* vero videtur noſtram indicare , ſiquidem eam PENNIO tribuit in ſylvoſis Germaniae lectam p. 199.

s) Icon enim *Bellidis ſylveſtris* ex MATTHIOLO exſcripta eſt.

t) p. 264. *Pemptadum.*

u) p. 854 ex MATTHIOLO, eodem etiam nomine.

v) eodem nomine 329.

x) IOHANNES quidem icone uſus eſt GESNERIANA III. p. I. p. 114. CASPARUS veró & locum natalem indicavit, & in herbario vivo veram ſtirpem habuit.

ſcripſerunt, de recentioribus, & ipſo TOURNEFORTIO y), dubitari poteſt. Unicum addo, ex argumento calycis villoſi omnino videri ad noſtram pertinere *Bellidem*, quam novo nomine dicit SCHEUCHZERUS z), *alpinam minorem ſylveſtri minori ſimilem.* Eſt autem hoc genus *Bellidis*, *Aſterisve*, foliis *Bellidis* vulgatiſſimae majoribus, ſcapo altiori dodrantali & pedali, flore majore, & calyce aperto màgis hirſutulo ex bina ſerie ſquamarum ad baſin ſectarum virentium factus, ſemine, uti dictum eſt, pappigero, tum in ſemifloſculis, tum in disco.

§. VI.

Altera die, operibus primum lactariis adfuimus, atque ex menſuris lactis opimi quadringentis, quae paulo plus quam duodecies centena pondo efficiunt, unum caseum conpingere vidimus librarum fere octoginta. Solent etiam majores fingere, quando gramen adultius eſt. Atque eam lactis copiam feré ſeptuaginta vaccae ſuppeditant quotidie. Opima veró ejus lactis pinguedo his in montibus debetur fere unice *Alchimillae vulgari*, in editioribus paſcuis *Plantagini anguſtifoliae*, & in editiſſimis *Muttelinae*, ſtirpibus adeo, quae blando cum morſu adſtringunt.

§. VII.

Inde per anfractus montium in altiora cacumina divagatus, ſtirpes quaeſivi, ſed eas paucas certe inveni, cum anni praecox tempus eſſet, & hi montes in univerſum alpinum ingenium non ſatis exprimant, qui hortorum etiam frugumque non omnino expertes ſunt. *Gentiana* qui-

y) vide notam c.

z) *It.* VI. p. 453. neque alia eſt *Bellis ſylveſtris minor.* It. V, p. 424.

quidem *Asilepiadis folio* uberrima ubique adfuit, sed flores nondum ostentavit, quos Augusto mense demum expandit. Ea planta, si quidem GESNERUS a) noster civis mei ARETII nomini eam consecrasset, uti constituerat animo, fuisset ex antiquissimis, quae Botanicorum nomen gerunt. Sed & ubique obvium *Geum rotundifolium majus*, per sylvas humentesque scrobes, cornubus ovarii modo ad se mutuo conversis, modo per aetatem divaricatis, punctis rubris per petala in tres lineas dispositis, *calyce* ex ambitu imi ovarii exeunte Deinde *Valeriana* copiose apparuit in editioribus, cujus historiam extricare, atque optimorum scriptorum sententias faciliores reddere explicando, id quidem & necessarium visum est, & difficile.

§. VII.

Duas nempe *Valerianas* communius alunt Alpes nostrae, licet neque *Celtica Spica* b) careant: sed has quidem frequentius. Et altera quidem in Alpibus ubique frequens, in *Jura* Monte mihi nondum visa est, eaque quam

a) *Epistolar.* p. 120. b. Admodum placebat optimo viro id institutum, quo stirpes, grato quasi animo motae, certam immortalitatem reddunt iis, per quos innotuerunt, conf. *epist.* p. 73. & p. 42. ubi *Adolphiam*, aut *Occoniam*, & *Achilleam* (pro GASSERO suo) serio offert amicis. VAILLANTIUS idem secutus consilium, mutavit in posterioribus operibus, quod nihil veri nexus esset inter stirpes & nomina clarorum virorum. Neque tamen placet, quod ejecto verissimi amici nomine, BOERHAAVIAM voce sesquipedali dixerit *Antanisophyllon*. Nam & nomina ficta ad similitudines raro effugiunt ambiguitatem, & male poenitentis videtur, auferre quod dederat.

b) Quam nomine *Waldtschiben* enumerat inter plantas *Nessi*, civis noster ARETIUS, p. 235.

quam nunc in M. *Hengst* decerpſimus, perenni, odorata, lignoſa *radice* repit, alba quidem, ſed fuſco cortice. *Folia* ex radice profert ex longis pediculis, tenera, glabra, virentia, acuto mucrone, acute ſerratis oris, non diſſecta tamen. Verum ad caulem, quales plures ex una radice pedales, & cubitales fiſtuloſi eriguntur, perpetuo una conjugatio media eſt foliorum duorum, ſed ternatorum, quorum medium latius eſt, bina acuminata ſubjacent, ſimilia medio ſed minora. In *Umbella* nihil novum invenio, nam & tripartita procedit diviſio, & floſculi odorati, infundibuli forma, in umbellam congregantur, & terna *ſtamina* alba ex tubo floris proveniunt. *Tuba* bicornis in *ſemine*, cujus contorta corona per aetatem plumoſos radios explicat. Praecipuam notam dant folia ad caulem perpetuo terna, nunquam aut pinnata ut in vulgari, aut integra, ut in ea de qua proxime dicemus, §. VIII. Haec *Valerianae* ſpecies variis nominibus innotuit variis Botanicis, neque ſemper eadem cum ubertate notarum. Et *Phu* quidem *ſaxatile* GESNERI c) huc refero, quod in Alpibus legerit, ubi aliqua quidem eſt *ſcrophulariae folio Valeriana*, ſed rarior d). Deinde CLUSII *Valeriana ſylveſtris alpina I. latifolia* e) cum noſtra eadem videtur, cum folia ad caulem in duas treſve crenas diſſecta deſcribat. A CLVSIO ad CASPARVM BAVHINVM neminem invenio, qui ejus mentionem fecerit. Is autem ſtirpem noſtram egregie cogni-

c) *Hort. Germ.* p 272, *tab. collect.* p. 96. *Petraeum* vero dicit in *append.* ad *Hort. German.* p. 295.

d) In Rhaetia legit D. HUBER, ego vero in M. *Obergurnigel.* ſed in *Jura* M. frequentiſſima eſt (XXVIII)

e) *Hiſtor ſtirp. rarior.* LV. cum icone, quæ diviſionem foliorum ad caulem non ſatis exprimit. In *Pannonicis* vocat *Alpinam I.* p. 512. figuram vero non addit.

cognitam habuit, foliorum ad caulem binas alas esse sollicite monuit, iconem etiam dedit, quo id exprimeretur f). In eo, ut saepe solet, non prospexit nobis, quod CLVSIANAM plantam g), proprio nomine a sua sejunxerit, quae adeo certo erat eadem. Ab eo tempore nihil novae lucis accessit. CLVSIANAM plantam repetierunt JOHANNES BAVHINVS, h) sibi etiam visam, PARKINSONVS i), RAIVS k). Nomen aut CLVSII aut CASPARI dederunt AMBROSINVS l), MORISONUS m), TOVRNEFORTIVS n), MAGNOLIVS o), PLVKNETIVS p), TITA q), SCHEVCHZERVS r), VAILLANTIVS, s) ita

f) *Valerianam montanam primam dixit* in *Phytopinace* p. 292. *alpinam primam* in *Prodromo* p. 86. & *Pinace*. Synonymum nullum addidit. Legerat autem in m. *Wasserfall. Cat. plant Bas.* p. 50.

g) Eam enim dixit *Valerianam alpinam alteram* in *Pinace*, nam in *Phytopinace* idem nomen dat illi *folio scrophulariae*.

h) Dixit *Valerianam alpinam*, III. p. 208. neque *Fratris* novam cognitam habuit, descriptam pridem in *Phytopinace*. Ex eo CHABRAEVS p. 411. Icon autem melior est CLUSIANA.

i) In descriptione *major sive latifolia* est p. 120. in icone *minor* id p. 121. Icones enim mutatae sunt.

k) Descriptio cum nomine *Alpinae* Hist. p. 390. bona est, neque tamen potuit homonymiam extricare, cum ad CLUSIANAM etiam eam voluerit referre, quae est *scrophulariae folio*. Solennis asteriscus indicat, quod *hanc* quidem, non viderit. Nostram in M. *saléve* legerat. vid. *Syll. plant. extra Brit. nasc.* p. 258.

l) Merus, ut solet, nomenclator. *Phytograph.* p. 554. Usus vero est nomine CLVSII.

m) *Hort. Bles.* p. 214. & *Hist. Oxon.* III. p. 112. eodem nomine: in *Umbelliferis* vero p. 51. solam habet CLUSIANAM, quam vocat *Nardum montanam alteram* & XI. loco ponit. *Primam* CASPARI utrobique omittit.

n) *Valeriana alpina prima*, ex CASPARO *Schol. Bot.* p. 153. & I. R. H. Solam excitavit BAVHINI stirpem.

o) Eodem nomine H. R. M. 201. & in *Char. plant.* p. 149.

p) *Almagest.* p. 380. eodem nomine.

q) *Hort. Maurocen.* p. 178. & in *Itinere*, ubi *alpestrem primam* dicit.

s); ita ut eorum nemo moneat nihil a CLVSIANA ſtirpe differre BAVHINIANAM, utramque etiam distinctis nominibus & TOVRNEFORTIVS t), & TITA u) expreſſerint. Neque tamen fieri poterat, ut lateret penitus Botanicos ſtirps adeo non rara. Ergo pro nova planta deſcripta eſt a BARRELIERIO w), qui cum nomine *alpinae ſaxatilis minoris flore albo* egregiam dedit iconem, licet ei nomen addiderit *ſcrophulariae folio* EDITOR, hic certe non felix. Sed & *Val. alpina minor planta palmaris* PLVKNETII x), & ejusdem *Valeriana minima planta ut plurimum uncialis* y) manifeſto ad noſtram pertinent, quod & VAILLANTIVS perſpicax intellexit. De MENZELIANA z) & CAESALPINIANA aa) & LOBELIANA bb) ſtirpe non ita certo conſtat. Reliqua ſynonyma hujus capitis, niſi fallor, omnia pertinent ad hanc noſtram *Valerianam, foliis ad caulem tripteris*.

§. VIII.

Alia eſt, & haud paulo obſcurior, *Valerianae* ſpecies, cui *radices* fuſcae, lignoſae, repentes, plerumque inodorae. *Cau-*

r) *Valeriana alpina It.* I. p. 51. cum certa deſcriptione noſtrae.

ſ) Eodem nomine C. B. *Comm. Acad. Pariſ.* 1722. p. 252.

t) Qui CLUSIANAE peculiare nomen dedit, poſt CASPARUM, *Valerianae alpinae alterius.*

u) *Hort. Maurocen.* l. c.

w) *ic.* 742.

x) *Almag.* p. 380. & *Phytograph.* T. 231. f. 7.

y) *Almag.* ib. & *Phytogr.* ib. f. 8. Nomen repetiit RAIUS *hiſtor. plant.* III. p. 2.2.

z) *Valeriana ſaxatilis foliis Trachelii* in *pug.* nomen utique noſtram videtur exprimere.

aa) *Valeriana inodora I.* L. IV. c. 5. conjectura eſt utriusque BAUHINI. Noſtra odora eſt, ſed reliqua conveniunt.

bb) *Valeriana montana Peliterii. Illuſtr. ſtirp.* p. 145. Deſcriptio non recedit.

Caules, praeter umbellam, non ramosi, ex una radice saepe plures, erecti, pedales, & ultra. *Folia* ad terram, pedicellis etiam nixa, levia, & virentia, sed figuræ diversae, & ima quidem ex rotunda ellipsi acuminata, ut fere violae folia imitentur: deinde alia, nam multa ad terram sunt, longiora, & ex ellipsi lanceolata, plicata ora, & aliquando vagis incertisque dentibus non acute exsculpta. Ad caulem una conjugatio foliorum sessilium, quae longiore mucrone sunt, & *Alsines* altissimae similia, nunquam terna, neque dissecta. Flos, stamina, Tuba, semen, simillima. In *Jurae* nemoribus ubique reperitur; supra *Dornach*, in *M. Nodz*, *Chasseral*, *Grandvi*, & alibi frequentissimam legi, in alpibus, uti dixi §. 7. not. e. rarior est. Haec planta, uti ex herbario CASPARI BAVHINI, & icone LVGDVNENSIUM certior factus sum, sollicita cura impensa, primum dicta est a LUGDUNENSIBUS *Valeriana montana*, a) cum icone, quae ima folia nostrae, ruditer, sed proxime exprimit. Ex ea nata est *Valeriana montana subrotundo folio* CASPARI BAUHINI, b) ejusdemque *montana alsines folio*, c) utcunque ad diversissimam d) stirpem hoc nomen usurpaverit VAILLANTIUS. Deinde PINACIS nomen repetiit TOURNEFORTIUS e) & TILLIUS. f) Haec

a) *Hist. gener. plant.* p. 1127.

b) in *Pinace.*

c) *Phytopin.* p. 293. ubi similem esse suae, sed diversam tamen adserit, contra praesens proprii herbarii testimonium. Sed amabat CASPARUS stirpium multiplicitatem, & saepissime eamdem bis tradidit, quando eam & viderat ipse, & in alio descriptam legerat. Ab eo vicio JOHANNES longe erat alienior.

d) 1722. l. c. refert ad *Nardo Celticae similem inodoram*, quae planta, in herbario sicco CASPARI BAUHINI conservata, diversissima est, *Nardis* adfinis, longo folio lingulae effigie, habitu stricto duro, Umbella exigua, foliis ad caulem longis & strictissimis.

e) I. R. H.

f) *Hort. Pisan.* p. 170.

Haec prima eſt claſſis nominum, quibus noſtra dicta eſt. Deinde CASPAR BAUHINUS ex vicinis montibus g) lectam ſtirpem a LUGDUNENSI ſeparavit, & pro nova deſcripſit, *montanae alterius* h) primum nomine, deinde *alpinae ſcrophulariae folio* i), quae certe appellatio minus apta eſt, cum noſtra, neque adeo acuta, neque acute ſerrata folia habeat, uti ipſa BAUHINI fidiſſima icon ſatis demonſtrat. Id nomen, & CASPARI BAUHINI deſcriptionem retinuit FRATER, k) deinde, ex ordine, planta plerumque non viſa, neque cognita ſatis RAIUS l), MORISON m), TOURNEFORT n), MAGNOL o), PLUKNET p), TILLI q), VAILLANTIUS r), & SCHEUCHZERUS ſ), ſed is gnarior, & cum ipſa notarum mentione. MUNTINGII t) & MENZELII u) nomen, & alterum, quod SCHEUCHZERO w) elapſum eſt, ex nomine CASPARI corrupta ſunt. Haec ſecunda eſt nominum ſeries,

g) Conf. *Catal. plant. circá Baſil. naſc.* p. 50.
h) *Phytopin.* p. 292.
i) *Prodrom. Theatr. Botan.* p. 87. & *Pin.*
k) *Hiſt. univ. plant.* III. p. 208.
l) *Hiſt. plant.* p. 390. (cum fatali aſteriſco, inde dubitatio num diverſa a CLUSIANA) *ſyll. plant. extrá Brit. naſc.* p. 390.
m) *Hiſt. oxon.* III. p. 102. In *Umbelliferis* non habet.
n) *Schol. Botan.* p. 153. &. I. R. H.
o) *Hort. Reg. Monsp.* p. 201.
p) *Almageſt.* p. 380.
q) *Hort. Piſan.* p. 170.
r) l. c. p. 252. ubi conjungit, forte ſeductus a *Phytopinace*, *alpinam alteram* C. B. Ea vero, repetitio eſt CLUSIANAE, quae dicta eſt §. VII.
ſ) *It. Alp.* I. p. 51
t) *Val. folio ſcrophulariae*; *waare oeffen. van de plant.* p. 545.
u) Eodem nomine in *pugillo plantar. rarior.* ſi quidem noſtram vult.
w) *Salix alpina ſcrophulariae folio It. Alp. V. p.* 428.

ſeries: Sed tertiam inchoat denuo BAUHINUS x) minor, quando *Valerianae montanae inodorae* ex Monte *Waſſerfall* lectae meminit: nam de ea, quam ſuae conjungit, CAESALPINIANA y) Valeriana, nondum liquet, an noſtrae ſit eadem. Id nomen apud AMBROSINVM z) & TILLIVM aa) exſtat.

Quarto loco eſt *Valeriana alpina foliis integris radice repente inodora,* quam RAIVS bb) in Helvetiae montibus lectam, pro nova ſtirpe egregie deſcripſit, & ex eo repetierunt MORISONVS, cc) PLVKNETVS dd), TOVNEFORTIVS ee) Quinto demum eadem noſtrae videtur BARRELERII *Valeriana ſaxatilis alpina minor, integris foliis Italica ff)* quam & TILLIUS ut omnia habet gg). Toties pro diverſa deſcripta, eadem ſemper eſt *Valeriana foliis omnibus integris ex ovato acuminatis, leviſſime dentatis.*

§. IX.

Adſcendebamus per herboſa paſcua *die Laushütte,* & jam prope culmen eramus, juxta praecipitem rupem, quales rarae ſunt his in locis, quando frequentiſſimum offendimus

x) in *herb. viv.*

y) *Valeriana inodora altera hiſt. plant.* l. IV. c. 5. Breviſſimus eſt CAESALPINVS, ut nihil definíre liceat. Huc pertinet *Valeriana annua ex Ilva* CAMERARII *in horto Med.* 176.

z) *Phytograph.* p. 554.

aa) *Hort. Piſan.* p. 173.

bb) *Topographical obſervations* p. 438. *Syllog. ſtirp. extrá Brit. naſcent.* p. 259. *Hiſtor. plant.* p. 389. ex *ſaleva* M.

cc) *Hiſtor. Oxon.* III. p. 102.

dd) *Almag.* p. 380.

ee) I. R. H. VAILLANTIUS cum ea, quae *Nardo Celticae ſimilis* eſt *inodora*, perperam conjunxit.

ff) Ic. 868. non optime noſtrae reſpondens.

gg) L. c. p. 169.

dimus *Petasiten monanthon* dictum VAILLANTIO a). In eius flore *flosculos hermaphroditicos* numeravi multos ad 28. cum tubo stamineo, & bicorni *Tuba*. Circumstabat eos corona *flosculorum feminarum*, numero fore decem, quibus bicornis Tuba, & rudimentum campanulae bifidum fuit. Quae certe & DILLENII b) observationi, & doctae LINNÆI c) emendationi conveniunt. Vicinos dumos late occupabat *Chamaecerasus alpina fructu gemino duobus punctis notato*, jam tunc delapsis floribus, ut valde praecocem esse appareat, & *Cacalia*, de qua alibi dicemus.

§. X.

Ibi ad oram praecipitii frequens provenit *Cervaria* illa ARETII d), & GESNERI e), deinde, JVNGII f), quam ad *Caryophyllatas* primus revocavit MORISONVS negligenter admodum relictam cum *Chamaedry*. Eamdem, quod calycis segmenta petalis non plura habeat, petala vero vix unquam pauciora habeat senis, a *Caryophyllata* separandam esse jam ante

a) *Mem. de l. acad. des sciences* 1719. p. 403.

b) *Hort. Elthamens.* p. 310. non alium, praeter vulgarem, *Petasiten* habere flosculos uniformes.

c) In *flor. Lapon.* & *Hort. Cliffort.* p. 411. Is enim *Petasites* cum *Tussilagine* conjungit, quod dentur *Petasitis* species thyrsiferae radiato flore, & aliae *Petasitis* species facie *Tussilaginis*, mediae ergo inter *Tussilaginem* & *Petasitem*. BOERHAAVIUS nostrum inter *Tussilagines* reliquerat. *Ind. alt. hort.* L.B. p. 101. PONTEDERA ob alienum a *Petasite* habitum minus feliciter junxerat *Senecioni*, non observatis flosculis femininis *dissert.* p. 155.

d) *Descr. Ness. & stokh.* p. 235. & in GESN. Epist. p. 116. b.

e) *Desc. mont. fracti* p. 63.

f) In *doxolog. phys. minor* inter *homonymias plantar.* Vir acutissimus facile vidit non esse Chamaedryn, etiam ante MORISONI *praeludia*, quae anno demum 1669. produerunt. Eorum vid. p. 390.

ante aliquot annos g) monui. Sed idem ex propria obſervatione, exſecutus eſt LINNÆUS h), deditque ſtirpi in *Laponia* non infrequenti *Dryadis* nomen. Quod nomen, etſi a *quercu* deſumtum ſit, noſtra vero ſtirps, ſupra omnes ſylvas, apricis, aſperisque locis amet provenire, a ſimilitudine vero foliorum, nomina imponere ipſe nolit LINNÆUS, ſervari tamen poterit, ne diſſenſiones in infinitum creſcant.

§ XI.

In ſcrobibus editis *Acetoſa* montana *maxima* provenit, quae, contra conſuetudinem ſtirpium montanarum, longe altior eſt, & toto habitu laetior quam vulgaris a) illa, quae in pratis naſcitur. Sexus viſa eſt eamdem habere differentiam, noſtrae enim omnes meros femininos floſculos habuerunt, uti pridem obſervaveram, ſed ante me VAILLANTIUS b) & PONTEDERA c). *Vitis Idaea ſempervirens fructu rubro*, & ea quae *myrtillus grandis* etiam dicitur, & vulgaris *foliis crenatis* ubique per ericeta proveniunt, & *Ranunculus montanus aconiti folio albo flore* & aliae, ſed vulgaris notitiae montanae. Ergo ultima vice oculos ex ea ſpecula per ſubjectos agros urbesque late dimiſimus, & in *Lucernenſem* primum pagum, cuius caput *Lucerna* & lacus conſpicitur eminus, & *lacus Surſee*, & vallis *Endlibuch* altioribus montibus ſeparata a pago *Subſylvano*; deinde per late patentem *Argoviam*, magnumque illum *Jurae* ſinum, quo omnis *Helvetia* terminatur ad ſeptentrionem, lacusque

g) & *Cervariae* quidem nomine, quod antiquiſſimum eſt, *It.* in *Temp. Helvetic* Tom. I. S. IV. p. 557.

h) *Flor. Lapon.* 215. *Char. gener.* 419. & *Hort. Cliffort.* p. 195.

a) Cui conjungitur a LINNAEO in *flor. Laponic.* 130. & *Hort. Cliffort.* 131.

b) VAILL. in *botan. Pariſin.* p. 2.

c) *Epiſt.* ad TILL. p. 179. poſt *hortum Piſanum.*

que a *Bienna Morato*, & *Neocomo* nomen habentes ; pulcro certe, & vario ſpectaculo: Deſcendimus deinde, & protinus in aquoſis frigidis que locis *Pinguiculam albam* frequentem legimus, Alpinam fere ſtirpem & excelſa amantem. In ea, quod, praeter morem ſui ſimilium, duo tantum gerat ſtamina, viſum eſt floris partes curioſius inſpicere. Et calycis quidem tria ſuperiora ſegmenta ſubrotunde exciſa ſunt, duo inferiora, quae intervallo diſtant a ſuperioribus, acuta magis. *Ovarium* nunc ſnbrotundum, per floris perforati fundum emittit *Tubae* loco infundibulum, album, plicatum, & fimbriatum. Fundus vero floris retrorſum recurrit in breve calcar conicum, acuto mucrone flaveſcens, & per ſiccitatem rufeſcens. Anterior vero floris rictus ſuperiora duo ſegmenta ſubrotunda reflectit, inferiora tria majora, quorum medium pube maculisque flavis late diſtinguitur. Sub extremum fimbriatum finem Tubae recondunt ſe duo apices ſtaminum bicornium, quorum duo cornua ſuperna diſciformes apices, inferiora fungoſa flavaque corpuſcula gerunt, apicum quaedam quaſi imitamenta. Ea vero corpuscula, quae LINNÆI induſtiam fugiſſe videntur, conjungunt PINGUICULAM tetraſtemonibus, uti bicornia ſtamina *Sclareae*, *Salviae*, & *Hormini* plantas ſuas uniunt *Verticillatis*, licet nonniſi duo earum apices capſulas habeant, bini vero imperfectiora tantum & fungoſa corpuſcula.

§. XII.

Et haec fere ſunt, quae prima haec excurſio dedit. Valediximus enim monti *Arni*, cujus varios diſtrictus late per colles herboſos diſperſos obiveramus. Reduces ad ripam fluvioli, qui ad pedem montis *Arni* oritur, frequentem eam ſpeciem *Geranii* vidimus, quam alibi de-

 ſcripſi-

ſcripſimus a), in *Deſſio* veró monte & *Neocomenſium* dumetis montanis crebro legimus. *Gratiam Dei* vero *Germanorum*, Baſileae naſci, in pratis circa ipſa munimenta urbis prope *S. Petri* aedem, didicimus ab amiciſſimo STÆHELINO.

§. XIII.

In paluſtribus torfaceis uliginoſisque dumetis & pratis inter *Gumligen*, & pagum, cui antiquiſſimum nomen eſt *Muri*, creber est proventus *Vitis Idaeae magnae* & *Oxycocci* & *Thyſſelini Plinii*, & *Andromedae* foliis ſubtus albentibus, *Pedicularis paluſtris elatioris*, *Trifolii* demum *Lupulini*, quod exquiſite diſtinxit vir ſolidae eruditionis DILLENIUS b) *minoris alterius* nomine a *minimo* c) de quo alibi diximus, in univerſum ſimile, ſed foliis non ita cordatis, neque ſtriatis, floſculis reflexis pluſculis ad duodecim, habitu in univerſum ampliori. GMELINI etiam, veteris ſodalis, qui nunc ex Itinere *Kamtſchadkalenſi* redit, obſervationem d) facile oculorum judicio confirmavimus, torfam nempé congeriem eſſe radicularum *Sphagni molliſſimi candicantis*, putreſcentium, & cum terra paluſtri intime commiſtarum. *Pentaphylloides palustre rubrum* ibi frequens eſt, & ex rogorum ſede renaſcens *Jacobaea I. Pannonica*, & difformi flore *Chamaenerion*, cuius pulcherrimam iconem dedit de BRY e).

§. XIV.

a) *It. Hercyn.* XIV.

b) *Synops.* RAIAN. edit. III. p. 330. cum icone.

c) *It. Hercynic.* p. 5.

d) In *Commerc. Liter. Phyſ. techn. Med.* 1731 p. 348.

e) *Florileg.* ic. 42.

§. XIV.

Diebus aliquot elapſis, ad *Biennensium* & *Neocomenſium* montes, illos dudum notos, hos nondum viſos, iter ſuscepi exeunte menſe junio. In prima ſylva, Bernae vicina, quae a *Ruborum* copia dicitur *Bremgarten*, non ſolum *Hieracium latiſolium glabrum ex valle Griesbachiana* f), & *Helleborinen anguſtifoliam purpuraſcentem*, & *Gallium montanum latifolium* provenit, ſed elegans etiam *Groſſulariae* varietas *rubro flore*, cujus aliquot ſtirpes juxta viam regiam in dumeto florere vidi, fructus vero maturos non inveni. Ejus, ſed in hortis cultae, meminit CLUSIUS g), deinde IOHANNES BAUHINUS h), & RAIUS i), & BOERHAAVIUS k), neque facile ullus eorum, qui *floras* ſcripſerunt. Eſt autem, uti recte LINNÆUS l), varietas vulgaris *Ribeſii* hortorum fructu acido, cui cortice ſuo rubente, & omni habitu convenit. *Alpinus* autem *Ribes*, qui frequens in ſylvis *Helvetiae*, & planioribus, & *Jurae* montoſis, & ipſo *M. Waſſerfall* provenit, dulces aut inſipidas baccas ferens, cortice eſt albo floreque virente m). Ejus, quod diverſi ſaporis baccas generet, duas ſpecies facit CASPAR BAUHINUS n), &

f) I. B. II.

g) *Ribes vulgaris rubro flore*, *Pannon.* p. 119. *Hiſt.* p. 119.

h) *Hiſt. plant.* II. p. 98. dicitque *Ribem flore rubente.*

i) *Ribes fructu rubro majore hiſt. plant.* p. 1486.

k) Cum nomine I. B. *Ind. alt.* II. p. 254.

l) *Hort. Cliffortian.* p. 82.

m) Si quidem ſatis ab hortenſi diverſus eſt. Cortex differt, et ſapor baccae, qui in ſylveſtri, ſi ejusdem eſſet plantae, deberet non mitior eſſe. Deinde, racemi in ſylvatico erecti ſunt, in hortenſi pendent LINNAEUS l. c.

n) Aliam *Groſſulariam ſylveſtrem rubram*, aliam *Groſſulariam vulgarem fructu dulci*, in *Pinace.*

& ad eam, cui fructus dicit acidos esse, refert *Ribem sylvaticum* GESNERI o). Sed is, cum tussi dicatur mederi, ad dulcem videtur pertinere, neque differre ab eo, quem in sylvis *Austriae*, *Silesiae*, *Thuringiae*, *Saxoniae*, *Laponiae*, nascentem decerpserunt CLUSIUS p), SCHWENKFELD q), RUPP r), BUXBAUM s), & LINNÆUS t), in ipsa denique *Helvetia* IOHANNES BAUHINUS u). Ut adeo possit expungi id genus *Grossulariae*, cui *sylvestris rubrae* nomen fecit CASPARUS. Ea vero species, cui folium multo est amplius, & odore ingrato, fructus niger, tingens & olidus, eam uti *Tiguri* GESNERUS v), ita ad stagnum ego haud procul urbe patria reperi.

§. XV.

In sylva *Frienisbergensi* frequens est utraque *Pyrolae* vulgatior species, *pistillis rectis*, & *mucronato serratoque folio*. Ad sepes circá *Belmont*, *Barba Caprae foliis oblongis*. In fossis circá *Nidoviam*, *Ranunculus aquaticus folio circinato tenuissime diviso*, & *Sagittae* in *Helvetia* non frequentis *angustiore folio* varietas. In pratis humidis inter *Nidau* & urbem *Biennam* plurimum *Silaum flore luteolo*, & *Thalictrum majus siliqua angulosa striata*. Est ea urbs, lae-

o) *Hort. Germ. app.* p. 295 b. & *Ceanothi leve genus* p. 252. l. c. Consentientem habemus JOHANNEM BAUHINUM.

p) *Ribes vulgaris fructu dulci Pannon.* p. 119. *hist. rar. plant.* p. 119.

q) *Stirp. siles.* p. 182. vocat *Ribes insipidum*.

r) *Flor. Jenens* p. 40.

s) *Enum. plant. circá Hal. nasc.* p. 284.

t) *Flor. Lapp.* 97.

u) In *Saléve*, *Thuiri*, & circa *Basileam*, II. p. 38.

v) *Amomum falsum, de hort. Germ.* p. 245.

laetisſimo loco, ut meo quidem judicio utar, ſita ad radicem vitiferam humiliorum montium, qui e *Jurae* altisſimis dorſis producti, ſimili decurſu, ſed propiores planitiei ad occaſum vergunt. Lacus ante portas eſt, vineis late ſeptus. Ad meridiem planiſſima prata vicinum oppidum *Nidau* conjungunt *Biennae*, terminata in lenes & umbroſos colles. Aquarum purisſimarum benigna copia, ex fonte omnium, quos unquam vidi, ſed vidi plurimos uberrimo, & purisſimo, qui in cavos rupium receſſus inmenſa profunditate ſe demergit, & unus fere ſingulis civibus ſuum fontem praeſtat.

§. XVI.

In duriſſimas rupes, paſſim ubi aliquid mollioris glebae adſperſum habent, vitibus conſitas, quae urbi ad ſeptentrionem inminent, cum certa ſpe non inutilis laboris adſcendi, comite adgnato, & vetere amico Salomone Scholl M. D. Protinus *Mahaleb* ſe nobis obtulit, odorato ligno frutex, longis & rectisſimis virgis, folio duro Mali ſylveſtris, fructu nigro, oſſiculum & nucleum Ceraſi habente, ſed macriori, &c. ſolitariis pediculis. Is ubique ſupra vineas, per univerſum *Jurae* tractum, & ſimilibus in *Valeſia* locis, plurimus naſcitur. Deinde *Iris Germanica*; & *Sedum majus vulgare* ſpontaneum, & *Knawel perenne albis calycibus*, & vulgaris *Globularia caule folioſo*, *Veronica recta ſpicata*, & ſuaviſſimi odoris *Achillea*, floribus ochroleucis, latiori folio, & magis ad indolem *Tanaceti* pinnato, & *Emerus*, & *Gramen avenaceum lanuginoſum*, quod modo *rarioribus glumis* eſt, modo *denſioribus*: & *Oreoſelinum minus*, & quae multe gratior fuit, *Saxifragia multifido folio Pannonica* Clusii. Ea quidem tunc non florebat, ſed in *Dola* M. alio tempore cum flore legi, ſiquidem, ut videtur, erat eadem.

Ro-

Radix effossa, conica, alba, resinosa, aromatica, ramos multos ex praecipuo capite spargit. Ad terram frequens capillitium *folia* nascentia ambit. Ampla hinc folia, & fere pedalia, cum viriditate glauca, striatis costis *Biennae* quidem & viridiora, & magis multiplici divisione, quam quae in *Dolaz* legi. Costae primariae pinnarum edunt pauca paria, haec secundas pinnas, eae, tertia divisione alias, quarum fere trifida est divisio, non remota a *Peucedani* indole, sed longe minor, ut vix unius tertiae partis lineae latitudinem aequent. In primis cujusvis alae foliolis saepe bifida tantum folia sunt, alias simplicia. *Caules* sulcati, in *Dola* M erant semipedales, multi. *Umbellae* sparsae in cacumine multae sunt, & singulares, neque arctius in unam majorem congregantur. Sub iis ramis *vaginae* non magnae longae, & strictae, in foliola laciniata terminatae. *Umbellae* exiguae nullum vel universale involucrum, vel partiale habent. *Flosculi* albi, tunc quando I. Julii *Dolam* conscendi, nondum se explicuerant, ut longe minus *semen* maturum viderim. Ab *Hippomarathro* RIVINI facile differt, cui habitus robustior, dura folia, vaginae ad caulem adeo crebrae, & turgidae, ut vel solo eo habitu dignoscatur, demum latis ex albo & viridi variis foliis, quae umbellis partialibus sunt pro involucro. Id addo, ut adpareat non recte conjunctam esse plantam nostram cum RIVINIANA x), quae *Selinum* est *montanum pumilum* CLUSII y), a RUPPIO z), LINNAEO a) & humanissimo ROYENIO b). Nostra planta tria apud plerosque Botanicorum nomina habet. Namque prima de-

x) Cujus eximia icon est VAILLANTII, *Bot. Paris*, T. IX. f. 4.
y) *Pannon.* 701. 702. *histor.* CXCIX.
z) *Flor. Jenens.* p. 226.
a) *Hort. Cliffort.* p. 103.
b) *Flor. Lugd. Bat. Prodr.* p. 112.

descriptio est CLUSII c), qui *Saxifragam Pannonicam dixit*, iconemque dedit non malam. Inde CASPARI BAUHINI *Daucus montanus multifido folio* in *Phytopinace* d), *multifido brevique folio* in *Pinace* e); *Saxifragia multifido folio Pannonica* IOH. BAUHINI f), CHABRAEI g), RAII h), PLUKNETII i), *Daucus montanus Pannonicus* PARKINSONI k, *Saxifraga montana minor multifido folio Pannonica* MORISONI l), *Seseli, quae saxifraga Pannonica* BOERHAAVII m). TOURNEFORTIUS non habet, & modeste facit, satis enim adparet, neminem eorum, quos auctores citavimus, CLUSII stirpem aut vidisse aut cognovisse. Sed eadem & CLUSIANAE & nostrae planta est, *Meum aliud* LUGDUNENSIUM n), quod in Allobrogum frigidis montibus lectum, etiam natali loco cum nostra montis *Dolaz*, sed figura foliorum, umbella radice & habitu praeterea convenit. Ea est *Meum Dauci Cretici* fac-

c) In icone *Pannon.* p. 698. lobos nimis multos integros aut bifidos fecit, & qui trifidi, ii non ad basin usque, uti par est, secti sunt. Habitus omnino umbellae adest, in *histor. rar. plant.* p. CXCVI. Idem nomen est apud AMBROSINIUM *phytogr.* p. 481.

d) p. 260.

e) Ex *herbarii vivi* inspectione certus adfirmo. Idem nomen habet *flora Batav.* p. 10. & MORISON in *Umbellif.* p. 84. ubi jubet a *Daucis* auferri, ob semen striatum.

f) III. p. 2. p. 19. nihil addit iis, quae a CLUSIO habuerunt, neque sibi visam dicit.

g) *Sciagraph. stirp.* p. 383.

h) *Hist. plant.* p. 461. cum asterisco.

i) *Almagest.* p. 133.

k) *Theatr.* p. 896.

l) *H. Oxon.* III. p. 273.

m) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 50.

n) *Hist. gener.* p. 759.

facie CASPARI o) & IOHANNIS BAUHINI p), & RAII q), *Meum aliud minus* PARKINSONI r), *Saxifraga montana minor humillima ſive palmaris* MORISONI s). Quam plantam denuo, ut ſibi non viſam, ſapienter omiſit TOURNEFORTIUS, nemo enim eorum, qui ex LUGDUNENSIBUS eam repetierant, aliquid addidit ejus hiſtoriae, aut ſtirpem unquam vidit. Sed tertio denique loco, convenire videtur noſtrae plantae, ex brevi utique deſcriptione *Daucus petraeus glauco folio* IOHANNIS BAUHINI t), & eo magis crediderim intellexiſſe noſtram, quod minime in *Jurae* aſperis rara, ejus diligentiam vix potuerit effugiſſe. Eam ex IOHANNE BAVHINO repetit RAIVS u) & ad *Ammi* refert MORISONVS w), nihil addens deſcriptioni, ex quo videatur eam cognoviſſe. TOVRNEFORTIVS denuo non habet.

§. XVII.

Circá *Biennam* paſſim elegantes plantulae viſae ſunt. *Raphaniſtri* genus recte dictum KNAVTIO a) ex MORISONI ob-

o) In *Pinace*, ejus varietatis, quae longiori, & laxiori folio in *M. Waſſerfall* provenit, cuius folia omnino ſimillima ſunt. In *Phytopinace Meum alterum umbella alba* p. 254.

p) L. c. III. p. 2. p. 15. & CHABR. p. 383. Quaerit, an ſit Daucus breviſſimis foliis in *M. Pilati* viſus GESNERO, ſed ea videtur *Daucus* fuiſſe.

q) L. c. p. 460. cum aſteriſco.

r) L. c. p. 888.

s) L. c. p. 273. qui in *Umbelliferis* p. 76. removet eam a Meo, ſed ex ſola, ut fatetur, deſcriptione DALECHAMPII.

t) L. c. III. p. 58.

u) *Hiſtor.* p. 460. cum aſteriſco, quo videtur diſtinxiſſe omnes plantas ſibi non viſas neque certae notitiae.

w) L. c. p. 295.

a) *Enumer. plant. circu* Hal. *naſcent.* p. 21.

observatione, *dispermon*, cum BAVHINI non ignoraverint quidem duos siliquae articulos, sed negligentius dissimulaverint, dicendo *monospermon*; & *Turritis Leucoji folio*, *Germaniae*, magis quam *Helvetiae* frequens, denique *Alyssi* elegans species *fructu rugoso Coriandri monospermo.* Ita voco plantam, quae ad *Alysson arvense folio auriculato acuto* I. R. H. ex naturali charactere proxime pertinet, ipso fatente LINNAEO b), habitu toto, foliis & luteis flosculis, & siliculis erectis in longis pedicellis, & earum permanente Tuba ita simile, ut etiam absque VAILLANTII c) observatione, a *Rapistris* ad *Alysson segetum* debuerit revocari. Nunc & fructum novimus consentire, rugosum equidem, & rotundum, qui glaber est & conpressus *Alysso*, sed pariter medio septulo divisum, licet omnino unum loculum in omnibus, quos multos aperui, vacuum habeat, alterum majorem, uno triquetro semine foetum. Habitum fructus rugosum, neque inventoris GESNERI d), neque CASPARI BAUHINI e), neque LOESELII f), neque MORISONI g), icon exprimit. *Paronychia* vero *secunda* TABERNAEMONTANI h), si quidem huc pertinet, ut visum SCHWENCKFELDIO i), omnino male pin-

b) Quo *Myagra* veterum, ex *Alyssi*, *Rapistri*, et *Myagri* generibus in unum revocavit, contemta fructus diversitate *Hort. Cliff.* p. 328. consentiente ROYENO. *Flor. Lugd.* p. 3 0.

c) Qui septum in media silicula observavit *Bot. Paris.* p. 171. & ad *Myagra* jussit referri.

d) Apud CAMERARIUM in *Epit. Matth.* p. 902. nomen additum est *Pseudo-Myagri alia minor species vasculis rotundioribus.*

e) *Myagro similis siliqua rotunda* Prodr. p. 52.

f) *Myagrum Monospermon siliquis rotundis Flor. Pruss.* p. 174. ic. 56.

g) *Sect.* III. T. 23. n. 5.

h) p. 804.

i) p. 36.

pingitur: ſed calyces ad baſin ſilicularum certo perſuadent, pertinere eam ad *Alyſſon campeſtre minus*, & verba SCHWENCKFELDI fere ea ſunt, ut de eodem dixiſſe videatur, licet noſtrae plantae nomen ex CAMERARIO excitet. Idem *Alyſſon* ex comitatu *Neocomenſi* habuimus a D. D. DIVERNOI.

§. XVIII.

In iisdem rupibus elegans illud *Phalangii* genus provenit, *parvo flore non ramoſum* dictum c. BAUHINO, quod florem *Allobrogico* illo *Phalangio* minorem gerat. Non bené fecit MORISONUS a), quod id *Phalangium* ſuadet conjungere cum *ramoſo parvo flore* paſſim in *Helvetia* frequente. Nam id foliis quidem & habitu non humilius, flore & fructu triplo eſt minore, licet pinguiori, quam alterum, & planiori loco naſci amet. Deinde ad ripam lacûs, in lapidoſo littore ſerpit *Ranunculus*, quem ante aliquot annos *Morati* decerpſi, eo omnino loco, ubi primum a BURSERO b) lectus eſt. Eum pro nova planta propoſuit in *flora Laponica* LINNAEUS c), *varietatum* perpetuus hostis, & cum nova icone denuo AMMANUS d). Sed, niſi omnino fallor, hic ipſe varietas eſt vulgaris *longifolii paluſtris*, maligno ſolo reptans, quae frequentes juxta caulem radiculas extrudit. Namque per continuos gradus, vidi recedendo a lacu, verſus uliginoſa prata, majorem fieri, & latiori folio, & denique a *vulgari* non ultra

a) *Hiſt. Oxon.* II. p. 333.

b) *Ranunculus longifolius minimus reptans* in *Catal. horti ſicci* BURSERIANI, qui exſtat in *Act. ſuecic.* 1724. p. 505.

c) *Ranunculus foliis linearibus caule repente flor. Lapon.* 236. cum nitida icone T. III. f. 5.

d) In *Iconibus plant. Ruthenicar.* p. 80. T. XIII. f. 1. Nomen fecit *Ranunculus repens gramineis foliis e ſingulis geniculis radiculas agens.*

tra differre. An idem eſt *flammeus anguſtifolius* LOBELII e)? In Lacu frequens eſt elegans *Potamogeton*, nimis anguſtis foliis pictus a JOHANNE BAVHINO f), lucidis, nervoſis *Plantaginis* foliis g), qui ex imo lacu, ex orgyarum plurium profunditate caules et folia erigit. Proximus eſt, ſi foliorum habitum & fabricam ſpectes, *Potamogitoni foliis latis ſplendentibus*. Incolae vocant *hechtenkraut*, quod in ſylvulis hujus herbae perpetuo ſubmerſis udisque lucis ſibi placeant *Lucii* piſces. Denique creber proventus eſt in vineis ad orientem ſitis, *ſelenitis rhomboidalis* quem *Pierre de Berne* h) vocaverunt academici Galli. Idem in *Stokhornio* M reperitur, & in omni Helvetia non rarus eſt.

§. XIX.

Bienna profectus die 29. Junii comitem habui eumdem D. SCHOLLIVM, cujus come ſodalicium in aliquot per *Jurae* culmina itineribus, anno 1731. & 1734.; alioque per alpes ſuſcepto anno 1732. expertus fueram. Supra vineas ericetum ſequitur dumoſum, plurima *Roſa pimpinellae folio* impeditum: deinde adſcenditur per ſylvam quernam, in qua & alias montanas plantas legi, & *Pedicularis* illam varietatem, quae cum nomine *Criſtae galli anguſtifoliae montanae* deſcribitur a CASPARO BAVHINO a). Eſt utique folio perquam anguſto, habitu alto, & ramoſo, foliis,

e) *Illuſtrat.* 136. in tanta brevitate vocum definiri non poteſt.
f) *Fontalis lucens major* III. p. 777.
g) Recte dictus TOURNEFORTIO *Potamogeton alpinus plantaginis folio* I. R. H. niſi quod in omnibus, etiam ab alpibus remotiſſimis Helvetiae lacubus reperiatur.
h) *Hiſtoire de l'acad. des ſcienc.* 1724. p. 84.
a) *Prodrom.* p. 86.

foliis, quae inter flores sunt, in caudas quasi productis; Nam quod rictu sit coeruleo, in eo nihil differt a vulgatissima *Crista Galli* calyce levi, quae & in *Germania* & in *Helvetia* fere semper coeruleis barbulis, vix aliquoties pallentibus visa est, loco palustri, prope *Bernam*. Sed, ut verum fatear, folii nervi & crenae, calyx, flos ipse, ita se habent, ut non possim recedere a priori b) sententia, et confirmatior nunc hanc *Cristam Galli ramosissimam* pro varietate vulgaris *pratensis* habeam.

§. XX.

Ea sylva superata, prata sequuntur acclivia, late patentia, & fertilissima, quae multum habent de alpina indole. Sparsa per ea dumeta viam reddunt obscuriorem, quae ex *Corylis* aliquando congregantur, plerumque vero ex *Aria Theophrasti*. Ea etiam nunc nomine *Mälbaum* venit accolis. Primus inventor GESNERVS a) *Sorbum alpinam* fecit, quo nomine bona exstat descriptio IOHANNIS BAVHINI b), nam icon nulla placet. LOBELIANA c) folia neque serrata satis, neque oblonga habet. Eam TABERNAEMONTANUS d) suam fecit. LUGDUNENSIUM e) flores quadrifidi pinguntur, folia meliora sunt. Multa ibi *Linosyris*, *Thesium* dicta LINNAEO, & *Lilium montanum floribus reflexis*, cujus petala, quando primum flos se explicat, repanda

b) *Differt. de Pedicul.* §. IV. p. 15. 16.

a) *De hort. German.* p. 282. b.

b) I. p. 1. p. 65.

c) *Adversar.* p. 425. *Ic.* Tom. II. p. 167.

d) *Ic. omn. stirp.* p. 1021.

e) p. 202.

anda ſunt, uti albi *Lilii*, paulatim vero retorquentur donec mucrone fere baſin adtingant f). Id vario colore aderat, etiam *album*, punctis ferrugineis adſperſum.

§. XXI.

Paſſim ibi *Melampyrum flore minore flavo* a), miſtum vulgari, & *Pyrola tuba incurva*, b) & *Dentaria* folio quino, aut ſepteno, neque enim veram diverſitatem invenio; & coeruleo flore *Aconitum* c) ſivè *Napellus*, quem, nihil formidantes vulgi fabellas, & decerpſimus, & nuda manu absque noxa geſtavimus d): & *Geranium batrachioides montanum folio Aconiti*, & *Cacalia*, tunc in primis florem explicans. Ea autem ibi naſcebatur varietas, cui folia ſubtus albo tomento rariori pubeſcunt, qualis etiam in alpibus frequentior eſt. Altera varietas, folio utrimque glabro, in ſylvis *Montis Falconarii* poſt aliquot dies & ipſam legi. Varietates voco, quod nihil veri diſcriminis, quale quidem CLVSIVS e) propoſuit, in folii figura aut omni planta reperiam, tomentum vero, modo denſum, & album, modo rarum &, colorem folii vix

f) Uti in *Oxycocco* obſervat LINNAEUS.

a) Conf *It. hercynic.* IX.

b) ibid. III.

c) Imo vero in *Britannia minore* innoxium eſſe, *des* LANDES *recueil d' obſ. phyſ.* p. 98. uti neque alterum *Aconitum* in *Laponia* noxium eſt LINN *flor. Lapon.* 2 .

d) Nam neque guſtaſſe venenoſas plantas unquam nocuit GESNERO, non ſemel temeritatis exprobrationem paſſo *Epiſt.* p. 57. neque demum etiam adſumſiſſe noxia *Epiſt.* p 71 b.

e) Quod anterius non ita coeant, & pediculos non ſtriatos habeant, ſed teretes, *Pannon* p. 501 *hiſt rar plant* CXV Sed in utraque invenio, modo ſubito mucronem in cordis ſpeciem exire, modo longum eſſe. & triangulare folium.

vix mutet, modo ſoli nervi pubeſcant, donec glabrities perfecta varietatum ſeriem claudat. Nihil ergo differre puto *Cacaliam foliis craſſis hirſutis*, eamque quae *foliis cutaneis acutioribus & glabris* dicitur. Ut eo minus curioſum eſſe oporteat in extricandis utriusque varietatis ſynonymis, neque CLUSIUM carpere, quod pro varietate glabra iconem dederit LOBELII f), deſumtam ex ſtirpe du CHOULIANA, montis nempe *Pilati*, quae hirſuta eſt: neque RAIUM, quod ad *glabram*, quam ſolam in *Jura* invenerat, ita citaverit IOH. BAUHINUM, quaſi is non utramque una voce conprehendiſſet, ſolam autem glabram propoſuiſſet. RAII lapſum g) tamen non poſſumus dimittere, qui *tomentoſam* conjunxit *hirſutae*;&BOECLERI enormem, qui *Cacaliam Alſaticam* propoſuit h) nomine *tomentoſae*, ſtirpis ſummarum alpium, ſine dubio de noſtra locutus. Fabrica floris ea fuit. *Calycis* quinque folia purpurea. ad baſin connexa. *Flosculi* in uno flore non ultra quatuor, pauciores, quam in ulla, quantum novi, congenerum, hermaphroditi: *Tuba* in cincinnatas antennas revoluta. Ut adeo congener ſit vulgari *Petaſiti*. Cognoviſſe eam videtur CORDUS, cui *Bechium ſylveſtre* eſt i), deinde GHINUS k), eodem Cacaliae nomine eam demonſtravit MATTHIOLO.

§. XXII.

Iniis pratis *Veratrum flore albo ſubviridi, & Rapunculus folio oblongo ſpica orbiculari* paſſim exit. Ejus flos non eſt monopetalos, neque campaniformis, recte id contra TOUR-

f) Ex *Adverſar.* p. 255.
g) *Hiſtor.* p. 291.
h) In HERMANNI *cynoſur. mat. med.* II. p. 488.
i) *Sylv. obſerv.* p. 222.
k) Apud MATTHIOLUM, p. 1185.

TOURNEFORTIUM DILLENIUS C. G. p. 65. Quinque enim ungues albi, ex quibus ſingulis ſingulae cyaneae ligulae educuntur, in cornu coeuntes, conglutinati ſunt equidem ad baſin, ſed per maturitatem, & cornu & ungues, in quinque partes diſſiliunt. Lati ungues ex quibus ſtamina longa educuntur, & tres *Tubae* unius antennae antiquam cum *Campanula* adfinitatem confirmant. *Siliculae* tres rotundae in unum *ovarium* etiam connaſcuntur. Caeterum ab hoc noſtro vulgari certe *Rapunculo*, nihil differt *Rapunculus alpinus petraeus coeruleus foliis flori ſubſtratis longis anguſtioribus* SCHEUCHZERI in *Itin. alp.* VI. p. 460. frequentiſſime enim noſter folium ſub flore habet unicum. Neque *alpinus corniculatus foliis ab imo caule ad ſummum anguſtioribus* id. ib. p. 461. nam & hoc commune eſt noſtro, & praeterea ſpecimina *Tiguro* miſſa non differre confirmant. Multa hic *Campanula rotundifolia alpina* quae a vulgari & habitu molliori, ſplendente, & foliorum ſerris tenerioribus, frequentioribus, etiam ad caulem, & flore latiori quaſi & magis ventricoſo differt, colore variabili. Hic glaucam, & pene albam vidimus, alias etiam albam, ſed plerumque ſaturé coerulea eſt. Deinde per montanam planitiem, tritico conſitam, per pagos *Lamblingen & Deſſ* verſus *Linieres*, in pratis fere montanis iter fecimus. Ibi multa *Gentiana major lutea*, ut in omnibus Jurae & alpium humilioribus paſcuis. In ea *calyx* aperto flore diſſilit, ſpatham efficit ad unum latus hiantem, altero in quinque dentes non profunde ſectam, *flos* ex brevi tubo, ut quaſi rotatus aliquando ſit, in quinque vel ſex ſegmenta ultra dimidium ſectus. *Stamina* quinque longis rubris apicibus inſerta. Ad ortum ovarii tot viridia tubercula, quot floris ſunt laciniae. Ab extremo ovario repanda cornua. *Semina* in fuſiformi ovario

mul-

multa disciformia. Ergó haec *Gentianarum* certe & ob speciosam magnitudinem, & ob vim medicam princeps, differt a pene omnibus sui generis, flore ultra dimidium tubi inciso, & glandulis sub ovario virentibus; quarum notarum priorem habet SWEERTIA a) LINNAEI, posteriorem non eamdem, sed nectaria tamen, licet speciosiora sint &c. Ergo, si quidem separandae sunt *Gentianae*, huic principi plantae possit relinqui nomen antiquum GENTII, reliquis tubulosos, & infundibuliformes & campanae effigie flores habentibus nomen inponi CENTAVRII; cum omnino ex rei veritate LINNAEUS b) *minus Centaurium* conjunxerit *Gentianae*. Sed ut verum fatear, nimia est florum *Gentianarum* varietas, qui modo ex lato tubo modice finduntur in quatuor c) & quinque d) lacinias, pene planas, cum ornamentis, aut auricularum similibus e,) aut fimbriatis f), aut nullis g), modo ex tubo gracili ad angulum rectum reflectunt floris segmenta, cum auriculis pene ad *Lychnidum* morem h), ut certe aut

a) *Char. gener.* 126. *Hort. Cliffort.* p. 53.
b) *Char. plant.* 97. & *flor. Lapon.*
c) Brevissima in *cruciata*, cui tubus modice latus est, longiora in *Gentiana coerulea oris pilosis.*
d) In *pratensi flore lanuginoso*, quae quatuor & quinque laciniis ludit, & omnibus, quae ad notas *e* & *g* recensentur.
e) Et plerumque reduplicata fiunt substantia floris, segmenta minora interiiciente divisionibus majorum. uti in *Gentiana Alpina magno flore*, ea quae *Asclepiadis folio* est, & *angustifolia autumnali majori.*
f) In utraque pilosa.
g) In *majori purpurea*, & *majori flore punctato.*
h) In *alpina pumila verna majori*; in *elegantissima* CAMERARII, in *Gentiana utriculis ventricosis*, in *alpina pumila centaurii minoris folio.*

aut plura genera, aut unum praeſtet ſtatuere. *Glandulae* veró non ejus videntur dignitatis, ut noſtrae genus mutent. *Gentiana* praeterea, cui fauces piloſae ſunt, in *Jura* M. menſe Junio abunde floret, in Germania demum Septembri. De ea, certe confuſiſſime a ſcriptoribus exhibita, alias dicemus.

§. XXIV.

Ad *Neocomenſem* comitatum pertinet pagus *Linieres* ex lapideis aedificiis eleganter exſtructus, & late patens. Inde per dumeta deſcendimus ad pagum *Creſſier*, qui in valle eſt Lacui *Neocomenſi* & *Biennenſi* interjecta, ſupra quem & *Mahaleb* iterum, & *Trifolium ſpica longiſſima rubente* magna copia naſcitur. Breve inde iter *Neocomum* fuit, ubi a Medico Regio D. DIVERNOI comiter exceptus, multas elegantes plantas & vidi, & accepi, quas in *Helvetia* vel naſci deſperaveram, vel non inveneram ipſe, ut *Euphraſiam folio tenuiſſime diſſecto* BOCCONE a), *Valerianoidem*, *& latifoliam* b), *& anguſtifoliam* c), & alias. Comes ei fuit D. GAGNEBIN, qui in *Ferrariis* officinis vallis *Erguel* Medicinam utramque exercet, multasque & in *Cottiis* Alpibus, & in noſtra *Helvetia*, *Jurae* que, quas incolit, vallibus rariſſimas ſtirpes legit. Huic commode ex *Valle Rivaria (vaux de Ru)* adlatum fuerat gratiſſimum donum, *Limodorum Auſtriacum*, nova civis, quae ſpecioſo ſpectaculo mire mihi placuit. *Scapus* erat ſquamis temere ſparſis obiter veſtitus, ſed longiſſima violacea ſpica ornatior, totus & ipſe violaceus. *Siliqua* uncialis, orchidea. Ex ea ſupremum latum petalum, magnumque. Ad ejus

a) *Muſ. di piant.* T. 60. naſcitur in *Creux du vent.*
b) Ad muros arcis *Neocomenſis.*
c) Ex *Creux du vent.* ubi invenimus inmaturam.

ejus latus duo majora petala; totidemque intercesserunt minora, qualia solent *cucullum* efficere *Orchidum*. Lata *barba*, integra, qua re differt a *Nido Avis*, & facile demonstratur CLVSIUM in *historia rar. plant.* d), non *Limodorum* quod descripserat, sed *Nidum avis* depinxisse, icone desumta ex LOBELIANIS e). A Barba calcar conicum descendit, eaque ad fauces alba est. In centro floris *staminum* machina semilunaris, fungosa, in qua resident duo apices. Ea fabrica LIMODORVM ab *Orchide* separat, etiam si radices & habitum aphyllon repudies. Nam *Orchidi* perpetuo membranei duo cuculli sunt, in quibus petiolati apices reconduntur. Similis *Nidi avis* fabrica in mentem hic mihi redit, qua non alia evidentius *Tubae* officium demonstrat. Nempe ex suprema ovarii sede, continua erigitur spongiosa firma substantia, ex qua petala proveniunt, cylindrica fere, quae superne brevior crassum & articulatum corpusculum gerit. Id corpusculum ad superiora quidem obtusa rotunditate terminatur, inferius duos *loculos* gerit, polline luteo plenissimos. Eos sustinet *foliolum* elasticum, paulo longius, linguae figura, terminatum fine fusco & triangulari, ortum ex inferiori sede emarginata spongiosae, quam dixi, cylindri. Inter id foliolum, & loculos staminum, continuus *canalis* ducit in continuum ovarii cavum., conspicuo argumento, viam esse semini masculo staminum ad impraegnanda ova. *Orchides* eam viam habent, sed paulo obscuriorem.

§. XXV.

d) p. 270.

e) ubi certe LOBELIUM immerentem accusat IOHANNES BAUHINUS. Non enim LOBELIUS *Limodori* iconem pro *nido avis* dedit, sed CLUSIUS *Nidum avis* exhibuit nomine *Limodori*. Potest error PLANTINI fuisse, qui omnes icones LOBELII, DODONAEI & CLUSII possidebat.

§. XXV.

Poſtridie lacus opportunitate uſus ſum, ad montis *falconarii* radicem, comitibus iisdem amicis, D. D. DIVERNOI & D. GAGNEBIN, & D. SCHOLLIO, pernoctaturus. Pulcherrima certe hic terrae facies eſt. Lato aequore & raro minaci lacus *Neocomenſis*, ſeparat *Jurae* radices a mollisſimis clivis, qui retro ſe poſitum habent lacum *Moratenſem*. Urbs cultiſſima, elegantes villae, pagi mundisſimi, fabricae omnis generis, vineae, & permiſti ſcopuli, retroque vineas adſcendentes herboſi montes, efficiunt certe picturam, in qua vix deficit, quod placere poſſit. Atque jam adtigeramus plantatas ex ordine *Tilias*, quae pulcherrima ambulacra praebent, prope *Colombiers*, praedium celebre olim futurum poſſeſſore MURALTO a,) eminus videramus naſcens in arenis ad lacum *Glaucium flore luteo* & ſpecioſum illud *Chamaenerion anguſtifolium* b), quando reſiſtens venti vis inter Occaſum & ſeptentrionem oriunda, quam praecipuo nomine *ventum* c) dicunt, fruſtra diu contra conatos repulit *Neocomum*, laboris premium id ſolum nacti, quod paulo propius Montem noſtrum conſpexiſſemus.

§. XXVI.

Altera die, quae I. erat IULII, molliori jam coelo, denuo lacui nos commiſimus, & ſereno aëre advenimus in

a) Auctore *literarum de Anglis*, *Francis & Itineribus*.

b) TOURNEFORTIUS Alpinum dixit, non appoſite. Arenas amat, fluviorum alveos, lacuum littora. Naſcitur in *Valleſia*, planiſſimis locis, ad ripas torrentium & *Rhodani*, in ipſo alveo fluvii *Arve*, ad oſtium fluvioli *Wieſe* propé *Baſileam* &c.

c) Athenis ocreatus magno ſuo merito & aquam fundens pictus eſt, nomine Σκιρων, SPON *voyag. en Gréce & en Dalm.* II. p 136.

in pago *S. Aubin*, qui paulo minus leuca distat a monte, quem *Falconarium* IOHANNES BAUHINUS a) vocat, vulgo a celebri *Creux du vent* nomen habet. Neque morati, postquam corpora procuravimus, inminente fine diei cepimus per agros & prata, deinde per sylvam humiliorem, & insidas umbras inclinanti soli apertas adscendere. In ea, ad montis fere radicem frequens fuit *Veronica maxima*, de qua aliqua addere visum est, cum adeo in omnibus *Floris* rara sit, ut paucos inveniam etiam Classicos auctores, qui certo eam viderint. *Folia* equidem & habitum habet vulgatissimae, cui *folia ima rotundiora* sunt, imo veró & hoc habet commune, unde illa nomen habet. Sed altior est, & fruticosior, ut ad pedes tres, & quatuor adscendat. Deinde *folia* atrovirentia, multo acutiora habet, quam vulgaris, & *urticae urentis* simillima, acutis dentibus, longoque mucrone. Sed floris etiam evidentius est discrimen. Is in similibus racemis ex alis foliorum prodeuntibus nascitur, sed in planta multo majori minor, ut vix duarum linearum diametrum expansus superet, inaequalis equidem, ut maximum segmentum sit supremum, imum minimum, media medio modo se habeant, sed nunquam coeruleus, perpetuo languide carneus, pictus venis, quae ex albo tubo purpureae veniunt. *Stamina*, *Tuba*, *Ovarium*, non evidenter differunt, hoc conpressum, emarginatum, & in utroque loculo polyspermon est. In *Helvetia* fere ubique in sylvosis frigidis. Prope *Bernam* in sylvula *Weilerholz*, ad algida ambulacra, quae toties adii, delectatus remota solitudine: sub clivo *Sandrein* ad *Arolam* in dumetis. Circa balneum *Weissenburg Augustae Rauracorum*, in valle *Emmenthal*, *Creux du vent* &c. CLUSI-

us

a) III. 56.

us a) eam non videtur descripsisse. *Teucrium* enim *Pannonicum I.* quod ad suam non satis dubius refert IOHANNES BAUHINUS, & ex coeruleis floribus, & ex folii figura est *Veronica supina folio Teucrii pratensis*, qualis altior in herbosis Helvetiae collibus saepè prodit. Sed LUGDUNENSES *veronicam maximam* b) dixerunt, cum icone non mala, uti non incommoda est IOHANNIS BAVHINI c) icon, qui Genevae inventam, absque synonymo, vocat *Chamaedryn falsam maximam*, *an Teucrium I. sive majus Pannonicum Clusio?* Ex LUGDUNENSIBUS dixit in *pinace* CASPARUS *Chamaedryn spuriam majorem latifoliam*. *In Phytopinace* vero *spuriam majorem primam* d). *Chamaedrys* veró *mas* utraque CAMERARII e) de quarum *altera* dubitavit CASPARUS, videntur omnino verae *Chamaedryes* esse, non Veronicae. Neque *Chamaedrys fruticosa* JUNGERMANNI & HOFMANNI f) huc videtur facere, sed ad CLVSIANVM illud *Teucrium* I. Apud PARKINSONUM quod non invenio, miror. RAIUS LUGDUNENSIUM plantam non vidit g), IOHANNIS BAUHINI nomine vero dixit idem *Teucrium* I. CLUSII, h) neque MORISONUS verbis, quae exscribit, LUGDUNENSIUM, quidquam addidit i). TOURNEFORTI-

 us

a) Pannon. p. 612. & ic. p. 613. quod in *historia* IIII. est p. 349.
b) p. 1165.
c) III. p. 2. 286. si quidem, quod dubium est nostram velit. Eadem est CHABR. p. 4-8.
d) p. 474.
e) *Hort.* p. 39.
f) *Flor. Altdorf. delic. sylv.*
g) Teste Asterisco, *histor. pl.* p. 848.
h) ib. 849.
i) *Hist. oxon.* II. p. 32[illegible] L. 23. S III. fig. 18. vocat *Veronicam maximam latifoliam s. quercus folio,* quae similitudo non a natura desumitur.

us k), GARIDELLUS l), TILLIVS m), MAGNOLIVS n) nomen habent LUGDVNENSIVM, absque ulla distinctionis nota: neque quidquam HERMANNVS o), & PLUKNETIUS p) & BOERHAAVIVS q) & AMMANN r) reliquerunt, ex quo constet, eam ipsis fuisse cognitam. Unus superest BVXBAVMIVS, qui *Veronicam* s) *pratensem omnium maximam*, in Bithynia inventam ita depinxit, ut nostrae sit simillima: neque loci natalis insignis diversitas nos terret, cum *Olympus* s) & *Cappadocia* Alpinas, *Byzantinus* autem ager Pannonicas CLUSII ferat, eodem teste t) BUXBAUMIO.

§. XXII.

In iisdem sylvis plurima eleganti spectaculo nascitur *Rosa non spinosa*, ramosissima, folio levi duro, flore odorato, vividissimi coloris Kermesini, centro pallente, fructu raro lenissimis spinis & ad basin solum hirto, plerumque levi, uti tota planta glabra est, praeter petiolos florigeros, qui hirsutiem aliquam habent. In ea planta observo

k) *Veronica maxima* IRH. in *Schol. Bot.* veró nomen habet C. B.
l) *Hist. des plant. qui naiss. aut. d' Aix* p. 485. eodem nomine.
m) *Hort. Pisan.* p. 171. Nam is fere nullam TOURNEFORTII plantam non habet.
n) *Hort. Reg. Monsp.* 203. eodem nomine.
o) *Flor. Batav.* p. 72. cum nomine MORISONI.
p) *Almagest.* p. 343.
q) *Ind. alt.* p. 225. si quidem nostram intellexerit, nomen enim amicissimi ROYENII appositum plantae BOERHAAVIANAE videtur demonstrare, quod *Teucrium* I. sub nostrae nomine in horto Leydensi alatur. *Flor. Lugd. Batav.* p. 303.
r) *Char. plant. natur.* p. 327.
s) *Cent. I. rar. plant.* p. 23. T. XXXIV.
t) *Centur.* II. p. 25.

servo, I. Omnino huc pertinere, *Rosam sylvestrem quae a Majo nomen habet, spinis non perindé minacibus* GESNERI a). Nam idem *Rosas majales sine spinis* vocat alibi b). Deinde II. *Rosae sylvestris genus tertium* TRASI c) iisdem pene vocibus describi, quibus GESNERVS usus est, & eodem pertinere: Ut adeo *Rosa sylvestris odoratissima rubro flore* CASPARI BAUHINI expungi possit, & ad *Rosam* ejus X. referri, quo & XIX. revocari debet. CORDI certe *quarta Cynosbatos*, d) si lanuginosa & incana folia habet, longe utique a nostra distat. Deinde *Rosa saxatilis minima flore ruberrimo* CAMERARII e) cujus icon admista esse videtur aliis *Rosis* in una tabella depictis, satis similis est nostrae. *Rosa Graeca & Cynorrhodon leve* ex monte *Pilati* f) odoratum LUGDUNENSIUM nostra est, & facit ut nostrae eadem sit *Rosa canina spinis carens biflora* CASPARI BAVHINI. *Rosa alpina pumila spinis carens*, BVRSERS g) omnino huc pertinet. Bona vero descriptio est IOHANNIS BAUHINI h), quae & RAII i) est, uterque, vero in *Jura* M. nostram legit. Nam in *Dolaz* M. & in asperis rupibus, qua ex *Vogelberg* descenditur in *Wasserfall*, eamdem legi anno 1736. *Rosa Provincialis minor* k,) quam

a) *Hort. Germ* p. 126.
b) *Tabb. coll. stirp.* p. 102. b.
c) p. 988.
d) *In Dioscorid.* I. c. 124.
e) *Epic.* p. 99. GESNERIANAM in *horto Medico* p. 144. *Cinnamomeam simplicem* vocat.
f) p. 126.
g) *Act. suecic.* p. 535.
h) *Rosa rubello flore parvo simplici non spinosa* II. p. 39.
i) eodem nomine RAII p. 1470. & *syll. stirp. exter.* p. 219.
k) p. 1085.

quam ad nostram excitat TOURNEFORTIUS, nihil mutata sententia per reprehensionem IOH. BAUHINI, ea manifesto spinosa est.

§. XXVIII

Paulatim *Aria* & *Ranunculus montanus aconiti folio* frequentius visi. Et hic quidem trium, quatuorve pedum altitudine, semper idem visus est cum Alpino humillimo. Deinde *Thalictrum alpinum aquilegiae folio staminibus floris, albis, flavis, & purpur ascentibus*: *Cyanus major*; *Oreoselinum majus*; *Christophoriana*: *Prenanthes* VAILLANTII *latifolius flore purpureo*: *Melissophyllum albo, & carneo flore.* *Valeriana alpina folio scrophulariae*: *Geum rotundifolium majus*: *Polygonatum angustifolium non ramosum*, & aliud *flore majore odoro*: *Hieracium latifolium glabrum ex valle Griesbachiana*, & aliud *asperius Conyzae folio*; *Myrrhis palustris latifolia*; *Dentaria*; *siler montanum*; *Lonchitis aspera*; *Polypodium angustifolium flore vario*, omnino alio genere, & proprio, dignum, cum inter nostras filices solum seminalia folia propria, & diversa gerat a sterilibus a). *Laserpitium foliis latioribus lobatis*: *Melampyrum floribus parvis luteis*; pluresque aliae.

§. XXIX.

Frequens erat ad viam, uti in omnibus Alpium humilioribus pascuis non infrequens est, *Cardui* genus, vulgare, sed obscurissimae notitiae. Ego *Carduum mollem* voco, *foliis rigidis molliter spinosis*, *scapo longo paucifloro.* *Radix* longa lignosa est. *Caulis* unus plerumque, aut plures, erecti, cubitales, & ultra, alis foliaceis spinosis passim obducti, quas faciunt foliorum initia, priusquam

a

a) RUPPIUS *Spicant* dixit. An LINNAEUS ad *Acrosticha*?

a caule recedant. *Folia* ſolida , & dura, perpetuo glabra, nervo medio conſpicuo, margine omni mollibus, & perexiguis ſpinulis aſpero , alias pene integro , ut ſalicina aemulentur , alias dentato , alias profunde, & varie laciniato ; Color hinc ſature viridis, inde caeſius, ſive ex glauco pene virens , non ſine lutei miſtura. *Rami* pauci, iique fere non folioſi , *florem* gerentes , qui erigitur equidem , ſed poſtquam vigor plantae declinavit, pendet et invertitur. Is magnus eſt , colore ex laeta purpura dilutiori. *Calycis* ſquamae longae, ſimplices , innocuae , apice non recurvo , virentes, mucrone ſaepe purpuraſcente. *Flosculi numeroſi,* in quinque lacinias profundiſſime ſecti. *Tubus* longus, *Staminum cylindrus* alba eminens, purpurea: *Tuba* ſimplex; *Semen* ſtriatum, coronatum, pappo ſimplici, argenteo, in thalamo papposo. Hujus, adeo frequentis plantae, antiquam deſcriptionem nulla reperio. Nam etſi utcunque convenit icon *Cirſii majoris ſingularibus capitulis magnis* , C. B. quae exſtat in *Obſervationibus* LOBELII a) , diverſiſſima tamen eſt, habitu , & plumoſo pappo. Ita *Cirſium Pannonicum primum pratenſe* CLUSII b) foliis quidem caeſiis convenit , & loco natali , & habitu monoclono ; ſed diverſum eſſe , ex *herbario vivo* CASPARI BAUHINI didici , atque refero nunc ad *Cirſium* ſimile noſtro *Carduo* , ſed mollius , quod in altiſſimis pratis *les Moſſes* inter *Aquilegiam* & *Chateau d'Oex* olim reperi. Sed BAUHINORUM prima hic eſt inventio. Et varietas quidem laciniatis foliis , eſt *Carduus dictus Cirſium* , *folio laciniato nigrius* IOHANNIS BAUHINI c) lectum in *Waſſerfall* & *Thuiri* , *Jurae* partibus

a) *Cirſium majus* ic. 582.
b) In *Pannon.* 656. & *in hiſtor.* CXLVIII.
c) III. I. p. 43.

bus, frequens etiam mihi visum est. Inde RAIVS d), qui prope *Genevam* eamdem plantam reperit, historiam non illustravit. MORISONVS e) male retulit ad *Carduum Asphodeli radice*, neque enim tales sunt nostro, neque dixerat IOHANNES BAVHINVS, sed *Hellebori nigri* similes. Verum alter frater, CASPARVS, in eodem *M. Wasserfall* idem invenit, descripsit, dixitque *Cirsium angustifolium* f). Inde *Cirsium angustifolium Germanicum* PARKINSONI g). Recentiores, & princeps TOVRNEFORTIVS, nihil addunt. Sed altera varietas, *foliis integris*, in eodem *M. Wasserfall* lecta est a CASPARO BAVHINO, ibique, & protinus supra *Dornach*, etiam ego inveni. Id nominavit *Cirsium capitulis singularibus parvis* h), & synonyma fecit *Cirsion* DODONAEO i), *Cirsium III. montanum I.* CLVSII k), *Cirsium alterum* LOBELII l), haec certo, CÆSALPINIANVM ex conjectura. Verum id, simile utcunque nostro, in maritimis regionum calidarum provenit, ubi & RAIO visum est, loco certe remotissimo a subalpino, quem nostrum solum amat. LOBELIVS omnem similitudinem excludit, quando caules *teneros* dicit: DODANAEVS autem *Lactucae* foliis conparat, cum nostro folia sint duritie *Lauri*, caulisque firmus. Figura, uti in universum non re-

d) *Syll. plant. extra Brit.* p. 85. *histor.* p. 305.
e) III. p. 151.
f) *Prodr.* p. 155. *Catal plant. circa Basil.* p. 102. & *Pin.* p. 377. Idem nomen exstat in RAII *syllog. plant. extra Brit. nasc.* p. 99. & in I. R. H.
g) p. 962. *Theatri.*
h) *Catal. plant. circa Basil.* p. 102. *Pin.*
i) In *purgant. histor.* p. 451. *Pemptad.* p. 737. edit 1616.
k) *Pannon.* p. 655. *histor.* p. CXLVIII.
l) *Observ.* p. 314. *Adverf.* p. 251. *icon.* p. 382.

recedit, ita nimis ramosa, & frondosa est. Nisi velimus CLUSIANAM plantam cum nostra conjungere, DODONAEI & LOBELII stirpem, utcunque eadem omnes icone sint usi, separare, & a nostro, & a CLUSIANO *Carduo*. Quod, & si non probabile videtur, forte non esset a vero remotum. Nostram enim plantam CLUSIUS, qua erat diligentia, vix potuit non vidisse. IOHANNES tamen BAUHINUS & RAIUS nullibi ejus in Helvetia inventae meminerunt, sed exscripserunt fere ex CUSIO.

XXX.

Jamque enixi per sylvam, aliquamdiu delectati pulcherrimo prospectu per lacum *Neocomensem* & pagi *Aventici* magnam partem latissime patente, per angustam vallem, mistam sylvis & pascuis, iter nostrum ursimus. In sylvis *Cacalia glabro folio*, & *Campanula folio drabae minoris* nascuntur. Et ad hanc quidem, quod confusior sit ejus historia, aliquas animadversiones addimus. *Radix* unus est napulus scaber & teres. *Caulis* angulosus rectus, ad duos pedes, & ultra. *Folia* leniter hirsuta, & aliquando glabra a), ora acute denticulata, brevi acumine, & aliqua *urticae* similitudine. *Calyx* capillaribus segmentis; floris color semper visus est coeruleus intensus. Multi caeterum ex alis foliorum, uno fere versu prodeunt in raram spicam, & in eo, uti toto habitu, *campanulam hortensem* rapunculi radice refert. Ea est *Campanula Drabae minoris foliis* CASPARI BAUHINI b), qui ex *Thermis Valesiis* habuit, ubi copiose eam legi; nam in alpinis pratis, & praetera similibus locis &

 in

a) Id ideo addo, quod JOH. BAUHINUS suam *flore dilutiori* glabram dicat, CASPARUS vero suam, *folio Drabae minoris* subasperam.

b) *Prodr.* p. 36. & in *Pinace*.

in *Ursaria* valle, & circa *Candersteg*, & in *M. Suchet*, qua parte ad pagum *Baume*, viperarum copia non incelebrem, descenditur, non rara est. Ex eo PARKINSONUS c), & RAIUS d), & TOURNEFORTIUS e) eodem servato nomine. Deinde ipse TOURNEFORTIUS huc revocavit *Rapunculi genus folio serrato rotundiore* f) IOHANNIS BAUHINI, quod ex *Stiria* habuit, consentiente SCHEUCHZERO, neque recedente icone JOHANNIS. Erit ergo *Campanula stiriaca nonnihil hirsuta imis foliis rotundioribus per ambitum profunde crenatis* PLUKNETI g), & *Rapunculus folio serrato rotundiore flore convolvuli* MORISONI h), qui JOHANNEM sunt secuti. Sed omnino etiam videtur huc facere *Campanula alpina urticae foliis minor, floribus reflexis, & unico ordine dispositis flore coeruleo* PONTEDERÆ i), quam pro nova dat, diversam solo colore a *Campanula alpina glabra flore dilutissime cœruleo* IOHANNIS BAUHINI k). Nam & haec, repetita a MORISONO l), TOURNEFORTIO m), RAIO n), TILLIO o), nostrae eadem omnino videtur, quam siccam, quod non temere autumo, acceperat

c) *Theatr.* p. 646.
d) p. 733. cum asterisco. *Syll.* p. 81.
e) I. R. H. & *Schol. Bot.* p 75.
f) II. p. 798. CHABR p. 261. SCHEUCHZ. *It. alp.* 1. p. 47. Simile nomen est *Campanulae foliis subrotundis* CASPARI BAUHINI, sed eam in *notis meis* invenio folio paulo rotundiori a nostra differre.
g) *Almagest.* p. 77.
h) *Hist. Oxon.* II. p. 455.
i) *Comp. Tabular. Botan.* p. 74.
k) II. p. 806 CHABR. p. 263.
l) *Hist. Oxon.* II. p. 453.
m) I. R. H.
n) *Histor.* p. 738. cum asterisco.
o) *Hort. Pisan.* p. 29.

rat ab AGERIO BAUHINUS, colore vitiato, ut solet. Denuo, idem est p) *Rapunculum Teucrii* folio BARRELERII q), qui *Rapunculus* est *alpinus Teucrii folio rhomboidalis* COCCONIS r), & *Campanula alpina Teucrii folio angulato* I. R. H. Tandem eadem omnino videtur nostrae, *Campanula hortensis rapunculi radice* SCHEUCHZERI s) in *valesiorum* altis pascuis lecta, cum ea *Campanula* similis utique nostrae, & maxime calycis latis segmentis diversa, alta loca & alpina non amet, nostra vero, iisdem locis in *Valesia* frequens sit.

§. XXXI.

In pascuis, quae in mediis sylvis pinguissima offendimus, pulchra Orchidum genera proveniunt. *Orchis purpurea spica congesta pyramidali*, cujus egregiam iconem debemus DILLENIO, a) & *Orchis rotundus* DALECHAMPII b) frequens in *Jurae* pratis, sed & in praealtis alpium gramineis a me repertus in *M. Rohtenhorn.* Tenuis ejus est memoria. LUGDUNENSES brevem historiam habent, iconem adeo rudem, ut pene sit inutilis. CASPARUS BAUHINUS nihil addidit, praeter falsum epitheton *lutei* floris b*), quod (ad emendationem forte FRATRIS) correxit in PINACE c). Nihil JOHANNES BAUHINUS d) addidit, nihil RAIUS,

 prae-

p) Consentiente SCHEUCHZERO. l. c.
q) *Icon. posth.* 567. quae bona est.
r) *Mus. di Piante* p. 75. T. 61.
s) It VII. p. 510.
a) *Synops.* RAIAN. III. T. XVIII.
b) p. 1556.
b*) *Phytop* p. 122.
c) Ubi dixit *Orchidem globoso flore.*
d) Nomen retinuit DALECHAMPII. II. p. 765.
CHABR. p. 250.

praeter locum natalem e). PARKINSON f), MORISON g), TOURNEFORTIUS h), &, qui nulla ſtirpe caret, TILLIUS i), non videntur plantam vidiſſe. VAILLANTIUS k) etiam expungere conatus eſt. Nomen ejus habent etiam SCHEFFERUS l), KNAUT m) & BUXBAUM n), & THALIUM o) citant auctorem. Sed THALIUS quidem *umbellatum* florem dixit: Ipſi vero nihil addiderunt, ex quo diſcamus, quod plantam noſtram viderint. Sed nimis ſingularis eſt fabrica floris, quam quae omittatur. *Teſticuli* quidem de more, & *folia* oblonga modice acuminata, conveniunt generi. *Spica* breviori eſt habitu, & denſiſſima, qualis in *nigra* eſt. Foliola ſub ovariis longula. *Ovarium* longum, & gracile. *Barba* trifida, ſegmentis lateralibus ſimplicibus, medio leniter trifido, interjecta diviſioni ſpinula, punctato. *Cuculli* vero petala ab omni alia *Orchide* remotiora, nam omnia in longam caudam graciliſſimam producuntur. Eorum duo, quae interiora ſunt, puncta etiam habent. *Color* vero ubique roſeus. *Calcar* longum. *Machinula Staminum* ex more gentis. Poſſet ergo veriſſime dici, *Orchis ſpica brevi denſa petalis caudatis*.

§. XXXII.

e) *Hiſtor.* p. 1216. cum nomine C. B. Invenit in montibus circa *Genevam*. *In Syll. plant. extra Brit.* p. 191. *Orchidem rotundam* DAL. vocat & CASPARUM contra FRATREM male defendit.
f) *Cynoſorchis capitulo globoſo Theatr. Bot.* p. 1345.
g) Cum nomine C. B. III. p. 492.
h) Eodem. I. R. H.
i) *Hort. Piſan.* p. 124.
k) In *Botanic. Pariſin.* p. 194. refert ad *Orchidem Pannonicam* IIII. CLUSII.
l) *Orchis rotunda Dal. delic. Bot Halenſ.*
m) *Orchis rotunda flore puniceo magno. Enum. plant. circa Hal.* p. 71.
n) *Enum plant. curatior.* p. 241. eodem nomine.
o) *Orchidis ſpecies flore in umbellam Sylv. hercyn.* p. 81. 82.

§. XXXII.

Cum ea & hic, & in pratis *Grandvi*, uberrime provenit *Orchis palmata angustifolia Alpina nigro flore* a), odore non adeo, ut in alpibus eximio, qui oleum-caryophyllorum stillatitium aemulatur. Accolae vocant *Jalousie*. Planta nota est. Flos singularis, & ni fallor, non satis cognitus. *Spica* densa est & brevis. *Foliola* sub ovariis longa, purpurea. *Ovarium* brevissimum, valde pro portione longitudinis latum. *Flos* inversus. In angulo nempe acuto, inter ovarium & scapum intercepto, *Calcar* est brevissimum, ut pene nullum sit, & *Barba* ad latus duobus dentibus incisa, lata & triangularis, hederae folio non absimilis. Sed Calcar & Barba solent sub ovario esse, in angulo ovariis cum scapo obtuso. In eo vero loco in *nigra* Orchide cucullus est, qui quinque fit petalis, quorum duo reliquis angustiora sunt. Haec omnia ex atro purpurascunt. Domuncula staminum coccinea, apices lutei, ut in *Orchide fucum referente*, nam in plerisque speciebus sunt virides. Commode itaque diceretur *Palmata angustifolia flore supinato, calcare brevissimo*.

§. XXXIII.

Superata hac valle, per sylvam abiegnam, ingruente nocte, non absque aliquibus erroribus, per tenebras in alpinam casam, sed lautiorem, pervenimus, haud procul *Noiraigue* pago vallis *Travers*, sub ipsa ima valle, quae dicitur *Creux du Vent*. Ibi fragis melle & lacte liberaliter excepti, ut solennis jubet H*elvetiorum* monticolarum hospitalitas, quieti

a) Omnium primo dicta RHELLICANO in *Stocborniade*. quae apud GESNERUM *de M. Fracto*. prostat, anno 1536.

b) Neque bene descriptus a SCHEUCHZERO *It. alp*. IV. p. 339.

ti nos dedimus, nam ante diluculum viam denuo ingreſſi ſumus, die II. Julii. Non *Digitalem parvo flore*, neque *Trollium* valde morati, quae plurimae ibi naſcuntur, pervenimus ad ſcendendo in *caveam* vaſtiſſimi amphitheatri, ſolidis & abruptis ad perpendiculum rupibus in ſemicirculi ſpeciem cinctam, nova loci facie. Patet vero & ad vallem, unde veniebamus, & ad occaſum per difficilem aditum *le pertui de la biſe*, ad orientem demum faciliori per ſylvam adſcenſu. Paululum ſubſtitimus mirati altiſſimos quaſi muros, nulla manus opera erectos, falconum, & vulturum tutiſſimas arces, deinde incumbentes anguſtae valli aeternas ſylvas, ex frequenti ruina, quam dederat venti inmanis ſaevitia per omnes fere *Helvetiae* ſylvas, etiam magis, & horridas & inpeditas. Sed ſtatim poti ex gelidiſſimo fonte, diverſos in calles ſeceſſimus, conventuri denuo in paſcuis *Grandvi*. Ego ad Orientem adſcendi, per ſalebroſam viam mediasque ſylvas. Ibi plurima *Lunaria ſiliqua longiore*, & *Cardamine hirſutior*, loco ſubhumido & umbroſo.

§. XXXIV.

In iisdem umbroſis & udis, ſimilibusque locis per omnia montana *Helvetiae*, multum provenit *Leucojum vernum perenne album majus* a), cujus non memini, quod aut rarum, aut monendum ſit, idem eſſe *Leucojum vernum perenne album minus* I. R. H. b), id enim dudum alii ſenſerunt: ſed ut conparem cum *Turritide minore* c) I. R. H. Ab ea enim planta, nae non facile utique diſtinguet, qui utramque plantam per varias aetates perſecutus fuerit. Folia, flores ſiliquae,

a) *Draba* II. CLUS. *Pannon.* p. 562. *hiſtor.* CXXIV. CXXV. bené.
b) *Draba III. ſucculento folio* CLUSII *hiſt.* CXXV.
c) ZANICHELLII icon 170. & C. B. *Prodr.* p. 42. nomine *Eryſimo ſimilis hirſutae albae*, commodae ſunt.

liquae, similia sunt. Ego sollicite comparatis multis utriusque speciminibus, invenio florem *Leucojo* paulo majorem, siliquas paulo latiores esse, habitum magis brachiatum, & procumbentem, siliquas a caule majoribus angulis recedentes, folia paulo, sed non multum, profundius serrata. Varietas *Leucoji* incola summarum alpium saepé flores habet lividos fere violaceos. Sed & id *Turritis minor* imitatur. *Nectaria*, quae LINNÆUS d) in *Leucojo* nostro invenit, & tanti facit, ut etiam genere distinguat, ea in meis siccis invenire non potui. An quod de diversis plantis loquamur?

§. XXXV.

In iisdem nemoribus, conspicua statura erigitur *Carduus mollis foliis imis laciniatis, superioribus integris, squamis calicis reflexis.* Is, quoniam paucissimis cognitus est, meretur describi. *Folia* ejus ima valde a superioribus discrepant, suntque *Dipsaci* laciniati, aut Acanthi foliorum non dissimilia, costa lata, ad quam primo vagae solutaeque pinnae junguntur, deinde latiores, & ipsae non leviter serratae, quarum ultimae in latum quasi urticae folium, longum; mucronatum, acute serratum confluunt. Omnis margo mollissimis pilis quasi ciliis ornatur. Pars cauli obversa subhirsuta est leviter, prona album tomentum ad nervulos habet, sed tenue, & rarum. Suprema *folia* absque ullis pinnis, uno continuo ambitu terminantur, ex difformiter elliptico productiori, paulo magis tomentosa. *Caulis* altissimus est, vidi olim qui meam statuam superaret, profunde sul-

d) *Char. gener.* 544. *Hort. Cliffort* p. 335. *Flor. Lapon.* 257. Humanissimus ROYENIUS & ipse ad *Arabim* refert *flor. Leid. Prodr.* p. 339.

sulcatis, alis spinosis subinde abundans, fragilis. *Flores* ad caulis & ramorum vertices congesti, & seni septenive ad unum petiolum sessiles, quam primam cum *Lappa* similitudinem habet. Sed *calyx* & ipse *Lappam* imitatur, gracilibus squamis, quarum apex mutata directione vel ad latus, vel retrorsum etiam, gracili mucrone flectitur, in eo diversus a *Lappae* calyce, quod non brevissimo hamulo, circulariter flexo, sed longo mucrone, eoque utcunque falcato terminetur. *Flosculi* purpurei profunde dissecti. Seminis *pappus* simplex, quo a *Cirsiis* VAILLANTII differt. Passim in *Jura* provenit, v. g. ad longam illam acclivemque viam, quae ab *Orvins* versus *M. Chasseral* ducit; deinde in valle *Grindelia* in dumis, priusquam pagum subeas; in valle *Ursaria*, & circa *Thermas valesiorum* ad sepes. Non est certe noster, *Carduus mollis latifolius* a CASPARO BAUHINO in *Prodromo* a) descriptus, quem *Lappae capitulo* vocat in *Pinace.* b) Nam folia ei tribuuntur rumicis. Neque *Cirsium acanthoides altissimum polycephalon Lappae capitulis* VAILLANTII c) utcunque nomen conspiret; nostro enim pappus non est plumosus. Sed omnino videtur huc referri debere *Cirsium majus caule alato polycephalon capitulis majoribus personatae aemulis* a SHERARDO lectum in *Jura* M. prope *Genevam* d).

XXXVI.

Passim in humidis *Chrysosplenion* provenit, quod in Germania semper alternis foliis provenire, & differre a DODONAEI a) *Saxifragia aurea*, dudum ante PETITUM b) obser-

a) p. 155.
b) p. 377.
c) *Memoir. de l' Acad. des scienc.* 1718. p. 203.
d) *In syll. Stirp. extra Brit. nasc.* p. 399.
a) *Pemptad.* p. 316 qui conjugata folia pinxit.
b) *Lettres dun Medecin Namur* 1710, *lettre* III, p. 39.

ſervavit JUNGIUS c). Deinde & prius, quam penitus ex ſylva ad ſcopulos perveniatur, *Cynogloſſum minus folio virente.* Tum vero paulatim tenuior ſylva, graminea ſpacia relinquit, quibus ad Auſtrum modicæ rupes opponuntur. Ibi, mutato loci ingenio, ſubito multæ plantæ proveniunt minutiores, & magis alpinæ.

XXXVII.

Primam memoramus *Biſtortam alpinam minimam,* quæ adeo ſæpe repetita eſt apud Scriptores rei herbariæ, ut operæ precium videatur diſperſas nomenclationes in unam colligere. Antiquiſſimum nomen eſt ARETII a), qui *Biſtortam minimam uno in caule foliolo* legit in *Neſſo.* GESNERUS *Limonii ſpeciem minorem* b) dixit in altis montibus naſcentem. Deinde CLUSIUS *Biſtortam minorem* c). In ejus icone folium imum ellipticum deſideratur, nervi tamen ad oram folii exprimuntur. Sed CAMERARIUS d) iconem eximiam propoſuit, quæ folia ima elliptica, nervis ad oras exiguis, egregie exprimit: verum eam a GESNERO habuiſſe videtur, plantam ipſam parum cognoviſſe, ſiquidem alibi e) cultu in vulgarem ſpeciem degeneraſſe dicit, quod in tanta diverſitate ſeninis foliique fieri poſſe non videtur, CLUSIANAM vero, æque nervoſis foliolis, æque longa ſpica & gracili præditam, a ſua diſtinguit. LOBELIUS *minoris & minimæ* in *Adverſariis* f) absque diſtinctione, in *Illuſtrati*

G 2

c) *De homon. plant.*
a) Poſt CORDUM. p. 234. b.
b) *Add.* ad p. 265. *de hort. German.*
c) *Pannon* p. 478. *biſtor.* LXVIII.
d) *Biſtorta minor ſ. Alpina Epit.* p. 684.
e) Dicitque *Biſtortam alpinam minimam hort.* p. 28.
f) p. 121.

tionibus g) vero *Bistortam minimam nostratem* pro nova describit, incertum, qua nota distinctam. JOHANNES BAUHINUS h) ut solet, sapiente consilio usus, CLUSII & CAMERARII plantas conjunxit. Contrario more FRATER *Camerarianam* in *Phytopinace* i) *minorem*, in *Pinace alpinam mediam* dixit, CLUSIANAM vero illic quidem *minorem alteram*, hic *alpinam minorem*. PARKINSONUS una addita ex LOBELIO tres habet, *minorem* nempe *nostratem* k) a LOBELIO, *minorem alpinam* l) ex CLUSIO & CAMERARIO, & *minorem pumilam variam* m) ob foliorum diversitatem denuo pro nova. Ab eo tempore etiam aucta est confusio; cum enim MORISON in hortensi stirpe, per ocium observato semine, id rotundum esse inveniret in *Genevensi* & *Westmorlandica*, PARKINSONIANAM vero, incertum ex qua traditione, existimaret simile semen habere vulgari, tres denuo plantas fecit, *Bistortam minorem seu Alpinam* n) ex CAMERARIO o); *Bistortam pumilam foliis variis rotundis & longis* ex PARKINSONIANA *varia* p); *Bistortam alpinam minimam soboliferam* q) ex CLUSIO, nam & is suo tempore jam observaverat, ludere *pumilam Bistortam* foliolis loco seminum in spica provenientibus. *Minorem* vero *nostratem* PARKINSONI omisit, aut tacite junxit *soboliferæ*. Idem in iconibus etiam multiplicavit

g) p. 80. Semen primus subrotundum describit.
h) *Bistorta minima* III. p. 539. ex M. *Thuiri* CHABR. p. 507.
i) p. 357.
k) p. 392. pro distincta a stirpibus veterum. Id nomen habet MORISON in *hort. Bles*. p. 29.
l) Ibid.
m) Ibid.
n) *Hist. oxon*. II. p. 585.
o) Qui & ipse, si recte video, semen habet gigartinum in icone.
p) Ibid.
q) Ibid.

vit errores. Nam pro *majore radice magis intorta* noſtram pinxit, ex crenis marginalibus facile agnoſcendam, CAMERARIANAM vero, quam a CLUSIANA in deſcriptione ſeparaverat, conjunxit in icone r). RAJUS, ſapiens ſcriptor neque amans ſpecierum inutilium, ſeminis figura motus, quam vere exiſtimaverat obſervatam a MORISONO, *Biſtortam alpinam pumilam variam* ſ) PARKINSONI ſibi non viſam, ſeparavit a ſua *Genevenſi*, etſi pene ultimo certitudinis gradu conſtare videatur non duas, diverſiſſimo ſemine, *Biſtortas* in alpibus naſci, quarum utraque folia ima ſubrotunda, reliqua longa habeat. Idem RAJUS non auſus eſt *Biſtortam alpinam mediam* t), nempe CAMERARIANAM, conjungere CLUSIANAE ſiue *minori* u), cum omnino evidens ſit, iconem ſive GESNERI, ſive CAMERARII, noſtram exprimere foliis ludentem, oris crenatis, *Jurae* & alpium incolam. Ergo & PARKINSONUS, & MORISON, & RAJUS tres reliquerunt *Biſtortae* ſpecies, quae nihil a ſe invicem differunt. Eadem deinde ratione HERMANNUS w) & *mediam alpinam* ex CAMERARIO habet, & *alpinam minimam ſoboliferam* x) ex CLUSIO. SUTHERLANDUS y), SIBBALDUS z) VOLCKAMER aa), BOERHA-

r) *Sect.* V. T. 28. f. 3. & 5.

ſ) *Hiſt.* p. 187. In *Synopſi* III. p. 147. vocat *Biſtortam alpinam minimam foliis imis ſubrotundis, & minutiſſime ſerratis*, quod nomen, ex PLUKNETIO ortum, fere definitio eſt noſtrae, licet pro nova, & a CLUSIANA & CAMERARIANA diſtincta exhibeatur.

t) *Syll. ſtirp. extra Brit. naſc.* p. 77. & *Hiſt.* l. c.

u) *Cat. plant. Angl.* p. 42. *Hiſt.* 187. *Syn.* III. p. 147. quo revocat *minorem noſtratem* PARKINSONI.

w) *Flor. Bat.* p. 140.

x) *Flor. Bat.* l. c. *Hort Lugd. Bat.* p. 89.

y) *Hort. Edimb.* p. 50.

z) *Scot. illuſtr.* p. 13.

aa) *Flor. Noric.* p. 64.

HAAVIUS bb) hoc nomen repetierunt. TOURNEFORTIUS cc) vero, MAGNOLIUS dd), TITA ee), & TILLI ff) *alpinam minorem* vocaverunt post CASPARUM BAUHINUM. Et TOURNEFORTIUS gg), & TILLI hh), *alpinam mediam* distinxerunt, eumdem secuti. PLUKNETUS ii) *alpinam mediam* ab ea separat, quam eo nomine dixit, quo usus est DILLENIUS in *synopsi* III. RAII ll). Interim in ultimo septentrione visam vir industrius MARTENS mm) eam depinxit: MENZELIUS nn), ex varietate CLUSIO & MORISONO visa, dixit *minimam spica prolifera sive foliolis ex spica proliferis*, & ob eamdem varietatem RUDBEKIUS oo) *Bistortam alpinam minimam soboliferam*. SCHEUCHZERUS *alpinam pumilam variam* dixit pp). PONTEDERA observavit, florem plerumque album esse, quod verum est, novum nomen qq) fecit, quod non erat necesse. WEINMANNUS rr) pro more suo, ita depinxit *Bistortam alpinam minimam*, ut nemo agnoscat. LINNAEUS ss) *Bistortam* dicit

bb) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* II. p. 87.
cc) *Schol. Bot.* p. 7. I. R. H.
dd) *Bot. Monsp.* p. 33 & H. R. M. p. 33.
ee) *Hort. Maurocen.* p. 28. & *It. alp.*
ff) *Hort. Pisan.* p. 24.
gg) *Schol. Bot.* l. c. & I. R. H.
hh) l. c.
ii) *Almagest.* p. 68.
ll) *Bist. min. alp. foliis imis subrotundis & minutissime serratis.*
mm) *It. Spitzberg* c. 7. T. I. lit. *a.*
nn) *Pugill. plantar.*
oo) *Act. suecic.* p. 96.
pp) Inventam in *Rhaetiae* Alpibus *It.* II. p. 130.
qq) *Bistorta minima candida comp. Tab. Botan.* p. 29.
rr) *Phytanthozoiconograph.* T. 245.
ss) *Flor. Lapon.* 152. *Hort. Cliffort.* p. 150. Idem nomen exstat apud ROYENIUM p. 217. cum synonymo CLUSIANO.

dicit *foliis lanceolatis*, & ad eam refert, post MORISONUM, illam *folio minus rugoso radice magis intorta*, quam pene certus sum esse varietatem *vulgaris majoris*, nullas ad oram crenas, neque spicam gracilem habentem, neque folia ad terram elliptica, uti ex iconibus FUCHSII conparatis tt) satis constare potest. Eas notas, cum non habeat *Bistorta montana minima* BARRELERII uu), ad *majorem* potius videtur referenda esse. Tandem AMMANUS ww) *Bistortam* describit in Siberia lectam, quae procul dubio eadem nostrae est, flore albo, semine subrotundo, sobolifera. Reliqua vero omnia nomina, adeo multa hic recensita, sunt *Bistortae foliis variis ad oram nervosis, semine gigartino*, quae ubique, & in editioribus *Jurae*, & in asperis alpium pascuis provenit.

XXXVIII.

In illis lapidosis plurimus provenit *Ranunculus* ille *albo flore minimus*, de quo loco opportuniori dicetur a), & *Saxifragia sedi foliis serratis*, & *Filicula saxatilis caule tenui fragili*, & pulchrum *Alchimillae genus folio quinquefolii subtus argenteo* a*), in alpibus & *Jura* passim frequens, cujus ideo memini, ut separem ab *Alchimilla alpina quinquefolia* CASPARI BAUHINI b), quae, cum eadem sit cum *Alchimilla alpina pentaphyllea minima lobis fimbriatis* BOCCONE c), nostræ aliquando

tt) p. 773. 774. conf. *It. Hercynic.* XIII.
uu) Icon. 489.
ww) *Plant. Ruthen.* n. 243. p. 199.
a) §. LXXVII. LXXXI.
a*) Cujus egregia icon est GESNERI apud CAMERARIUM *epit.* p. 908. Alibi *Argentariam* dixit. *descr. mont. fract.* p. 61. & *Argentariam petraeam hort. German.* 248.
b) *Prodr.* p. 138. & *Pin.*
c) *Mus. di piante.* p. 18. T. I.

quando non optime conjuncta est ab eximio LINNAEO c). Haec enim nihil habet villosi, neque argentei, & folia multo minutius *Ranunculi* quadam forma divisa, summarum alpium incola. Character nostræ idem est cum *vulgari* quatuor staminibus, semine. Umbilicus calycis villo expletur, qui saepe fuscus & niger fit, unde singularis plantae habitus oritur.

XXXIX.

Multa etiam ibi *Androsace alpina perennis angustifolia glabra*, quae plerumque flore est multiplici, diversissima a *Diapensia* LINNAEI a), quae mihi incognita & nova stirps visa est. Nostrae enim certe *calyx* semiquinquefidus, & *Campanulæ* calyci similis est, quam praecipuam adfinitatem habet cum *Androsace altera* MATTHIOLI b). Neque enim novi, num ea decem illas *nostrae glandulas* habeat in centro tubi floris, ubi expanditur, facientes corollam, qualis est in *Scorpiuro palustri*. *Calycem* vero communem certo nostra non habet, nec peculiaris *calycis* folia serrata, neque floris segmenta integra d), neque magnam illam calycis ad florem rationem e), ut folia omittam, quae non bene charactéri *Androsaces* inmiscuit magnus BOERHAAVIUS f) Caeterum nostrae commodam iconem dedit CLUSIUS g) Tres alias Helveticas, adgnatas nostrae, alias dicemus.

XL.

d] In *flor. Laponica* 67. Nam in *horto Cliffortiano* sententiam mutavit.

a) *Flor. Laponic.* 88.

b) Cujus pulchra est icon in *Epit.* CAMERAR. p. 639.

c) TOURNEFORT. I. R H. T. 46. A.

d) ibid ter. & KNAUT *Char. plant. gen.* 42.

e) Nostræ enim flos facile ultra calycem expanditur.

f) *Hort. Lugd. Bat. Ind. alt.* p. 201.

g) *Sedum alpinum alterum lacteo flore Pannon* p. 489. 490. *Sedum minus X. histor.* LXI. ic. LXII.

§. XL.

Multa ibi *Pulſatilla alba*, & *Pinguicula* GESNERI, & *Campanula alpina rotundifolia minima*. Sed in primis, jam a JOHANNE BAUHINO eodem loco lectus, *Daucus Creticus*, cujus hic quidem varietas *rariori folio, & longiori & pene glabro* naſcitur, ſuperius in planitie montis *falconarii*, quæ ſumma eſt, altera varietas, *brevi* & *hirſuto* folio & *latiori* frequentior eſt. Hujus *Dauci*, in omnibus *Alpibus*, & in altioribus *Juræ* pratis non rari, hiſtoria confuſiſſima eſt, ut eam expedire non ſit inutile futurum. In Dauco ergo, *breviori & hirſutiori folio, radix* magna conica, perennis, fuſcis foliis obducta, plures caules, multaque folia fundit, ſquamoſoque, neque piloſo capite terminatur. *Folia* ad terram prodeunt ex longis, latis & ſtriatis vaginis, quarum quaelibet vel unum, vel terna edit denuo diviſa *folia totalia*. Horum *maximo*, ſi tria ſunt, conjugatarum accedunt alarum non facile ultra ſex paria: Harum alarum, quæ primæ, & *maximæ*, denuo quatuor fere tertia diviſione pinnas educunt. Quarum denuo, quæ *maximæ*, tria congeſta conjugata ſegmenta habent, quorum prima trifida, aut quadrifida, ſecunda bifida, tertia ſimplicia eſſe ſolent, ultimo inpare, brevia omnia, vix trium linearum longitudine. Hæc in maximis, reliqua & minores & pauciores diviſiones habent. Ultima ſegmenta ſemper aliquam latitudinem ſervant, ad tertiam lineæ partem, nihilque habent de capillari habitu *Mei* vel Fœniculi. Omnia hæc præ hirſutie albeſcunt ex viridi. *Caules* palmares pedalesque multi, ſimilia, ſed minora, ex latis magnisque foliis *folia* educunt, hirſuti ipſi, firmique. Sub *umbella involucrum univerſale* quatuor vel quinque fit *foliis* inæqualibus, longis, quorum, quæ latiſſima, ea lata ſunt unam lineam. *Octo* fere umbellis *minoribus* fit major, aut parum intra eum numerum, aut ultra. Quarum denuo quælibet calycem habet ex quatuor

H quin-

quinque, ad ſeptem, latiuſculis foliis hirſutis factum, ex albo virentibus, mucronatis. *Semina* hirſuta, ſtriata. *Petala* alba, paulum inæqualia, ita profunde diviſa, ut ex duobus ſibi adplicatis ſemicirculis fieri videantur, aut cordis profundius diſſecti imagine. *Stamina* alba quinque. Alba etiam placenta duas *Tubas* memoria dignas edit. *Odor* & *ſapor* acris & aromaticus. Reperi in M. *Scheidek vallis Grindelwald*, in M. *Dolaz*, alibique. In *altera varietate*, omnia ſimillima, ſed glabra, & ſegmenta longiora, habitusque laxior. Et de *Dauco* quidem MATTHIOLI a), quem & utraque *Epitome*, *Italica* b), & CAMER. c) repetit, & CASTOR d), & LUGDUNENSES e), & TABERNAEMONTANUS f), de eo nihil lucis habeo, quod adferam. CASPARUS BAUHINUS g) eum diverſum exiſtimavit, conjunxit FRATER non ſine conjectura, MATTHIOLO ſuum *Daucum* parum cognitum fuiſſe. JOHANNEM BAUHINUM plerique recentiorum h) ſequuntur, BOERHAAVIUS CASPARUM i). Sed ad noſtrum pertinet *Daucus montanus breviſſimis & minutiſſimis foliis* GESNERI k), & certo *Daucus creticus* ejusdem l), cujus etiam iconem habet inter CAMERARIANAS m). *Legitimus daucus Creticus* CLUSII n) *Daucus cretenſis*

a) *Daucum* I. 779.
b) *Daucum* p. 480.
c) Ibid p. 535.
d) *Herb. nuovo* p. 156.
e) *Daucus* 1. *Matth.* p. 716.
f) *Daucus creticus* p. 45.
g) Dixitque *Daucum fœniculi foliis tenuiſſimis* Pin.
h) RAJUS, MORISON, TOURNEFORT &c.
i) Qui *Creticum* MATTHIOLI vocat *Myrrhidem Orientalem folio anguſtiori Peucedani ſemine villoſo Ind. alt.* p. 69.
k) *Deſcr. mont. fract.* p. 64
l) *Hort. Germ* p. 292. b & *add.* ad 256. b ex *montibus Rhæticis.*
m) *Epit.* p. 536. in *horto* vero *Creticum verum* dicit. p. 54.
n) *Pannon* p. 700. *hiſtor.* CXLVIII. absque icone.

tensis verus Diosc. LOBELII o), lectus in *Genevensium montibus*; αιγοκεγχρος THURNEISERI p), si quid in eo homine serii est; *Daucus Creticus semine hirsuto* JOHANNIS BAUHINI q) ex hoc ipso, in quo versamur, *Falconum monte*. *Daucus montanus umbella candida* CASPARI BAUHINI r), & ejusdem *Daucus montanus multifido longoque folio sive montanus umbella candida* s), in posterioribus operibus, cujus varietatem, *longiori & rariori* t) legit in *M. Wasserfall*; *Daucus alpinus Cretico similis* PARKINSONI u). Et hæc facile fluunt, primus rem impedivit MORISONUS, quando CAESALPINI w) obscuris *Daucis* non satis intellectis, & planta, ut ex ejus verbis adparet, nunquam visa, & solum per descriptiones aliorum sibi nota, nomen C. B. bis repetiit. Inde enim factum est, ut *Daucum* nostrum x) *Saxifragam* dixerit, *multifido longoque* folio, quem ex suis legibus debebat *Myrrhidibus* adnumerasse, quæ ejus etiam in *Umbelliferis* y) fuerat sententia. Idem eundem *Daucum* denuo, conjunctis MATTHIOLI & CASPARI

 BAU-

o) *Advers* p. 323. cum icone non bona foliis *Mei* aut *Anethi* & in *observ.* p. 416. Is minime dubitavit huc revocare *Daucum* I. MATTHIOLI.

p) *Hist. plantar.* LXII.

q) III. 2. p. 56 CHABRAEUS *Daucum creticum Sciagr.* p. 389. *Dauci* vero *Tiburtini* p. 54. brevissima est descriptio, ut non videam, quomodo de eo definiri queat. RAJUS certe & MORISONUS nostro faciunt eundem.

r) *Phytopin.* p. 260.

s) *Cat. plant. circa Basil.* p. 45. *Pin.*

t) ibid.

u) *Theatr.* p. 896.

w) *Lanuginoso Creticis simili* L. VII. c. 16. & *non lanuginoso montano* C. 17.

x) Cum synonymo C. B. quod nostrum designat. *Hist. Oxon.* III. p. 273.

y) p. 84.

BAVHINI nominibus, vocat *Myrrhidem tenuifoliam annuam Creticam ſemine lanugine alba pubeſcente* z). Et ex eo tempore inter *Myrrhides* plurimi muneraverunt. *Myrrhidem* nempe *annuam* ſemine *ſtriato villoſo incano* vocant, ex eodem MORISONO aa), HERMANNVS bb), TOVRNEFORTIVS cc) BOERHAAVIVS dd) MILLER ee) BOECLER ff). RAJVS JOHANNEM BAVHINVM ſecutus eſt gg). TOURNEFORTIVS in ſcripto priori hh), & TITA ii), & SCHEVCHZER kk) nomen CASPARI retinuerunt, PLVKNET ll) & SIEGESBECK mm) JOHANNIS appellationem. MVNTINGII *Daucus Creticus latifolius & anguſtifolius* nn) quid ſint, & qua ratione differant, an demum ſint duæ noſtri varietates, id quidem in ea brevitate definiri non poteſt. Non video, qua ratione ductus TOURNEFORTIUS noſtrum alio nomine, ad aliud genus retulerit *Liguſtici* oo), cui ſemina alata ſunt, ita ut in priori nomine, *Myrrhidis*, JOHANNIS BAVHINI nomen, in hoc *Liguſtici multifido longoque folio* CASPARI nomen citet, utut duo *Fratres*, non unius generis duas ſpecies, longe minus duorum generum plantas, ſed eamdem certiſſime deſcripſerint. Oportet

z) Cum eodem omnino CASPARI BAUHINI ſynonymo p. 230.
aa) *Umbellif.* p. 44 67.
bb) *Hort. Lugd. Batav.* p. 423. *Flor. Batav.* p. 15.
cc) I. R. H.
dd) *Ind. alt.* p. 69.
ee) *Garden. dictionar.*
ff) ad *Hermann* p 293.
gg) *Syllog. ſtirp. exter.* p. 114. *hiſtor.* p. 463.
hh) *Schol. Botan.* p. 162.
ii) *Hort. Maurocen.* p. 62. & in *Itin. Alp.*
kk) *It. alp.* I p. 34.
ll) *Daucus Creticus ſemine hirſuto Almageſt.* p. 129.
mm) *Flor. Petropol primit.* p. 40.
nn) *Waare oeffening van den planten.* p. 399.

tet utique, aliam a noſtra, & diverſiſſimam ſtirpem ob oculis verſatam fuiſſe TOVRNEFORTII. Nihil enim noſtra lirarum habet in ſemine. BESNIER pp) *Daucum creticum officinarum* vocat. *Daucum Creticum* DALE qq), LEMERI rr), ZORN ſſ), & ALLEYNE tt). LINNAEVS, determinato veriſſimo, uti ſolet, charactere, *Meo* junctam *Athamantam* habet, *foliis capillaribus ſeminibus hirſutis* uu), quod nomen retinet ROYENIUS ww), ſed diverſam plantam denotans, & ab altera, ſimili ſed latioris folii planta MORISONIANA *Myrrhide nempe annua ſemine ſtriato villoſo incano* ſeparat. BLACKWALLIA denique iconem *Dauci Cretici* xx) proponit, quæ ROYENI & LINNAEI *Athamantam* foliis capillaribus exprimere, & a noſtra, alto atque laxiſſimo fœniculi habitu differre videtur. Et revera, ſi *Dauci* characterem ingrediuntur folia laciniata ſub umbella cava, uti viſum eſt LINNAEO yy), non poterit ibi manere. Ex TOVRNEFORTII vero legibus non video, quare debuerit removeri a *Daucis*. *Calycis* ratione habita certe vel *Meo* ſimilis erit, cum quo & habitum communem habet, petalis tamen diverſus, quæ *Meo* integra ſunt, *Dauco Cretico* cordata; vel *Myrrhidibus* & *Chærophyllis*, quibus ſimillimum habet *calycem* ſingularem. Tandem mirari licet, ſtirpis in officinis receptæ, neque rariſſimæ, unam omnino iconem eſſe, quæ

 apud

oo) I R. H.
pp) *Tournef. mater. medic. III.* p. 325.
qq) *Pharmacol.* p m. 197.
rr) *Dictionaire des drog.* p. 150.
ſſ) *Botanolog* p. 60.
tt) *Diſpenſator* p. 23.
ww) *Flor Bat.* 97.
xx) *Herbal. tab.* 471.
uu) *Hort Cliffort.* p. 93.
yy) *Char. nat. plant.* 206.

apud CAMERARIUM eſt, & aliqua non habet, quæ deſiderari poſſent.

XLI.

Et jam in ſummum montem eramus enixi, quem late occupant laetisſima certe paſcua, quibus pinguiora non vidi, infinita florum varietate depicta, & planisſima, in lunæ creſcentis ſpeciem flexa circa oram horrendi præcipicii, quod ad imam arenam (*creux du vent*) juxta abruptisſimos ſcopulos deſcendit. In ea ipſa ora *Dryas* LINNAEI plurima provenit, in pratis vero dominabatur *Anemonoides montana hirſuta polyanthos*. Multus ibi, ad rupium ſupercilia, *Ranunculus minimus albus*, plurima *Pulſatilla alba*, quae nihil habebat coerulei coloris, qui petala exterius pingere ſolet in alpibus; & *Gentiana alpina flore magno* procumbentibus floribus, & *pumila verna major*, & *Hieracium montanum latifolium villoſum magno flore*, & *Thlaſpi folio globulariæ* petalis certe integris & æqualibus, quæ, neſcio quam ob rationem, RUPPIO a), viſa ſunt irregularia; *Globularia* ipſa *montana humillima repens*, cui folia hilum excisum habent. Ejus flores, cum nondum ita viderentur deſcripti, ut fidum characterem ex Auctoribus decerpere auſus ſit veraciſſimus LINNÆUS b), eam ipſam ob rationem propius contemplatus ſum. Sub quovis flore foliolum fuſcum eſt, quorum conjunctione imbricata fit calycis generalis ſpecies. Proprius C*alyx* difformis quinquefidus bilabiatus, in duas partes diſcedens: Superiores duæ anguſtiſſimæ, tres inferiores latiores, & minus profunde exciſæ ſunt. *Stamina* libera quatuor. *Tuba* unica cum globulo, ex ovo, quod nunc in imo calyce minimum eſt. Hæc omnia cyanea.

TOUR-

a) *Flor. Jenenſ.* p. 218.
b) Conſ. *char. nat.*

Tournefortii c) certe icon, quæ ſuperius labium reſectum habet, inferius trifidum, Knautium d), Nissolium e), & Linnæum f) ſeduxit, ut florem exiſtimarent unilabiatum. Boerhaavius g) nihil ſatis definivit, neque Pontedera h), niſi quod poſt Nissolium ſtaminum numerum addiderit. Videtur ergo nobis non longe removenda a *Scabioſis*, ſivé *Aſterocephalis*, a quibus *ſemine* in medio flore, absque vagina radiata, differt, reliquis dotibus, flore, ſtaminibus, tuba, calyce, convenit. Neque ad excludendam a *Dipſaceis* Globulariam videtur ſufficere, quod folia non conjugata habeat, ſemenque intra florem. Neque enim C*araxeron* ſemen habet coronatum, neque aliæ *Dipſaceæ* Vaillantii; folia vero claſſium certe characteres ſubire non debent.

XLII.

Ad lapides non frequentiſſime reperi aliam *Dauci* ſpeciem, ſi a ſemine hirſuto denominetur, quam in *Helvetia* variis locis alias videram, ſupra *Dornacum*, inter *Mümmeliswyl* & *Falckenſtein* ad rupes, ad ipſam etiam arcem *Falckenſtein.* In ea planta aliqua ſunt, quae merentur animadverſionem noſtram. Eſt ei *radix* acris & aromatica, villo coronata. *Folia* inſigniter varia magnitudine, vix ſui in diverſis plantæ aetatibus ſimilia videntur, modo cubitalia, modo triuncialia, & tunc tenuiter ſerrata, firmaque, adultiora vero & amplis inciſionibus, & multo

c) Tab. 265.
d) Char. plant. p. 85.
e) *Memoir. de l' Acad. des ſcienc.* p. 445. & ex eo Dillen. *ſupplem. flor. Gieſſenſ.* p. 161.
f) l. c.
g) *Ind. hort. alt.* p. 131.
h) *Diſſert.* p. 120.

to tenujora, ſemper tamen eumdem characterem ſervant, quo ſolo planta, quando non floret, facile dignoſcitur, & quem ſolum fere *Carvi*, atque *Pimpinella criſpa* imitantur. Nempe cujusvis ſecundarii folii, ad princeps folium coeuntis, prima ala, intervallo diſtat a reliquis ejusdem ſecundarii folii alis, & alia directione, ut ad earum decusſim incedendo quaternæ ibi alæ crucem ad coſtam primarii folii efficiant. Caulis *Julio* M. exeunte florem profert, denſisſimis Umbellis, quibus ſingularis habitus globoſus efficitur, quadraginta omnino minoribus coaleſcentibus in unam majorem. *Calyx* uterque aliquot longis, neque diviſis ligulis conſtat. *Semen* alba hirſutie obductum. *Florem* non examinavi, cum planta junior eſſet, viſam deinceps in ſcopulis, non potui adtingere, ob loci difficultatem. Huc ſolent referre *Apii montani genus* in *M. Legerio* prope *Badam* a), brevisſime certe deſcriptum; deinde *Daucum anguloſi caulis* CORDI b), pariter non ſatis definitum. Longè minus *Seſeli montanum II.* CLUSII c) huc facit, quod noſtro *Dauco* jungit CASPAR BAUHINUS, id enim flores habet pallentes, eſtque aut verum *Oreoſelinum majus*, aut ſimillima certe planta; Sed verius huc refertur *Libanotis alba minor ſeu amara* THALII d), qui diverſitatem inſignem foliorum non neglexit. Deinde *Apium petræum ſive montanum albicans* IOHANNIS BAUHINI e), qui & eam notam, & ſemina

a) *Hort. German.* 247. b.
b) *Hiſtor. plantar.* p. 103. b.
c) *Pannon.* p. 691.
d) *Sylv. hercyn.* p. 41.
e) III. p. 105 ex M. Waſſerfall, *Crenzach.*, & Bada, cum icone non mala. CHABRÆUS p. 397. Cæterum fratrem culpat, quod eum *Daucum* pro *tertio Dioſcoridis* dederit, non ſatis aequus. Eo enim no-

mina hirſuta, & in univerſum bonam deſcriptionem dedit, ut meruerit ejus nomen vel eam ob rationem conſervari apud RAIUM f), MAGNOLIUM g), & BOERHAAVIVM h). CASPARVS nos multis difficultatibus implicuit. *Daucus montanus apii folio albicans* i) utique in *Herbario vivo* eſt noſter, de quo ſcribimus *Daucus*. Nomen CLVSII male huc refertur. Deinde *Daucus montanus apii folio minor*, in *Prodromo* depictus, lectusque in *M.* Waſſerfall huc pertinet, ex fide horti ſicci HAGENBACHIANI, qui CASPARO a manibus fuit, propriæque CASPARI collectionis. Tandem *Libanotis minor apii folio* k), non reperta eſt inter ſiccas ejus plantas. Ad eam CORDI & THALII nomina referuntur, non recedentia a noſtra ſtirpe. *Libanotis* veró *Theophraſti minor* LOBELII l) omnino diverſa eſt, itidemque eadem huic & deſumta a LOBELIO *Libanotis panacea* TABERNÆMONTANI l*); Fecit ergo ſapienter RAIVS quod huic *Libanotidi minori* CASPARI BAVHINI aſteriſcum apposuerit m), incaute vero MORISONVS, quod poſt *Daucum* noſtrum alibi deſcriptum repetierit eamdem ex CASPARO *Libanotidem*. PARKINSONUS n) ex CLUSIO *Daucum ſelinoi-*

nomine in herbario C. BAVHINI planta eſt Oreoſelini majoris ſimilis, ſed rotundiori & villoſo folio.

f) *Syll. plant extra Brit.* p. 66. *Hiſtor.* p. 460. *ſynops* III p 218 Ipſe legit in *Jura* M.

g) *Hort. Reg. Monſp.* p. 20.

h) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 59.

i) *Pin.* p. 150. *Baſil.* p. 45.

k) In *Pin. Libanotis apii folio* in *Phytopin.* p. 277.

l) Ic. p. 705.

l*) Ex edit. C. B. 315.

m) p. 449.

n) *Theatr. Botan.* p. 898.

linoidem maximum dixit, qui a nostro diversissimus est. MORISONUS *Pimpinellam saxifragam minorem Daucoidem sive semine lanuginoso* o), ex quadam cum *Tragoselino crispo* similitudine habitus. PLUKNETIUS junioris plantae elegantem figuram dedit, nomenque fecit *Daucum montanum Pimpinellæ saxifragæ hircinæ nostræ folio* p) *Dubriensem*, in quo nomine & seminis & habitus rationem habuit. RIVINUS r) lectum in *Gigantum* montibus *Libanotidem* dixit, genus constituit peculiare, & iconem dedit ad adultum, & latifolium, specimen, characterem non satis definivit. Id nomen mansit apud RUPPIUM s), BUXBAUMIUM t), WALTHERUM u) & HEUCHERUM w). TOURNEFORTIUS hac planta omnino caret. An huc facit *Daucum montanum Boiemicum* SCHWENKFELDI x). Ea planta denuo, si character *Dauci* est in laciniatis sub Umbella foliis, debet emigrare ad aliud genus. RIVINUS a *Dauco* breviori lanugine seminis videtur distinxisse.

§. XLIII.

Inter medios flores, & virentia pascua e longinquo nivem vidi. Quare memor *Croci Alpini*, nunquam a me visi, licet in *Jura* frequens sit, & antiquum nomen *Levrette* apud incolas conservet, accurri; neque spem fefellit flos

o) *Hist. Oxon.* III. p. 285. In *Umbelliferis* p. 84. ejus meminit.
p) *Almagest.* p. 129.
r) In *Pentapet. irregul.*
s) *Flor. Jenens.* p. 226.
t) *Enumer. plant circa Hal.* p. 185.
u) *Ind. horti sui.* p. 83.
w) *Prov.* I. p. 69.
x) p. 61. semen huc facit, descriptio justo brevior.

flos amabilis, quem toties perreptatis alpibus *Juræque* tractibus, non inveneram; neque enim nisi in spongiosa flavescente terra nascitur, a qua modo ante paucissimos dies nix defluxit, & brevissimi ævi est. Duplex erat varietas. *Priori* ad imum floris tubum violaceus color subnascebatur; segmenta vero petalodea omnino alba erant. *Alteri* tria petalodea folia exteriora violacea, interiora tria alba, cum crebris venis violaceis. Utrique cæterum bulbus, & folia pauca lata, media albicante linea, & *Stamina* tria *apicibus* flavis ex ortu segmentorum floris, & Tuba *apice* trifido plumoso, qui ad expansionem floris terminabatur, brevior quam ut emineret. Alias varietates in hortis vidi, flore ampliori, omnes vero nonnisi coloribus floris discrepant. Quare omnem apparatum omitto nominum, quæ multo cum labore congesseram, ex confusissimis CLVSII atque CASPARI BAVHINI *Crocis*, omnesque quotquot sunt *Helvetiæ* cives, SIMLERI a), ut loquitur CLVSIVS, nam sunt ARETII, & JOHANNIS BAVHINI b), & RAII c) & SCHEVCHZERI d) in alpibus lectos *Crocos* in unum unio *vernum latifolium*. Auctorem habeo, quem ubique maximi facio, LINNÆVM e).

§. XLIV.

Per ea pascua, ad lapides tenui gramine vestitos *Osmundam lunato folio*, & *selaginoides crispum*, *Graminumque*

I 2 spe-

a) *Croci montani speciem flore candido, flore cœruleo, & ex candido atque cœruleo misto* ARETII in *Ness.* p. 235. & SIMLERI in *Valles. & Alp.* p. 333. Quorum priorem, & tertium inprimis legi.

b) II. p. 641.

c) It. IV. p. 333. videtur nostrorum primum esse.

d) *Latifolius vernus flore purpureo minori* in *sylloge stirp. extra Brit.* p. 109. in Jura lectus, est secundus ARETII.

e) *Hort. Cliffort.* p. 18.

ſpecies, *typhoides ſpica denſa brevi & villoſa,* aliudque *glumis variis,* tum aliud *panicula ſpecioſa variegata,* aliaque, nunc non dicenda reperi; & bene onuſtus plantulis pedem retuli, conventurus ſocios in paſcuis *Grandvi*, quæ ſola in *Helvetia* a) *Meum* mihi dederunt; Sed id non obſcurum eſt, neque quidquam habet difficultatis. Neque diu morati, in caſa alpina, mundiori ut ſolent in *Jura* eſſe, reduces adtulerunt ſtirpes in *pertuis de la biſe,* ſive *orientali exitu* lectas, admodum elegantes. Aderat *Bupleuri* ſpecies, olim cognita GESNERO b), & inter CAMERARIANAS c) picta; aderat *Valerianoides anguſtifolia* VAILLANTII, ſed inmaturior. *Tozziam* etiam adferebant, quam olim in *Biennenſium* montibus d) legeram mediis in ſylvis, deinde in M. *Stockhorn* lapidoſo loco. Hanc ita pulchre depinxit MICHELIVS e), ut nihil deſit præter *ſtamina,* omnino quaterna, diverſæ longitudinis, uti ſolent in floribus, quibus quatuor ſemina nuda ſubſunt, vel ovarium uniloculare, vel biloculare, paucis exceptis. *Tuba* cylindrica ſimplex. *Barba* trifida maculata, & lineata, cum ſuperius labium duobus, brevioribus & immaculatis flavis ſegmentis fiat.

§. XLV.

Adtulerunt etiam *Heſperidis* genus ſuaviſſimi odoris. Id diſſimile videri poterat ejus, quod a CLVSIO *ſylveſtre* a) dictum

a) GESNERVS, ſed ex relatione paſtoris, narrat in *Pilati* M. naſci. Ego nullibi in alpibus, aut Jura vidi.

b) *Perfoliata montana ſ. perennis Epiſt.* p. 110. *b.*

c) *Perfoliata montana hort.* p. 33. ic. XXXVIII.

d) Vnde primum adlata eſt ad CASPARVM BAVHINVM inventorem, qui *Euphraſiam luteam radice ſquamata* dixit *Prodrom.* p. 111. neque debuerat præteriri a MICHELIO.

e) *nov. plant gen.* p. 20. T. XVI.

a) *Pannon* p. 337. *hiſtor.* p. 299.

dictum, in *Valesia* provenit, supra *Leucam*. Nam multa folia penitus obtusa habet, omnia vero valde latiora, ut sint, quæ semunciæ latitudinem habeant & excedant, margine modo obiter, modo profundius serrato, flos vero multo major est angustifolio CLUSII, & sativorum aut æqualis, aut major, pallidus, longo etiam pallidoque calyce. Sed collatis multis speciminibus utriusque, iis etiam, quæ in M. *Chasseral* lecta dono dederat D. *Schuh* V. D. M. plantarum amantissimus, nimis adparuit, continua serie, & angustissima folia dari, illa *Valesiæ*, & quæ prope Acidulas *Mauritianas* legerat D. HUBER, mediocria, aliquando vagis dentibus serrata ex *Chasseral*, lata, profundeque dentata ex *monte Falconario*. Ut nunc fidentius asseram nihil adesse veri discriminis. Cæterum, huc omnino refero, etsi nostrum apprime odoratum sit, *Leucojum sylvestre inodorum flore parvo pallidiore* HORTI AICHSTETTENSIS a) *Leucojum luteum sylvestre Pannonicum serrato folio obtuso & acuto* JOHANNIS BAUHINI b) *Leucojum luteum sylvestre hieracifolium* FRATRIS CASPARI c), etsi nostrum quidem constanter glabrum sit. Huc etiam pertinet *Hesperis sylvestris hieracii folio hirsuta* GARIDEL d) ex CASPARO BAUHINO. *Hesperis Leucoji folio serrato siliqua quadrangula* TOURNEFORTII, non absque ratione adeo vicina CLUSIANÆ, deinde TILLII e), BOERHAAVII f), VAILLANTII g). *Keiri sylvestre folio hieracii* RUPPII h). Et hæc omnia nomina cum

a) *Aest. ord.* II. T. 13. f. 2. bona ic. RAI p. 781. cum asterisco.
b) II. 872. cum icone; Suo jam tempore dubius fuit, annon esset varietas.
c) *Prodr.* p. 101. *Pin.*
d) *plant. aut d' Aix* p. 229.
e) *hort. Pisan.* p. 79.
f) *Ind. alt. hort. L. Bat.* II p. 20.
g) *Botan. Parisf.* p. 101.
h) *Flor. Jenens.* p. 61.

ſua planta merito migrant ad *Leucojum ſylveſtre* CLVSII. Plantæ vero ZANONI, & BARRELERII k) a variis huc relatæ, diverſæ ſunt, & ZANONI quidem anguſtifoliam plantam, nihil a CLVSIANA niſi floris magnitudine diverſam, deſcribit. BARRELERII *Leucojum montanum anguſtifolium pallido flore* folia utrunque noſtri habet, ſed floris petala anguſta & inciſa, quæ noſtro integra, lata, & rotunda ſunt. SIEGESBEKII *Heſperis Leucoji folio anguſto dentato flore minore luteo* l) ad noſtram, flore magno, referri non poteſt. De PONÆ altiſſimo orgyali *Leucojo* non liquet. THALIANVM *Leucojum luteum ſylveſtre* m) ita deſcribitur, ut vix poſſim cum BAVHINO definire, noſtrum eſſe, diſtinguere vero ab ipſiſſimo Leucojo CLVSIANO.

§. XLVI.

*A*dtulerunt etiam *Quinquefolii albi* ſpeciem, quam anno 1728. cum ultimo vitæ diſcrimine in M. *Leitern Valeſiæ* legi, in anguſtiſſima ſemita ſuper præcipitium pendente, ſæpe gradibus in rupe exciſis, ſæpe ponticulis ex rudibus Abjetibus interrupta; deinde ad *Agaunum*, aſperrimis etiam in rupibus. Ejus hiſtoria vix ſola tradi poteſt, quæ utique difficilis eſt, & duobus affinibus *Quinquefoliis* ita implicatur, ut neutrum ſine altero queat intelligi.

Maximum nempe Germanicum illud *Quinquefolium album* FUCHSII non valde cauleſcit, folia vero amat educere ex propriis pediculis, hirſutis iis, & longis, quina perpetuo

i) *Iſtor. Botan.* p. 110. ic. 59. ſimilis noſtræ ſtirpi ex *Chaſſeral*: vocat *keiri alpinum foliis dentatis flore parvo odorato*. Ex eo RAJUS p. 783.

k) ic. 884.

l) *Prim. flor. Petr.* p. 53.

m) *Syl. hercynic.* p. 69.

petuo, nullis alis accedentibus digitata, quorum medium maximum eſt, integris oris, ſolis apicibus & parte, quæ apici proxima eſt, rectis & non profundis denticulis ſex ſeptem, neque multo pluribus, inciſo. Pars altera folii viridis, & glabra eſt, averſa tota ſericea lanugine candicat. *Flores* ex petiolis parum folioſis, quinque petalis cordatis conſtant, ſub quibus *calyx* eſt decem in alterno ordine ſegmentis, de more, conſtans. *Stamina* multa. *Semina* nuda oblonga pappum ex vertice undique fundentia, quem & placenta plurimum delapſis floribus retinet, brevem, & argenteum. Talis in *Germaniæ* ſylvis provenit, eamque prope arcem *Tubingenſem* ante plures annos legi.

§. XLVII.

Alia ſpecies *caulifera* pedalis & ultra, ramoſo caule & folioſo. Huic *folia* quina ex brevioribus cauliculis, apice tribus majuſculis dentibus inciſo, hinc glabra, inde ora & nervo ſericea pube albicante, reliqua folii parte, aut non hirſuta, aut leviter, *flore* majuſculo ejusque petalis integris, longis, diſtantibus, venoſis. *Semina* pari modo pappoſa a). Hæc in *herbario vivo* CASPARI BAVHINI fuit nomine *Quinquefolii erecti albi majoris.*

§. XLVIII.

Tertia a nobis lecta in *M. Leitern*, *&* *Agauni*, & in *Creux du Vent*, folia habet ad terram primæ ſimilia, apice multis denticulis inciſo. Sed & caules ramoſos & folioſos profert. Flores petalis ovatis lactei, ſimillimi. Deinde folia differunt, non adeo ſericea pube villoſa, ſed hinc quidem gla-

a) Villi in floribus hujus *Pentaphylli* RAJO & JOHANNI BAVHINO viſi ſunt.

glabra, inde hirſuta, ita tamen, ut nihil decedat herbaceo colori, quo utrinque obducuntur. Pyriformia ſemina ſimillimum pappum educunt. Id ergo cum ſecundo (XLVII) petalis foliis & caule conſentit, differt utcunque ſtatura, foliis majoribus, & frequentius inciſis. A primo diſtinguitur folio & cauleſcente habitu, floriſque petalis. Cæterum in hujus ſpeciminibus *ſtamina* luculentius vidi, latis planiſque barbatis foliolis, non cylindricis ſtylis; *Tubas* vero longas, cylindricas, non plumoſas, ex acuminato ovarii apice.

§. IL.

Multiplex hic occurrit obſervatio. De pappo ſeminum non ſatis dilucide ſcribunt Auctores rei herbariæ, qui tamen *Caryophyllatis* noſtra Quinquefolia proxime unit, & in Eboracenſi etiam uberrimus eſt, in aliis Quinquefoliis rarior, aut omnino nullus. Sed & ſpecies definire in ſcriptoribus Botanicis non eſt facile. Conabimur tamen, & adductis ad ſingulam nominibus, addemus, quid de earum diverſitate de nobis videatur. Ad primam ergo ſpeciem refero *Quinquefolium majus candidum* FVCHSII a), quod folia ex radice in peculiaribus pediculis profert. Idem eſt *Quinquefolium* TRAGI b) & huc etiam referri ſolet *Quinquefolium ſecundum* MATTHIOLI c) *flore albo*. In *Epitome* vero *Italica* d) exſtat utique *Quinquefolium album* longis ex radice pediculis, idem TRAGIANO. Eodem nomine apud CAMERARIVM e) exſtat, & LVGDVNENSES f), qui in eadem pagina denuo

a) *Hiſtor. plant.* p. 623.
b) *Herbar.* p. 507. edit KYPERI.
c) p. 1018. in deſcriptione, nam icon *Pentaphylli albi* p. 1020. eſt luteum. cui folium *ſubtus argenteum* eſt.
d) p. 684.
e) *Epit.* p. 761.
f) *Hiſt. gener.* p. 1265.

denuo habent idem g) *Quinquefolii albi* MATTHIOLI nomine. In ADVERSARIIS *Pentaphyllum album* h) eſt. GESNERUS *Pentaphyllum album Tragi Lupino ſimile* i) dixit, unde profecta videtur denominatio THALII, *Pentaphylli* Θερμοφυλλου k), ex quo ſpuria ſpecies & inutilis orta eſt *Quinquefolii Lupini folio* l) CASPARI BAVHINI, AMBROSINI m), & RAJI n). TABERNÆMONTANVS *Quinquefolium ſylveſtre* o) dixit. Huc *Pentaphyllum albo flore* CAMERARII p), & *Quinquefolium ſylvaticum* SCHWENKFELDI q) huc potius referendum videtur. Idem etiam nomen eſt in *horto* AICHSTETTENSI r). CASPAR BAVHINVS *Quinquefolium album majus* ſ) dixit in priori opere, in poſteriori *Quinquefolium album majus alterum* t). JOHANNES BAVHINVS *Pentaphyllum album* u) nominat ex TRAGO & MATTHIOLO. Nomen CASPARI BAVHINI retinuit PARKINSONVS,

g) ib.
h) p. 307. absque icone.
i) *Hort. Germ.* p. 271.
k) *Sylv. hercyn.* p. 88.
l) PIN.
m) *Phytolog.* p. 614.
n) *Hiſt.* 614. cum aſteriſco, ex quo conſtat, non viſam plantam RAJO.
o) *Icon.* p. 620.
p) in *horto* p. 119. Siquidem non diverſum videtur intellecturus fuiſſe nomine pene eodem.
q) *Stirp. Sileſ.* p. 174.
r) Vern. o. 7. T. VI. f. 2.
ſ) Phytopin. p. 650.
t) *Pin.* p. 325. CLVSIANVM eo refert ſynonymon *Pentaphylli albi* I. CLUSII. Sed hoc ad ſpeciem noſtram tertiam refero poſt I. B.
u) II. p. 398. d. CHABR. p. 171.

SONX), RAJVS y), TOVRNEFORT z), BOERHAAVE aa), & SCHEVCHZER bb). *Quinquefolium seu Pentaphyllum* I. dicit AMBROSINVS cc); *Pentaphyllum minus rectum subtus incanum flore albo* MORISONVS dd), de *nostro* enim dicere videtur, etsi descriptionem adferat CLVSII. Eo nomine usus est HERMANNVS ee). KNAVTIVS corrupit, ut sit *Pentaphyllum sive Heptaphyllum minus rectum flore albo subtus incanum* ff); & alibi HERMANNVS facit *Pentaphyllum sive Quinquefolium album majus alterum* gg); *Pentaphyllum candidum majus* MVNTING hh); *Pentaphyllum foliis argenteis & splendentibus majus & minus* MENZEL ii), ut videtur, *Quinquefolium Lupini folio argenteum flore albo* RVPP kk) in sylvis repertum. *Pentaphyllum album* TITA ll), & BVXBAVM mm), & GEMEINHART nn). *Pentaphyllum sylvestre majus? an minus?* SCHÆFFERI oo), nemo dixerit.
Pen-

x) *Theatr.* p. 396. sed *Pentaphyllum* vocat & CLVSII I. huc refert.
y) *Histor. plant.* p. 614. *syll. stirp. extra Brit.* p. 212.
z) In *Schol. Botan.* p. 231. & I. R. H.
aa) *Ind. alt.* p. 40.
bb) In *itin. Alp.* VI. p. 460. si quidem de nostro loquitur; nam petala subrotunda & locus videntur facere, ut sit tertium nostrorum II.
cc) *Phytolog.* p. 452.
dd) *Hist. oxon.* II. 189.
ee) *Hort. Lugd. Bat.* p. 480.
ff) *Enum. plant. circa Hal.* p. 112.
gg) In *Flor. Botan.* p. 5.
hh) *Waare æffening* p. 562.
ii) *Pugill. plant. rar.*
kk) *Flor. Jenens.* p. 84.
ll) *Hort. Maurocen.* p. 137.
mm) *Enum. plant. circa Hal.* p. 254.
nn) *Catal. plant. circa Laub.* p. 77.
oo) *Delic. Botan. Halens.*

Pentaphyllum album majus alterum DVVERNOI pp), si quidem id est *album Quinquefolium*, quod prope arcem *Turingensem* me decerpsisse memini. *Penatphyllum flore albo montanum* WALTHER qq), *Pentaphyllum Lupini folio flore albo* SIEGESBECK rr). *Potentillam* denique *foliis digitatis superne conniventi serratis caulibus filiformibus* dixit LINNAEVS ss) noster. TILLI tt) EX MICHELIO adeo multa habet, quæ ad nostra *Quinquefolia alba* referri possunt, ut ex iis me expedire non potuerim. Principes hujus notæ sunt, flores & folia ex radice, caules aut nulli, aut parum foliosi, petala cordis effigie.

L.

Alterum, & multo obscurius *Quinquefolium*, descriptum XLVII. caulescens, erectum, & foliosum, est sine dubio, cum erectum sit, & minus, CLVSII *Quinquefolium* II. a), quod in magno opere *Quinquefolium* II. *minus albo flore* b) dixit. *Quinquefolii albi species* GESNERI c) tantum nominatur, ut vix definiri possit, quo pertineat. CASPARVS BAVHINVS EX CLVSIO d) dixit *Quinquefolium album minus alterum*; quod nomen

pp) *Cat. plant. circa arc. Tubing.* p. 112.
qq) *Ind. horti sui* p. 100.
rr) *Flor. Petrop. prim.* p. 85.
ss) *Hort. Cliffort.* p. 194. & ipse cum C. B. RAJO & MORISONO *album* I. CLVSII huc refert: Idemque nomen habet ROYENVS *flor. Leid. prodr.* p. 276.
tt) *Hort. Pisan.* p. 141.
a) In *Pannon* p. 425. icon, in qua flores nimis & lati & cordiformes.
b) p. CV. & ex eo RAJVS p. 614. cum asterisco.
c) *App. ad hort.* p. 295. b.
d) *Pin.* p. 325.

nomen HERMANNVS e), TOVRNEFORTIVS f), SCHEVCHZERVS g) retinent. Sed idem præterea pro novo descriptum est a CASPARO, *Quinquefolii albi minoris* h) nomine, lectum in saxosis circa *Curiam* Rhætorum, idque *nomen* RAJVS i) & TOURNEFORTIVS k) habent. PARKINSONVS l) ex CLVSIO dixit *Pentaphyllum album minimum*. MORISONVS n) *Pentaphyllum minus erectum hirsutum flore albo*, quem PLVKNETIVS o), & alibi HERMANNVS p) sunt secuti. Porro non dubito huc referre *Pentaphyllum rectum* RAII q) in SALEVA lectum, cum & folia apice incisa, & floris petala longiuscula, & eorum distantia major, & villi tomentosi in medio flore huc respiciant. *Pentaphyllum vero foliis inferne & superne incanis* JOHANNIS BAVHINI r) ex *Baldo* M., ad quod fere refert CLVSIANVM *alterum*, differt a nostro in ea nota ipsa, a qua nomen habet.

§. LI.

Tertium (XLVIII), quod a priori, maxime caule non erecto, forte & petalis paulo latioribus, & foliis amplioribus differt.

e) *Flor. Bat.* p. 5.
f) *Schol. Botan.* p. 231. I. R. H.
g) *It. alp.* II. p. 139. multis *Rhætiæ* locis.
h) *Phytopin.* p. 650. *Prodr.* p. 139. *Pin.* In *herb. vivo* C. B. nomen adjectum erat *Quinquefolii erecti albi minoris.*
i) *Syll. stirp. extra Brit. nasc.* p. 212. & *histor. plant.* p. 614. cum Asterisco, conjungit vero stirpem CLVSII non certissimus.
k) I. R. H.
l) *Theatr.* p. 397. & *Pentaphyllum album minus* ibid.
n) II. p. 189. ex Clusio. Inter icones adjicitur nomen *primi* ad hujus *numerum*.
o) *Almagest.* p. 285.
p) *Hort. Lugd. Bat.* p. 480.
q) *Hist.* p. 614. *syllog. stirp. extra Brit. nasc.* p. 212.
r) II. p. 398. e. villi in medio flore observati non recedunt. LOBELIANVM *alpinum petrosum*, quod ibidem citat, est *Alchimilla sericea*,

differt, a GESNERO a), lectum in muris urbis *Wallenstat*, *Pentaphyllum petræum* dictum fuit, & alibi *Pentaphyllum album petræum* b), ut mirari liceat, CASPARVM BAVHINVM in ejusdem omnino oppidi muris lectum pro novo describere; Dixit autem *Quinquefolium album majus* in *Prodromo* c), addidit *caulescens* esse in *Pinace*, nam caule folioso a II. *Pinacis* differt: Et ea ipsa nota, deinde quod CLVSIVS non nisi ignota *Pentaphylla* se descripturum testetur d), persuadeor, huc pertinere, non ad TRAGI *Quinquefolium*, id, *quod I. majus albo flore* vocat CLVSIVS e), etsi non dissimulem, nostrum rupes potius, quam sylvas amare. Nobiscum sentit JOHANNES BAVHINVS f), qui *Pentaphyllum album* I. CLVSII seorsim proposuit. CHABRÆVS g) iconem flavæ speciei addidit, cui homini, non immerenti *Auctori* imputasset, si libuisset justum esse, *hallucinationes* plerasque operis BAVHINIANI, censor MORISONVS. Nomen CASPARI TOVRNEFORTIVS h) repetiit, & TILLIVS i). RAJVS & MORISONVS & plerique alii non habent. De MENZELII k) *petræo flore albo* non liquet.

§. LII.

Et hæc ita videntur sibi constare. Sed, ut dicam, quod verum est, non levis mihi est suspicio, tria hæc *Quinquefolia*

a) Tab. collect. stirp.
b) *Hort. German.* p. 271.
c) p. 139.
d) Dudum vero illud TRAGI in hortos receptum erat conf. LOBELII *adverf.* p. 307.
e) *Pannon.* p. 423. *histor.* p. CV. cum icone, quæ nostram omnino exprimit, a *Quinquefolio* TRAGI valde aliena.
f) II. 398. e. Inde PLVKNET *Almag.* p. 285.
g) *Sciagr.* p. 169.
h) I. R. H.
i) *Hort. Pisan.* p. 141.
k) *Pugill. rar.*

folia tuto posse in unum uniri. Examinatis speciminibus, adparuit mihi, continua degeneratione *Erectum* illud (XLVII.) ad radicem non foliosum, & petalis longis, & folio pene glabro, degenerare in nostrum (XLVIII.) in M. *Leitern* & *Creux du Vent* lectum, cui foliosus caulis, latiora petala, folia subhirsuta flava. Inde absque saltu conjunguntur specimin a ejusdem (XLVIII.) lecta *Agauni*, argenteo villo, foliis plurimis ad radicem, eisque peramplis, simile TRAGIANO, uti caule folioso, neque penitus sericeis foliis cum *erecto* & cum speciminibus in *Creux de Vent* consentit. Et si quidem, quod non existimo, petala cordata TRAGIANI sint sufficienti discrimini, certe tamen & *caulescens* BAVHINI (XLVIII.) & ejus *erectum* (XLVII.) nulla vera nota diversa sunt. Flos certe & villosa stamina, & papposum semen, & folia apice incisa omnibus unam perpetuamque notam inpertiunt.

§. LIII.

Reduces, eamdem viam iteravimus. Circa *S. Aubin*, aridis locis, *Buglossum angustifolium majus*, & *Caryophyllus prolifer*, & *Linum* illud *capillaceo folio flore variabili* a) provenit; in agris vero *Astragalus*, qui *Cicer sylvestre* dicitur MATTHIOLO b). Læti discessimus, & ego quidem nave *Moratum* petii. In *Broja* fluvio, qui ex *Moratensi lacu* in *Neocomensem* fluit per media humidissima prata, passim *Solidaginem palustrem Persicæ folio subtus incano*, sex pedum altitudine se efferentem ex arundinibus, & *Tithymalum* vere *fruticosum palustrem* vidi, & utramque majorem *Nymphæam*

a) Albo, albo cum lineis variis, subpurpureo lineato &c. quod CASPARVS BAVHINVS & *angustifolium flore magno* vocat, & *angustifolium floribus dilute purpurascentibus* vel *carneis*.

b) *cum magn. fig.* p. 418.

am vidi. In earum ea, quæ luteo flore eſt, eleganter vidi expreſſam *ſtaminum* & *Petalorum* adfinitatem, qua fit, ut in floribus plenis mutata *ſtamina* ſe in petala explicent; Vnde & non alii flores frequentius pleni ſunt, quam ii, in quibus abundant *ſtamina*, in *Gymnopolyſpermis*, & adfinibus *Roſis* arboribusque *pomiferis*, & denuo alio modo adfinibus *Aquilegiis* &c. Nempe extima corona, facta 14. petalis, veram habebat in *Nymphæa lutea* naturam floralem. Verum, quæ interiora propius coronabant ovarium, ea anguſtiora, ſolidiora, duabus pulverulentis lineis inſcripta, degenerant paulatim in veriſſima *ſtamina*. MORATO paludoſa prata vicina ſunt, pleniſſima *Scordio*, quo univerſa fere *Helvetia* inde ſibi proſpicit, & *Gratiola*. Ad ipſum litus lacus, denuo *Ranunculus longifolius* BVRSERI c). Inde ſterilis via, & plantis rarioribus omnino deſtituta *Bernam* me reduxit.

§. LIV.

Poſt aliquot dierum moram in Montem *Neunenen*, comite viro veriſſimi judicii ALBERTO HERPORT, iter repetii, quod ante octo annos non infœcundum fuerat. Ex ſumma alpium catena paſſim promontoria, & ſecundaria juga producuntur: Id quod conſcendi, pars eſt catenæ, quæ haud longe *Aquilegia* orta ab altiſſimis alpibus, verſus ſolis ortum ſecedit, & longa ſerie *Sanenſem Simmiamque* vallem a *Friburgenſium* ditione ſeparat. Ad eum montem iter fit per vallem paſcuis lætam, quæ ab amœniſſimo pago *Belp* continua ducit ad arcem *Burgenſtein*. Sed prius, relicta valle, verſus occidentem ſeceditur in pagum *Rieggisberg*. Inde adſcenditur per prata ſubuda, plena olim *Sedo paluſtri purpureo*, nunc exuſta ſole, ſub ipſis initiis dierum canicularium.

Deinde

c) conf. XVIII.

Deinde per vallem *die rute* algidis aquis irriguam, modicis, ſylvoſiſque montibus ſeptam undique. Sed & ea valle relicta ad meridiem nos convertimus, & adſcenſu non leniſſimo ad ſylvam venimus, atram, abiegnam, alpini ingenii, uvido ſolo, & pene paluſtri. Paſſim procella ſtrages ediderat inmenſas arborum, in earum everſis truncis, loco in perpetuum ſole carente, ſperavimus muſcorum copiam & invenimus.

§. LV.

Vberrimum ibi fuit novum genus *Bryi*, *capillaceum craſſis capitulis per caulem exeuntibus*. Naſcitur in ceſpites laete virentes, habitu pene ejus, cui capitula globoſa ſunt. *Caules* fuſci, aliquando vero viridiſſimi, unciales & ultra, erecti, recurvo vertice. *Folia* pallida & virentia, ad unum plerumque latus vergunt, mollia, capillaria, incurvata & falcata. Per caulem ſubinde prodeunt *ſetæ* ruberrimæ, breves, vix trium linearum. In iis craſſa ovata *capitula* ſubrubella, aut flava, operculo conico, quo delapſo ciliati rubro villo coronantur. *Calyptras* non vidi. Habui etiam a STÆHELINO noſtro, ex altioribus ſylvis *Juræ*. Maximo Botanico DILLENIO novum viſum eſt. Conjecturam propono, num fuerit *Muſcus Alpinus medius foliis tenuiſſimis & acutiſſime denticulatis, capitulis ſubrotundis unam partem ſpectantibus* MICHELI a).

§. LVI.

In everſarum arborum truncis plurimum naſcebatur, miſtum *muſco plumoſo eleganti* VAILLANTII a), *Bryum*, quod ſoleo

a) *Nov. gen.* p. III. n. 41.

a) Cujus folia avulſa a caule, conicæ & dilatatæ ſetæ ſpecie mihi aliquamdiu inpoſuerunt, donec lentis accederet verax induſtria. *Botan. Pariſ.* p. 132. T. XXVII. f. 7.

ſoleo vocare *alternans calyptra variegata, & ſcyphulis folioſis.* Dudum notum eſt, ſed character imperfect us cognitus. Nempe *Bryo* noſtro *caules* ſunt inclinati, per ſex fere lineas tantum folioſi, *foliolis* diſtinctis, læte viridibus, ex lata baſi acuminatis, ſerpylli, nervo medio. In ſummo cauliculo alias pallida *ſeta*, uncialis, erectum *capitulum* gerens. Id longum eſt, cylindricum, leniter ſpadiceum. C*alyptra* infra albiſſima, fulva ſuperius, qua vel ſola dignoſcitur. Sed aliæ plantulæ, ex eadem tamen radice naſcentes, nulla capitula gerunt, & alieniſſima ſunt facie. Earum cauliculus nudus aliquamdiu terminatur velut *ſcyphulo*, facto ex foliolis virentibus, aut rubentibus, quando ſeniora ſunt, conjunctis, ſuperius cavum intercipientibus. In eo ſcyphulo viridiſſimorum foliorum roſa eſt, ſi exquiſitiori microſcopio utaris. Nam toti hi ſcyphuli nudo oculo pulverulenta capitula imitantur, & non aliter innotuerunt plerisque Botanicis. Primum DOODY nomine *Muſci trichoidis parvo capitulo conglomerato ſive Botryoidis* dedit RAJO b), novamque ſimul claſſem inde conſtituit, quod *capitula pulverulenta* absque ulla calyptra haberet. Eadem planta PLVKNETIO eſt *Muſcus trichoides, capitulo racemoſo noſtras* c). TOVRNEFORTIO d) *Muſcus capillaceus minimus capitulo minimo pulverulento* dicitur: deinde RVPPIO e), & VAILLANTIO f), cujus non mala eſt icon, melior tamen BVXBAVMII g), qui *Muſcum foliis anguſtis & brevibus capitulis minimis rotundis in brevibus pediculis*

b) *Hiſt. plant.* III. p. 39. n. 6.
c) *Almageſt.* p. 2,7.
d) I. R H.
e) *Flor. Jenenſ.* p. 28 .
f) *Botan. Pariſ.* p. 1.8. T. XXIX. f. b. *Muſcoides* vocavit, & ipſe, quod ſolo pulvere conſtaret capitulum, absque membrana.
g) *Act. Petropol.* III. p. 273. T. XIV. f. 2.

diculis h). DILLENIUS, cum *Muſcorum* genera conſtitueret, *Mniis*, quibus pollen absque calyptra & capſula naſceretur, principem hunc muſcum fecit, dixitque *Mnion perangustis & brevibus foliis* i). Sed idem, ut eſt veritatis amantiſſimus, in literis ſatis oſtendit, ſe hanc ſententiam mutaſſe, & noſtrum reſtituere *Bryis*. Quem vero ex RAJO k) nominat MICHELI l), pingitque, adeo a noſtro recedit foliis capillaceis, ut non videatur idem eſſe, figura etiam ad lentem facta a noſtra diverſa eſt. Similis certe huic eſt figura MORISONI, quando *Muſcum Coronatum minimum foliolis pediculis & capitulis minimis erectis* m) depingit, cujus deſcriptio, repetita a RAJO n) capitulum tradens puncto non majus, omnes vero muſci partes minimas, ita differt a noſtro, ut diverſum exiſtimarem, niſi conjungere juberet DILLENII o) auctoritas. Noſter enim & major dimidia *Bryorum* parte, & lato folio eſt, & ſcyphuli multorum Bryorum capitulis majores. Quidquid ſit, capitulum certe illud pulverulentum, certiſſime eſt roſa foliorum juniorum, & planta, in qua enaſcitur, veriſſimum *Bryum*.

§. LVII.

Eadem ratione ſcobs illa in ſcyphis ſimillimis MARCHANTIÆ viſa, & ambitioſe delineata a MICHELIO a), merum eſt foliorum

h) *Enum. plant. circa Hal. naſc.* p. 228.

i) *Cat. plant. circa Gieſſ.* p. 214. & *nov. gen.* p. 84. cum icone, valde anguſtifolia T. I & denuo in *ſynopſi* RAJANA p. 78. Primus, ni fallor, vidit capitula.

k) Nomen ad not. b.

l) *Nov. gen.* p. 108. T. 59. fig. 8.

m) *Hiſt. oxon.* III. p. 631. *ſect.* XV. T. 7. f. 20.

n) *Muſcus capillaris omnium minimis foliis pediculis capitulis Hiſt. plant.* III. p. 35. n. 10.

o) In ſynopſi RAJANA.

a) T. I. ad G. H. I. M. pro ſeminibus.

liorum juniorum germen, ut in hac ipſa ſylva obſervavi in *Marchantia capitulis integris*; neque forte diverſa ſcobs fuſca in roſeis illis gemmis *Polytrichi* vulgaris maximi, nam ex mediis ſcyphis novas plantas provenire certum eſt. Sed ad ſylvam noſtram redeo. In ea, & circa *Drakau* prope *Bernam*, non rarum eſt ad terram novum *Sphagni* genus, quod *acaulon maximum* voco, *foliis in centro ciliaribus*. Huic ex *radiculis* albis, & teneris, primo *folia* prodeunt in orbem reclinata, lætiſſime virentia, lineis terminata parallelis, fine etiam obtuſo. In eorum foliorum medio alia prodeunt *folia*, longa, pallida, glumarum ſimilia, fuſco nervo in longum pilum educto. Amplectuntur hæc *capitulum* inter *Sphagna* maximum, raræ molis in toto *Muſcorum* genere. Junius operculum habet, acuminatum, pellucidum. Id dejicit adultius, & in ſaccum fit e luteo rubentem, pyriformem, ore paulum contracto, & plerumque ad alterutrum latus propiori, plenum polline viridi. Longum vidi ad tres lineas, latum ad duas. DILLENIUS novum *Muſcum* eſſe confirmavit.

§. LVIII.

In corticibus arborum naſcitur elegans illud *Sphagnum*, quod *Muſcum terreſtrem majorem ramulis compreſſis ſuperficie criſpis* vocat VAILLANTIUS, cum elegante icone a), quod & nomine b) & foliorum transverſis undis ſimile eſt *Muſco Linariæ folio majori & criſpo* c) TOURNEFORTII. Sed is *Hypni* ſpecies eſt, & circa *Zweylutſchinen* copioſiſſime provenit. Emerſimus tandem ex ſylva, & per breve paſcuum

 ad

a) T. XXVII. f. 4.

b) Nam iisdem omnino vocibus MORISONUS & RAJUS in *hiſt. plant.* III. p. 44. adfine *Hypnum* intellexerunt, teſte DILLENIO in *ſynopſ. p.* 89.

c) *Hiſt. des plant. aut de Par.* p. 504. & I. R. H.

ad *medicatas Aquas*, quæ a M. *Gurnigel* nomen habent, pervenimus. Ibi dum corpora procuramus, aquas infectas odore ovorum putridorum bibimus, limpidas, summo in æstu innoxias, quarum multus ad vicia ventriculi, & fluores albos, & mensium defectum usus est apud nostrates. Olim examinata aqua multum dedit innatantis petrolei, quod cuticulam efficit in superficie, non semel renascituram, si demseris. Viridi colore tingit violarum syrupum, & adjecto liquore Tartari magnam vim terræ teneræ albæ deponit, quæ luculenta sunt indicia terræ calcariæ.

§. LIX.

A meridie prima ambulatio nostra fuit in Montem *Ober Gurnigel*, leuca fere altiorem balneo, quod & ipsum sublimi situ positum est, ut & prospectu lætissimo fruantur incolæ, & sole diutissime fulgente, dies haud paulo longiores sint, quam in vicina. Via ducit per sylvam, similem priori (LV), in qua magna provenit vis elegantis plantulæ, quam ob semen *Aparinen* dixeris, a) nisi ob folia quaterna lata malis *Cruciatam* vocare. Descriptio JOHANNIS BAVHINI b), & icon ejus, deinde icon BOCCONE c) sufficiunt, neque enim video verum aliquod esse utriusque discrimen: Nostræ certe folia subhirsuta sunt, BOCCONIANÆ plantæ similia. BAVHINORVM d) stirps vero a nostra non diversa est. Id enim &

a) Ob flores in paniculis ex alis summorum foliorum, & semina hispida.

b) *Rubia quadrifolia semine bino hispido* III. p. 712. CHABR. p. 547.

c) *Rubia semine duplici hispido, latis & hirsutis foliis plant. rar. Sicil.* &c p. 10 T. VI. f. 1.

d) *Rubia quadrifolia vel rotunda levis Prodr.* p. 145. *Pin.* & ex eo I. B. III. p. 711. Nam peculiari, suoque nomine describit lectam circa *Thermas Valesias* CASPARVS. *Eam Rubiam quadrifoliam rotundam*

& locus natalis, & ipsa planta in *herbario vivo* CASPARI visa persuadet. Vox *glabra* fraudi fuit BARRELERIO e) & BOCCONE, ut novam facerent, RAJO f) MORISONO g) ut eam, BAVHINIANA distinguerent. TOVRNEFORTIVS h) BOCCONIANAM solam habet.

§. LX.

Supra eam sylvam lapidosa pascua sunt. Nihil ibi frequentius *Dente Leonis floribus croceis*. Ei in universum habitus est vulgaris *Taraxaci*. *Folia* tamen & minus profunde dentata, minusque hamata sunt, extremo segmento sub rotundo, & lenissime acuminato. *Caulis* firmior, quam *Taraxaci*, pedalis, quando altissimus est, uniflorus. *Flos* quam *Taraxaci* minor, sature aurantius & pene rubens. COLVMNA a) stirpem habet nostræ similem floris colore, folia non respondent. Ex ea *Dens Leonis minor laciniatus flore croceo* MORISONI b); *Dens Leonis alpinus minimus glaber* TOVRNEFORTII c); & *Dens Leonis spatulæ folio dentato* forte

dam levem dixerunt PARKINSON p. 276. RAI *syll. stirp extra Brit.* p. 225. *Histor.* p. 278. cum asterisco. PLVKN. p. 323. & MORISON III. p. 329. qui eamdem stirpem ter in eadem pagina repetit,

e) *Cruciata major villosa flore molluginis alba* BARR ic. 324. qui I. B. plantam dixit *Cruciatam minorem glabram flore molluginis albam* ic. 323.

f) Vtitur nomine BOCCONE, hist. p. 478.

g) Plantam I. B. vocat *Rubiam quadrifoliam semine duplici hispido Hist. oxon.* III. p. 329. quod nomen est HERMANNI *hort. Lugd. Bat.* p. 319. Plantam vero BOCCONIS eo nomine, quo usus est Auctor ib. p. 328. Idem PLVKNETVS habet p. 321.

h) *Cruciata floribus paniculatim nascentibus*, I. R. H.

a) *Hieracium alterum minus* IV. *Ecph rar. stirp.* II. p. 129.

b) *Hist oxon.* III. p. 74.

c) I. R. H.

VAILLANTII d), ſi quidem eamdem intelligit. RAJVS COLVMNÆ nomen retinet e). Sed certiora noſtri ſynonyma ſunt *Dens Leonis foliis extremo ſubrotundis floribus aureis* SHERARDI f), quod nomen pene definitio eſt plantæ noſtræ. *Hieracium minus ſaxatile dentis Leonis folio unico caule flore flammeo* TITÆ g). *Hieracium dentis Leonis folio obtuſo minus* SCHEVCHZERI h), & *Hieracium dentis leonis folio obtuſo minus flore ferrugineo* ejusdem i). Mihi SHERARDI nomen aptiſſimum videtur. Abunde vero per alpium humiliora paſcua provenit.

§. LXI.

Leucanthemum pro *alpino folio rigido* habitum multum ibi provenit, varietas omnino vulgaris, folio craſſiuſculo, firmo, acuto, flore majori pro portione plantæ, ſed nihil veri habens diſcriminis, uti neque in *Dolaz* & *Thuiri* habet, ubi lectum RAJUS a) pro ſingulari deſcribit. *Bellis* vero *alpina major rigido folio* CASPARI BAVHINI b), & a noſtra, & a vulgari diverſa videtur, ei enim folia ad terram eximiæ longitudinis, omnia vero acuta & profunde ſerrata ſunt.

§. LXII.

Frequens & in *Jura* & in ſubalpinis eſt *Campanula alpina linifolia cœrulea.* Ea & hic nata fuit, foliis imis revera

d) *Comment. Acad ſcient. Pariſ.* 1721. p. 231. ſed is de planta COLVMNÆ dubitat; *Spathulæ* vero folium noſtræ foliis diſſimillimum eſt.
e) *Hiſtor. plant.* p. 246. cum aſteriſco.
f) In *ſyllog. ſtirp. extra Brit.* p. 399.
g) *In itin. poſt hort. Mauroc.*
h) *It.* I. p. 40. Planta noſtra eſt, nomen alieniſſimum.
i) *It.* IV. p. 336.
a) *Syllog. ſtirp. extra Brit. naſc.* p. 76. nam & ibi legi anno 1736.
b) In *Prodr.* p. 120. & *Pinace.*

vera rotundioribus, reliquis Lini, primis ſerratis leviter, pleriſque non dentatis. Ea habitu differt a *rotundifolia alpina*, & duritie, foliisque nullis, ut in hac ſolent, latis ſerratis, ſed ſubito gracilibus omnibus, præter ea, quæ rotunda ſunt ex radice. A vulgari *rotundifolia* magnitudine floris facile differt, qua ita eam ſuperat, ut propior ſit *Campanulæ perſicæ folio* cujus tamen folia nulla rotunda ſunt.

Inventor CASPAR BAVHINVS a) nomen dedit & deſcriptionem, quem HOFMANNVS b), MAGNOL c) TOVRNEFORT d) & RAJVS e) ſecuti ſunt. JOHANNES *linifoliam cœruleam* f) dixit, idque nomen PARKINSONVS g), VOLCAMER h) & magno in opere RAJVS i) habent. LINNÆVS k) poſt MAGNOLIVM l) conjungit *alpinæ rotundifoliæ*: JOH. BAVHINVS m) & TOVRNEFORTIVS n) vulgaris varietatem fecerant. Sed poteſt diſtincta manere, media quaſi inter *vulgarem rotundifoliam* & *perſicifoliam*. Ejus varietas o) eſt omnino, ad pedem *Gotthardi* a me reperta, *Campanula alpina linifolia cœrulea, flore unico*

a) *Phytopin.* p. 139. *Prodr.* p. 34. *Pin.*
b) Delic. ſylv. flor. Altorf.
c) *Bot. Monſpel.* p. 47. ubi & icon addita eſt, poſtea vero ſententiam mutavit.
d) I. R. H.
e) *Syll. plant. extra Brit.* p. 83.
f) II. p. 796.
g) *Theatr.* p. 650.
h) *Flor. Noric.* p. 79.
i) p. 740. cum aſteriſco.
k) *Flor. Laponic.* 74. neque certus tamen.
l) l. c. p. 291. poſtquam folia ima rotunda viderat.
m) Jungit enim *linifoliam* THALII; ſed ea vulgaris eſt.
n) Hiſt. des pl. autour de Par. p. 184.
o) Folio latiori & hirſuto, flore pro humilitate plantæ magno. Sed & noſtræ ima folia ſubhirſuta ſunt.

co grandi in summo cauliculo SCHEVCHZERI p), cui omnino similis est *Campanula montana minor angustifolia* BARRELERII q), neque recedit *Campanula caule unifloro* LINNÆI r). *Campanula foliis Anchusæ floribus oblongis* ibidem in saxosis aliquoties obvia fuit, a qua, ut obiter moneam, neque *Campanula alpina aspera foliis Echii flore magno villoso* PLVKNETII s), neque *Campanula minor hirsuta Drabæ foliis* t) diversa est.

§. LXIII.

Altera die, quæ fuit 17. IVLII post hanc quasi velitationem, in M. *Ober Neunenen* tribus aut ultra horis ab Aquis medicatis distantem, prima Aurora iter suscepimus. Primum stadium per sylvam est abiegnam, in qua magna vis *Equiseti sylvatici tenuissimis setis*, cujus spicam floralem, in folioso caule enascentem, brevem & subspadiceam tunc legi. STÆHELINI nostri hic recenseo experimentum, mutilatum certe in *Commentariis* Parisinis a), elegans, & quod vix fallit. *Equiseti* cujusvis, sed in primis *arvensis*, cui flos a foliis sejunctus nascitur, primo vere vigentis, spica excutiatur supra Chartam, elabetur ex octenis capsulis, quæ sub scutis nutantibus adsunt, pollen viridis, adeo ponderosus, ut in aqua fundum petat. Is quando paulo siccior, neque siccissimus tamen, super vitrum effunditur, & admovetur microscopium, tripudium cernitur elegans, & aurium etiam indicio percipitur. Corpuscula nempe spermatica innato elatere se mo-

p) *It. alp.* IV. p. 454. f. 14. & *parva rotundifolia flore cæruleo pentagono grandi It. alp.* II. p. 131.
q) ic. 457.
r) *Flor. Lapon.* 85. T. 9. f. 5. 6.
s) *Almagest.* p. 136. T. 154. f. 6.
t) ibid f. 1.
a) 1730. *hist.* p 88.

movent, & contorquent. Ea ſunt ſphærulæ fere, inſtructæ cruribus duobus, ad quinque usque, quæ extrema parte bifida denuo conjunguntur in laquei ſpeciem. Ea cruſcula elatere ſummo reſiliunt, & per plura horæ minuta ſubſiliunt in aliquam diſtantiam. Ita vulgatiſſima planta omnes *Polypodii ſenſibilis*, & *Oxyoidis* GARCINI, & *Mimoſæ* motus longiſſime ſuperat agilitate & conſtantia. Sæpe *in Helvetia*, ſæpe in *Germania*, elegans experimentum iteravi, quod primum apud STÆHELINVM b) videram.

§. LXIV.

Supra eam ſylvam acclive paſcuum eſt, in quo fons medicatus, lignea caſa tectus, ſcaturit: Ibi aqua valentior bibitur, & odore graviori. Deinde alia ſylva ſequitur, & ipſa uligine impedita, atque hanc longiſſima adſcendenti paſcua, neque quidquam habentia, quod invitet Botanicum. Supra ea ſequitur ſylva ſuprema, ad quam ex altioribus mapalibus lignatum veniunt. Ibi præter vulgatiſſimam *ſemper virentem Vitem Idæam fructu rubro*, in cavis arboribus reperi *Chamænerium alpinum alſines folio*. Et jam ex ſylva in paſcua *Unter Neunenen* veneramus, ubi *triſte Cœlum* a) expertus fueram ante octo annos, caſa debili, & perflata ventis defenſus ab horribili tempeſtate, quæ omnium intra hominum memoriam atrociſſima & maxime diuturna fuit. Supra ea mapalia ſecuti dorſum eminens inter duas convalles, paulatim vidimus ſtirpes rariores augeri, uti decedebat altitudini. Plurima ad viam *Myoſotis alpina latifolia*, quæ variabili ingenio modo glabra, modo villoſa eſt, folio auriculæ

b) Dum hæc ſcribo, reperio deſcriptum, in ejuſdem STÆHELINI *Tent. Anat. Bot.* 17?1. p. 4.

a) Id nomen fecit SCHEVCHZERVS libro ſingulari, in quo ejus noctis calamitates deſcripſit.

culæ ſimili brevique, aut longiori, ſemper ſimillima *arvenſi ſubhirſutæ magno flore*, niſi quod folio latiori, & breviori ſit. Ibi & *Pedicularis* illa *foliis conjugatis* b), cujus alibi deſcriptionem dedi, & ea, quæ *Teucrii* eſt *folio coma atrorubente*, nobis STÆHELINIA dicta b*). In uliginoſis vero pratis, jam legeram vulgarem *paluſtrem elatiorem*, alias *albo flore*, alias adeo exiguam, ut a cubito ad duas uncias reduceretur ejus ſtatura, ſemper ſui ſimilem magno flore, cujus craſſus tubus eſt, & folio. *Monorchis* dudum apparuerat, hoc ipſo vero loco frequens illa *Pſeudorchis* c), de qua alio loco dixi. *Veronica ſaxatilis ſerpyllifolia* d) non crebra, frequentior noſtra, cui *calyces hirſuti*, *floresque congeſti* e) ſunt; frequens etiam RAJANA *ſaxatilis cauliculis nudis* f). Dudum etiam naſcebatur P*halangium alpinum paluſtre Iridis folio*, cujus *ſtamina* levem pediculum habent, ſiliquæ diſtinctæ ſunt, uti recte MOEHRING g) atque LINNÆVS h). Plurimus ibi *Dens Leonis croceo flore* i), & *Tragoſelinum umbella rubente*, elegans varietas vulgaris ſpeciei. Plurima ad vias *Acini pulchra ſpecies*, quam *Aquilegienſes* alpicolæ ad pectoris morbos commendant, grati aromatis plantula. Vbique ceſpites faciebat *Quinquefolium alpinum minus repens aureum*, magno flore, ſericeisque villis ad oras nervosque. *Caryophyllata alpina minor* onuſta hirſuto capite; *Auricula urſi lutea*, jam matura, *Gentiana alpina pumila verna major*, & *Gentiana* quam

b) Diſſ. *de Pedicular.* V.
b*) l. c. III.
c) *It. hercyn.* XLII.
d) Progr. *de Veronic. alp*, II.
e) ibid. IV.
f) ibid VI.
g) Hort. priv. p. III.
h) *Flor. Lapon.* 137. ſed is de alia ſpecie loquitur.
i) LX.

quam voco *elegantiſſimam* Bavaricam CAMERARII. Ea diſtat a priori foliis neque acutis, neque in roſulam ad terram congeſtis, ſed rotundioribus, & multis conjugationibus ad caulem diſpoſitis, demum ſegmentis floris non acutis. Cæterum & aures albas inter ſegmenta floris habet, & ipſum floris centrum album eſt. Vulgaris certe in alpibus plantæ, neque ſatis notæ tamen, CAMERARIVS k) bonam iconem dedit. CASPAR BAVHINVS non bene conjunxit *pumilæ vernæ majori.* Nihil ad ejus hiſtoriam PARKINSONVS l) addidit, nihil MORISONVS m), nihil RAJVS n), qui in natali ſolo prope *Auguſtam vindelicorum* plantulam CAMERARIANAM legerat, neque MERRET o), neque PLVKNETVS p). TOVRNEFORT & SCHEVCHZERVS non habent. BARRELERIVS, qui *Gentianarum* iconibus multiplicandis ſibi videtur placuiſſe, & CAMERARII iconem habet q), & denuo videtur depinxiſſe cum nomine *Gentianæ alpinæ vernæ minoris folio ſubrotundo flore cœruleo* r).

§. LXV.

Alſines alpinæ ſerpyllifoliæ magna vis ubique eſt, quæ a *multicauli* vulgari flore multo majori diſtinguitur, & *Helianthemi ſerpyllifolii flore aureo odorato*, de quo vereor, ut ſatis diſtinctum ſit, a vulgatiſſima ſpecie. *Viola rotundifo-*

 lia

k) *Hort. med.* Ic. XV. n. I. & p. 65.

l) *Gentianella minima elegantiſſima Bavarica Camerarii major. Theatr.* p. 407.

m) *Hiſt. oxon.* III. p. 482. eod. nom.

n) In *hiſtor.* p. 720. eodem nomine. In *ſyllog.* ſtirp. *extra Brit. naſc.* vocat. *Gentianellam minimam flore unico cœruleo elegantiſſimo. p.* 132.

o) Si noſtram intelligit, dum *Gentianellam minimam Bavaricam* recenſet, quam vix exiſtimaverim Angliæ indigenam eſſe. DILLENIANA certe *ſynopſis* non habet.

p) Eod. nom. *Almageſt.* p. 167.

q) ic. 101.

r) ic. 98.

lia lutea passim ad saxorum umbrosas intercapedines. *Viola* vero *montana lutea grandiflora*, in tenui gramine. *Plantago angustifolia alpina*, *Osmunda lunato folio*, *Rapunculus folio oblongo spica orbiculari*, *Chamærhododendros alpina glabra*, gallarum vicio ludens a), *Bistorta minima*, *Selaginoides foliis crispis*; *Lichen* ille *pulmonarius saxatilis tenuiter laciniatus elegantis sulfurei coloris* SCHEVCHZERI b) varius colore, & divisione, *Bryum alpinum crinium crisporum facie* c), *Lichen alpinus corniculatus niveus*, d) varietas *pyxidati*, & alia varietas *oris fungosis ruberrimis*, tum *Lichen crustaceus saxatilis farinaceus globulis minutissimis undique refertus* MICHELI, & alius *fungosis carneis capitulis*; *Gramen typhoides spica brevi densa & veluti villosa*. *Gramen sparteum juncifolium*, *Gramen Anthoxantho adfine laxiori spica* e), *Gramen paniculatum* elegans *locustis proliferis* f), Juncoidis & *Cyperoidis* species aliquot, *Hieracium latifolium villosum magno flore*, nondum maturum, Ea omnia in *M. unter-Neunenen*, frequentia sunt, alioquin in alpibus non rara, neque adeo obscura, ut mereantur illustrari. Sed quam primum inter inaccessos solidissimarum rupium vertices *Ganterisch* & *Neunenen* vallem subivimus frigidam, umbrosam, angustamque, quæ *ober Neunenen* vocatur, jam gratiores laboris nostri fructus uberrime decerpere licuit.

§. LXVI.

Ad viam *Cardui genus* humile, ramosum, multiflorum, foliis ciliaribus spinulis undique ad oras asperis, immaturum. Id

a) SCEHVCHZ. It. II. T. XIX. f. 1. 2. 3.
b) *It.* VI. p. , 14.
c) Ejusdem T. modo cit. f. 5.
d) Ejusd p. 137. n. 58.
e) *montanum odoratum spicatum* J. SCHEVCH.
f) Gr. montanum spica foliacea graminea It. I. T. IV. f. 2.

Id ad *Carduum mollem* retulimus dictum alibi, (XXIX.) licet folio molliori, caule multifloro, capite etiam in juniori planta ampliori diversitatem quamdam affectaverit. Sed alia *Acanacea* planta ibi plurima est ad semitam, quæ ad casam alpinam ducit, *Cirsium* nempe *alpinum spinosissimum floribus ochroleucis inter flavescentia folia congestis.* Idem & alibi per alpes in convallibus, & ad rivos provenit. Ei dura radix, depacta. *Caulis* humilis, ad cubitalem usque. *Folia* inferiora copiosissima, Carlinæ facie, crispa, laciniata, omni lacinia in spinam acutam exeunte, suprema vero folia latiora, albida, *Cnici* instar nidum efficiunt *Floribus*, sessilibus, in summe caule congestis. Iis, quod abunde prospectum sit vallo foliorum, nihil inest spinosi; *calyx* simplicibus, longis, acutis foliis fit, quæ in mitem spinulam terminantur. *Flosculus* profunde quinquefidus; & Tuba & Tubus *staminum* ochroleuca. Pappus in placenta simplex, in seminum capite plumosus. Antiquissimus Botanicus ARETIVS a) descripsit, & nomen fecit *Groß Eberwurtz. Silybum* vocat SIMLERVS b) dum ARETIVM exscribit. *Carlina polycephalos alba foliis superioribus candidis* CASPARO BAVHINO c) est absque synonymo; & ex eo *Carlina polycephalos alba* dicta est RAJO d), TOVRNEFORTIO e), MAGNOLIO f), TILLIO g), SCHEVCHZERO h), cui nota fuit. Sed & TITA eam in alpibus legit, fecitque nomen *Cardui alpini spinosissimi polycephali*

a) Ante *hort. Germ.* GESNERI p. 234. b.
b) *Vallef. & alp. descr.* p. 327.
c) In *Pinace* p. 380.
d) p. 309. cum asterisco.
e) *Schol. Botan.* p. 218. I. R. H.
f) *Hort. reg. Monsp.* 44.
g) *Hort. Pisan.* p. 33.
h) *It. alp.* II. p. 131.

phali foliis in ſummitate albicantibus & albo flore i), quod nomen ita reformavit PONTEDERA, ut *Cnicum alpinum humile ſpinoſum flore pallente* vocaret k). Et non videtur dubium, idem eſſe *Cirſium acanthoides coma florum flaveſcente montis Carthuſiani* PLVMIER *in poſthumis* apud VAILLANTIVM l). Ego nomen feci ex ſuis notis.

§. LXVII.

Ibi exoptatiſſimum pabulum *Phellandryum alpinum umbella purpuraſcente*, cum *Dauco Cretico* miſtum ubique naſcitur, humile, & pene ſeſſili umbella. Ei *calyx generalis* nullus, *particularis* vero ex aliquot longis foliolis, ſemina ſulcata, brevia *Petala* purpuraſcentia, inæqualiter cordiformia, inæqualia, quorum extimum inſigniter majus eſt reliquis, apices purpurei globoſi, cum duabus de more *Tubis*. In hac ergo planta felix fuit TOVRNEFORTIVS, quæ *Phellandryo* undique, flore non ſolum & *ſemine*, ſed *calyce* etiam convenit.

§. LXVIII.

Ex ipſa hac valle fluvius, *die Gürbe*, tenuibus principiis oritur, deinde per vallem, quæ inter *Belp & Doſſan* media eſt, deſcendit, & ligna in altiſſimis ſylvis cæſa, non ſine magno labore eorum, qui operi præſunt, in *Arolam* defert, civium deſtinata commodis. In exigua palude, quæ prima ſtamina generat hujus fluvii, provenit *Scorpiuri* ſpecies alpina. *Scorpiurum* voco poſt MORISONVM a) id genus plantarum

i) *It. alp.* poſt *hort. Maurocen.*
k) In *epiſt. ad* SHERARD p. VI.
l) *Comment. acad. Reg. ſcient.* 1718. p. m. 203.
a) III. p. 451. eum ſolus MARTIN ſequitur *catal. plant. circa Cantabrig.* p. 47.

tarum, quod ab *Heliotropio* b) & *Lithospermo* c) separatum, DILLENIVS d), & LINNÆVS e) *Myosotidem* dicunt. Neque enim placet absque summa necessitate mutare classica nomina, neque *Myosotidis* nomen melius huic plantæ convenit, quam TOVRNEFORTIANÆ, imo vero Myosotis RVPPIANA signaturæ etiam minus respondet. *Scorpiurus* ergo *Alpina* folio est hirsuto, lato, caule humili, flore magno, vividissime cœruleo f). Hanc varietatem, nam vera est varietas *speciei palustris*, BOCCONE g) descripsit nomine *Echii scorpioidis alpini nani tomentosi supini*. Deinde *Lithospermum Alpinum tomentosum minimum* TOVRNEFORTIVS h), SCHEVCHZERVS i), TILLIVS k). *Lithospermum alpinum minus flore purpurascente*, & *flore albo* PONTEDERÆ l), ejus varietates sunt. Is, cum SCHEVCHZERO ad *arvense* potius retulit, sed flores majores facile demonstrant, ad *palustre* referendum esse. Verum nihilo magis differt a palustri, *Myosotis scorpioides latifo-*

b) Cui adcensuerat HERMANNVS & BOERHAAVIVS, differt omnino segmentis nullis intermediis; deinde globulis luteis, qui corollam faciunt, qua fauces clauduntur.

c) Eo retulerat TOVRNEFORTIVS ob semina, differt floris tubo breviori, & floralibus spicis Scorpii caudam referentibus, quæ vetustissima similitudo est, GESN. *tab. coll. stirp.* 80. *b. hort. German.* p. 280. & *Rondelet* apud GESNER *epist.* p. 84. b.

d) *Nov. gen.* p. 99. T. III.

e) *Flor. Lapon.* 75. &c.

f) Quo solo a *palustri* recedit, & similior est arvensis: sed dudum notum est, plantas alpinas odore, sapore, vividitate coloris superare plantas soli humilioris.

g) *Mus. di piante* p. 149. T. 107. ipse palustri simile facit flore, semine, perenni vita.

h) I. R. H.

i) *It. alpin.* II. p. 137.

k) *Hort. Pis.* p. 106.

l) *Compend. Tabular.* p. 83.

latifolia hirsuta MERRETI m) & RAJI n), neque unquam, opinor, distincta fuisset, nisi adeo animis hominum insedisset opinio, glabram o) esse eam speciem, quæ flore est majori: Quare cum hirsutam hanc viderent Botanici, & altiorem, & nascentem in dumetis, umbrosisque, factum est, ut eam distinguerent. *Lithospermum arvense majus* dixit SCHEVCHZERVS p), *medium* VAILLANTIVS, *Myosotidem hirsutam montanam & sylvaticam* DILLENIVS q), & SIEGESBECK r), *Myosotidem sylvaticam præcocem latifoliam hispidam* RVPP ſ), BVXBAVM t), & ultimo loco inter Botanicos nominandus ERNDL u). Ego certe nonnisi duas *Scorpiuri* species adgnosco, *flore minori*, cujus varietas est illud, quod a *luteis floribus* nomen habet non optimum w); & *flore majori*, cujus tres varietates sunt *palustris vulgaris, sylvatica maxima*, &

m) *Pin. rer. britannic.* p. 82.

n) vel DILLENII *Syn.* RAJAN p. 229. T. IX. f. 2.

o) Apparet ex nominibus HERMANNI, BOERHAAVII, MAGNOLII, VOLCAMERI, DILLENII, SIEGESBEKII, LINNÆI. Nostra vero, ubique vulgaris, & quam ex Belgio misit vir Clar ADRIANVS a ROYEN, pilos habent utique, & augent in solo ficciori.

p) *It. alp.* II. p. 137.

q) *Cat. plant. circa Giess.* p. 46.

r) *Primit. flor. Petrop.* p. 77.

ſ) *Flor. Jenens.* p. 8.

t) *Enum plant. circa Hal.* p. 231.

u) *Viridar. Warsav.* p. 80. Hanc censuram meretur, vel ob solum insignissimum plagium Fungorum omnium, quos ex HOFMANNI *deliciis sylvestribus* ad verbum exscripsit; & aliunde præterea patet, eum paucissimas unquam legisse plantarum, de quibus loquitur.

w) *Echium scorpioides minus flosculis luteis* C. B. in *Prodr.* p. 119. Nempe, etsi ratio luteoli umbilici ad segmenta cœrulea paulo major sit, non tamen flos luteus dicendus est, cujus maxime conspicua

pars

& *alpina humilis*, si quidem hæc omnino etiam *varietatis* nomine digna fuerit.

§. LXIX.

In rupibus vicinis ubique *Rubeola saxatilis alpina* BOCCONE nascitur, quæ varietas est vulgaris *Gallii albi minoris* a), paulo, ob loci rationem, humilior, & asperior. Plurima ibi *Lychnis alpina pumila gramineo folio* instar purpureum tapetum late saxis instrata, & *Saxifragia Pyrenaica foliis partim integris, partim trifidis*; Namque verissime, ex una radice, in unum cespitem, enascuntur *foliola* & integra, & bisecta, & trisecta. Solitaria vero, & in eodem loco non infrequens est *Saxifragia* alia, foliis modo integris modo trifidis, quam cum priori non bene conjunxit SCHEVCHZERVS b). Eam diu c) pro nova habui, neque certe quisquam, præter COLVMNAM d), eam descripsit, ejusque verbis recentiores nihil addiderunt, *Sedum* vero *alpinum pallido flore* GARIDELLI e), ut icone nostram refert utcunque, alienissimum nomen, habitum vero multo altiorem habet. Nostræ enim ex gracili *radice* folia ad terram multa in obtusam lingulam ex gracili ortu educuntur, viridia, non crassula, subhirsuta. In

pars vividissime est cœrulea. Hæc cæterum varietas tota hispidior, calyce hirto fusco, & habitu minimo distinguitur.

a) *Mus. di piante* T. 101.

b) *It. alp.* I. p. 49.

c) Et dixi *Saxifragiam alpinam habitu androsaces villosæ Com. Lit. Phys. Med. Norimb.* 1732. p. 196.

d) Nempe dixit ille *Sedi alpini* III. var. *foliis integris Ecphras.* II. p. 66. *Saxifragiam* III. in ic. p. 67. RAJVS *Sedi alpini tertii fr.* GREGORII *secundam varietatem* p. 1043 MORIS. *Sedum alpinum fr. Gregorii* III. Col. *Hist. Oxon.* p. 476. descr.

e) p. 438. ic. 91.

In nostris alpibus semper integra vidi, incisa f) vero uno alterove dente ex *Rhaetia* adtulit D. HVBERVS in hac ipsa Academia P. P. *Caulis* vix foliosus, paucos flores gerit in vertice. *Ovarium* sub flore est, uti in *Saxifragiis* solet. *Petala* obsolete alba ex viridi, atque lineata. *Stamina* decem, quorum quinque longiora, apicibus luteolis. Ex summo ovario *Tubæ* longiusculæ duæ apice recurvo. Voco nunc *Saxifragiam alpinam subhirsutam foliis longis raro dentatis.*

§. LXX.

In casa alpina *M. Ober Neunenen* cibo & quieti aliquantum temporis dedimus. Circa eam casam, ut alibi in *Jura* & *alpibus* abunde provenit *Lapathum*, quod *rotundifoium* dicunt, oblongo vero & obtuso folio est; & *Napellus*. In vestigiis defluentis nivis uberrima *Soldanella alpina*, nam *majorem* & *minorem* non distinguo. *Thlaspidium Anchusæ folio* ubique, & inter lapides *Juniperus alpina*, & *Leucojum vernum perenne album majus.*

LXXI.

Supererat adscensus unius horulæ, per angustæ vallis scopulosum limitem, atque salebrosam viam, vocant *die leiter*: id circa meridiem confecimus, non sine magna ex pulcherrimis plantis concepta voluptate. Nascebantur non remoti ab invicem *Ranunculi*, quos expedire & facile erit, & minime inutile. Ergo in *Alpibus* omnibus & hic etiam frequens provenit *Ranunculus* flore flavo splendente magno, cujus diameter etiam unciam superet, *foliis* ad caulem sub ramo-

f) Ea est varietas foliis incisis *Sedi alpini* III. fratris GREGORII apud COLVMNAM l. c. p. 66. & *sedum alpinum tertium* in icone, eodemque nomine H. OXON. in icone f. XII. T. 9. f. 2. *Sedi alpini tertii fr.* GREGORII secunda varietas RAII p. 1043.

ramorum ortu gracilibus, digitatis, ad terram simillimis vulgaris *erecti acris*, trilobatis, lateralibus lobis bipartitis in duas partes, quarum interior tripartita obtuse, exterior bipartita est, Medius lobus tridentatus; Omnia, ut tota planta, & ipse calyx, hirsuta.

§. LXXII.

Alter non vulgaris, ad deliquia nivis cum *albo*, sed rarior, in *Gotthardo*, *Gemmio*, & hic in *Ober-Neunenen* provenit, humilis, nisi quod aliquando lætius exsurgat ad 3. 4. ve uncias, *radiculis* multis, longis & albidis, *foliis* & habitu levi, excepto *cauliculo*, qui hirsutus est; Ad radicem *folia* trilobata lobis lateralibus bifidis obtusis, medio trifido, subrotundis dentibus incisa, ambitu toto, orisque rotundis. Ad caulem fere uno loco unum trifidum vel quadrifidum folium, latis lobulis, quorum qui cauli proximi iidem minores sunt. *Flos* luteus splendens, in cauliculo triunciali, minor.

§. LXXIII.

Tertius alio tempore (Julio M. 1736.) lectus in *M. Thuiri*, secundo (LXXII.) similis est, levitate folii, caulis hirsutie, statura; Est tamen altior, & folia ad terram multo acutioribus segmentis incisa, ad caulem vero profundius digitata sunt segmentis gracilibus.

§. LXXIV.

Quartus albo colore petalorum, eorumque figura cordis simili satis diversus, præterea unam tantum alteramve ad caulem ligulam habet ex albida vaginula, *folia* ad terram vel integra, & per ambitum rotunde dentata, vel minus profunde trilobata. Accedunt tamen ad folia ejus *Ranunculi*, quem secundo loco diximus (LXXII.) *Ovarium* longius & pene in morem *palustris apii folio levis*.

§. LXXV.

Omnes hi *Ranunculi* habuerunt ſuos Botanicos, a quibus diſtincti ſunt ſuis nominibus. Et prior videtur eſſe *Ranunculus alpinus pratenſi repenti ſimilis ſed minor* MICHELI a) apud TILLIVM. An & *Rannnculus* IV. MARTENS b)? non recedit. Mihi vero certiſſime, etſi in *Gottbardo* & ſupremis alpibus proveniat, eſt ipſiſſimus *erectus acris*, neque aliam ob rationem ejus memini, quam ut monerem, ne pro novo habeatur ab aliquo συςετιφοιτων.

§. LXXVI.

Alter (LXXII.) dudum a JOHANNE BAVHINO a) traditus eſt pro varietate *albi*, & ejus icon *albi* iconi adjecta b). Eum MARTENS pro *ſecundo* c) delineat, niſi forte ob floris exiguitatem ſeparari debeat. LINNÆVS *Ranunculum* dixit *caule unifloro foliis radicalibus palmatis, caulinis multipartitis ſeſſilibus* d), deditque iconem noſtri ſimillimam, uti neque deſunt mihi ſpecimina, in quibus caulis foliis deſtitutus humilitate *pygmæum* e) ejus refert. Eumdem, ob lanuginoſos cauliculos, & folia exigua, intelligere videtur SCHEVCHZERVS, quando *Ranunculum ſaxatilem magno flore* f) in *alpibus* naſci dicit. Eo nomine plantam deſcripſerat CASPAR BAVHINVS g), ita ut non recedat deſcriptio a noſtro, ſed

a) *Hort. Piſan.* p. 145.
b) *It. Spitzberg* c. IV. T. I. ad D.
a) III. p. 861.
b) Superiorum interior, non mala.
c) l. c. T. G. f. e.
d) *Flor. Lapon.* 232. T. III. f. 2.
n) varietas l. c. T. III. f. 3.
f) *It.* l. p. 46. in *M. Joch & Laubersgrad* &c.
g) *Prodr.* p. 96. *Pin.*

ſed ſtirpem perpetuas nives amantem naſci *Monſpelii* non viſum eſt probabile. Neque quidquam inveneram in PARKINSONO h), RAJO i), TOVRNEFORTIO k) & TILLIO l), unde plura de *Ranunculi monſpelienſis* hiſtoria diſcerem. Hic omnino videtur a vulgaribus diverſus manere poſſe.

§. LXXVII.

Tertius (LXXIII.) pro novo deſcriptus fuit a JOH. BAVHINO a), qui eodem in loco eum legit, quo & ego inveni, cum *Thora* in ſupremis paſcuis M. THVIRI naſcentem. RAJVS b) eodem etiam loco, eumdem invenit & diſtinxit. Figura BAVHINI rudior eſt, ſed tenuis inciſio foliorum, & ad caulem gracilitas ſufficit. An ſatis a priori diverſus? Multæ varietates intermediæ mihi videntur conjungere utrumque. Quia tamen JOHANNES BAUHINVS eos diſtinguit, & utriusque propriam iconem dedit, non intercedam, quin *Ranunculus tenuifolius montanus luteus* ſuum locum in familia diſtinctum tueatur, quem, niſi invenirem diſtinctum, non diſtinguerem, & etiam nunc invitus diſtinguo.

§. LXXVIII.

Quartus abunde diſtinctus eſt, neque quisquam eum conjungere auſus eſt, niſi cum *ſecundo* (LXXII.) JOHANNES BAVHINVS a). Et dudum etiam monitum eſt b), *majorem*

h) In C. B. *Theatr.* p. 328.
i) *Syll. plant. extra Brit. naſc.* p. 216. & *hiſt.* p. 595. cum aſteriſco.
k) I. R. H. *Schol. Bot Pariſ.* p. 217.
l) *Hort. Piſan.* p. 144.
a) *Ranunculus montanus tenuifolius luteus* III. p. 416.
b) *Syllog. plant. extra Brit* p. 216. *hiſtor. plant.* p. 592.
a) Et ex eo, planta non viſa, MORISONVS & RAJVS. Cæterum icon JOHANNIS *exterior* hunc exprimit.
b) A JOHANNE BAVHINO & SCHEVCHZERO IV. p. 339. &c.

rem varietatem CLUSII a *minori* nulla vera nota separari. Vidi enim *majorem* folio rotundo integro, & *minor*, qui idem vulgatior, plerumque est divisis foliis. Is omnino videtur, licet colore floris differat, vel simillimus certe est nostro, *Ranunculus caule unifolio & unifloro foliis tripartitis*: si forte LINNÆUS c) defluxo demum flore eum legit, ut ex nudo caule & foliis pulchræ iconis satis video. *Ranunculus* III. MARTENS d) omnino idem est nostro. Non videtur necesse esse, ut nomen addam *Ranunculi alpini humilis rotundifolii*, quem CASPAR BAUHINUS *majori flore* & *minori flore* distinxit, non cautissime distributis in vanam diversitatem synonymis.

§. LXXIX.

Per dumeta, quæ *Chamærhododendros alpina villosa* jam sola faciebat, altiora loca amans, & quam glabra rarior, adscendimus, donec & eæ sylvulæ nos desererent. Ibi ad lapides, non uno loco, latissimo cespite plantula saxa tegebat, quam olim in *Gemmio Valesiæ*, deinde in *Gotthardo* legi, nunc uberrime ad scopulos viæ *die leiter* dictæ. Ei quidem, ex radiculis frequentibus folia in rosulas congesta eduntur, læte virentia, firmula, angusta, intra lineam, tres lata & ultra, confertissima. Si evolvatur cespes, repentes *cauliculi* apparent aliquot unciarum, cum foliolis conjugatis. Ex foliorum alis passim floriger *pedunculus*, vix duarum linearum altitudine, fert *florem* pediculo non breviorem, viridem, conniventem perpetuo. Is *calyx* quinque foliolis oblongis fit. Intra eum, nudo etiam oculo, sed ad lentem facilius, adparent sive *ungues* sive *petala*, crassiuscula, neque petalodeæ teneritatis, apice teniter emarginato. *Quinque* stamina

c) *Flor Botan.* 231. T. III. f. 4.

d) Exemplar foliosum, ut sæpe solent. Recte addit diversitatem foliorum ad caulem a radicalibus hic nullam esse. c. IV. tab. H. f. c.

ſtamina ex eorum corpuſculorum intervallo eminent, pallentibus apicibus, *Quinque* alia oriuntur ſingulum ad radicem ſui *cordiformis unguis* ſ. *petali*, connatum mediæ ejus lineæ, & ubi hæc deſinit, liberum & eminens, apiceque ſuo onuſtum. *Ovarium* in medio flore pyriforme tres *Tubas* repandas emittit. Intus ad axin medium *ſemina* aliquot majuſcula, quæ ad lentem validius objecta augentem, videntur fieri una convexa facie intercepta inter duas planas facies. Hanc plantam pro nova edidi ante aliquot annos a), neque pœnitet. Nam etſi aliquantum cum noſtra conveniant plantulæ aliquot ſcriptorum vetuſtiorum, ii tamen non ita ſtirpem deſcripſerunt, ut quiſquam poſteriorum eos intellexerit. Nempe forte huc pertinet *Sedum ſaxatile humillimum foliolis denſiſſime compactis floſculos fere ſine pediculo præferens* diligentiſſimi BVRSERI b), *Perpuſillum ſedum omnium minimum* LOBELII c), *Sedum montanum perpuſillum luteolis floribus* PARKINSONI d) ex LOBELIO, cum icone, quæ a noſtra planta non aliena eſt. *Sedum montanum perpuſillum luteum*, quod MORISON e), ex PARKINSONO, excitat planta non viſa. Et hi quidem eamdem ſtirpem videntur in mente habuiſſe. Sed & *Lychnis alpina muſcoſis foliis denſius ſtipatis floribus parvis calyce duriore* PLVKNETI f), iconem habet, quæ poſſit plantæ noſtræ convenire. Neminem vero deſcriptionem dediſſe, quæ ſufficiat cognoſcendæ plantæ, id facile apparebit evolventi loca, quæ excitavi. Verum & genus novum videtur requirere ſimilitudo cum *Alſine* ma-

xima

a) *Comm. Lit.* 1736. *hebd.* XIII. & T. I. f. 5.
b) *Act. ſuecic.* p. 531.
c) *Illuſtr. ſtirp. p.* 101.
d) *Theatr.* p. 738.
e) III. p. 471. & ic. cum nomine PARK. S. XII. T. 6. f. 14.
f) *Almageſt.* p. 233. T. XLII. f. 8.

xima eſt, foliis, calyce, ſtaminibus, Tubis: in eo differt, quod petala non caduca, non libera habeat, ſed connata ſtaminibus, & duriora; adde, quod calyce multoties ſint minora, ex quo factum eſt, ut diu me latuerint. Novo generi ſupereſt ut nomen in ponam. STÆHELINIAM quidem vocabo, quam BARTSCHIAM dicit amiciſſimus LINNÆVS g), cum vetuſtiori mihi videar jure gaudere, & ſcripſerim de planta, ante multos annos mihi cognita. Hanc *Cardiſtemonem* vocare poſſem, malo CHERLERIAM dicere, in memoriam Botanici eximii, cui plurimas & pulchras plantas debemus, quæ apud JOHANNEM BAVHINVM exſtant.

§. LXXX.

Dum lente adſcendo, *Lychnis alpina linifolia multiflora perampla radice* aliquoties adparuit, & *Linaria quadrifolia ſupina*, elegantiſſima plantularum, & uberrime proveniens *Pedicularis caule ſimplici foliis ſemipinnatis obtuſis laciniis imbricatis* LINNÆI, rara planta, & hoc ipſo loco primum a me lecta anno. 1731. Nihil admodum inveni, quod adderem deſcriptioni, quam alibi exhibui a). Cum ea *Salix pumila folio rotundo*, & alia *Salix*, de qua, cum dudum cognitæ plantulæ recentiores ſcriptores inventionem ſibi adrogent, aliqua addere viſum eſt. Repit per ſaxa alpium viridiſſima plantula, neque erigitur unquam, licet ad duos pedes ſerpat, ramoſa & frondoſa. *Folia* congeſta, elliptica, ovi forma, ſplendida, virentia, glabra, longitudine dupla & tripla ad latitudinem, terminata obtuſo ambitu. Sexu diſtincta eſt. Et *Mari* ſupra caulem, ex congeſtis foliis educitur

g) *Coroll. gener.* 967. & *Hort. Cliffort.* eodem fere tempore, quo ego diſſ. de *Pedicularibus* edidi. Malim CL. BARTSCHIO Americanam ſtirpem, STÆHELINO alpinam dari.

a) *De pedicularib. Helvet.* VIII.

citur ſpica nondum uncialis florigera, quæ ſit foliolis circa ſcapum adgeſtis pallidis, in quorum ſinu *duo ſtamina* latent coccineis apicibus. *Feminæ* plantæ *ſpicæ* raræ paucis fiunt capſulis virentibus, erectis, longis, conicis, ex quarum apice Tubæ binæ erumpunt pallentes. Primus hanc plantam cognoviſſe videtur ARETIVS a) cui eſt *Balmenſtritten* frutex absque flore. Ex eo SIMLERVS b). CAMERARIVS eximiam iconem habet cum nomine *Salix puſilla humilis* c), quam exiſtimo ex GESNERIANIS eſſe. *Salix humilis repens* LOBELII d), *Salix pumila utrimque glabra* JOH. BAVHINI e), ex quo PLVKNET f), TOVRNEFORTIVS g) & TILLIVS h). *Salix alpina anguſtifolia repens* CASPARI BAVHINI i), an & eorum, qui idem nomen habent? RAII k), TOVRNEFORTII l)? *Salix latifolia folio utrinque glabro ſuperne ſplendente* RAII m), an & SCHEVCHZERI.

a) Apud GESNER. in CORD. p. 234. b.
b) *Valleſ. & alp. deſcript.* p. 330.
c) *Epit. Math.* p. 108.
d) *Adverſ.* p. 423. non recedit. *Icon.* II. p. 138.
e) I. p. 2. p. 217. ex LOBELIO, absque alio ſynonymo. CHABRÆVS addit gloſſema *cortice rubente* p. 66.
f) *Almageſt.* p. 327.
g) I. R. H.
h) *Hort. Piſan.* p. 150.
i) Idque certo, cum & *Salicis* facie non eſſe poſt ARETIVM habeat, & brevia folia, utrinque glabra, & locum natalem *Prodr.* p. 159. *Pin.* CAMERARIANAM vero alio avocat, ad ſpeciem CLVSII, quæ inferne ſub cinerea eſt. LOBELIANAM male ad maritimam ſubincanam ſpeciem revocat, quæ alpina, & utrinque glabra eſt.
k) *Syllog. plant. extra Brit.* p. 226. *hiſtor.* p. 1423. incognitam ſibi.
l) I. R. H.
m) *Syll. plant. extra Brit. naſc.* in ſummo Jura, & *Hiſt.* p. 1422. Conjungit huic *pumilam* I. CLVSII in *Pann.* p. 102. ſed ei folia inferne ſunt ſubcinerea.

O

ZERI n), *Salix pumila alpina latifolia glabra* o) ejuſdem, huc pertinent. Poſt hos omnes BOCCONE bonam iconem dedit, dixitque p). *Salicem alpinam minimam repentem retuſo ſerpylli folio lucido,* quod nomen & SCHEVCHZERVS q) habet,) & brevius in iconibus *Salicem alpinam ſerpylli folio lucido* r), uti TOVRNEFORTIVS ſ)

§. LXXXI.

Jamque eram enixus ad montis culmen, quam longe acceſſus datur hominibus. Ibi ad rupes *Saxifragia montana ericoides* abunde provenit, ſive *cœruleo flore* fuerit, ſive *purpureo,* ſemen enim ſolum & capſulæ ſupererant. Naſcitur ibi, ſed & longe humilioribus locis Helvetiæ, *Onobrychis* illa quæ plebejo nomine *Esparſette* dicitur, paſſimque ſeritur alendo pecori idonea. Sed longe fuerunt gratiores quatuor conferti *Aſtragali*, qui pene unico loco gramineo, inter duriſſimas rupes juncti provenerant. *Aſtragalorum* feraciſſima eſt Helvetia. Præter *vulgarem ochroleucon* dulcibus foliis, qui hic etiam arduo in loco proveniebat, & alium, qui *Cicer ſylveſtre* dicitur, arvis calidioris *Helvetiæ* familiarem, habet planior *Valeſia* a) *purpureum ſpicatum Pannonicum* CLVSII, paſcua *Rhætiæ Aſtragaloides ochroleucum* TILLII b)

n) *It. alp.* I. p. 47. non videtur.

o) *Sylloge ſtirp. extra Brit.* p. 225. absque ſynonymo.

p) *Muſ. di Piante.* p. 18.

q) *It.* I. p. 48. & V. p. 427. conjungit *Salicem ſaxatilem minimam* C. B. in *Prodr.* ſed ea, ob folia rotunda, & venoſa, & quod minima ſit, eſt *Salix alnifolia* BOCC.

r) T. I.

ſ) I. R. H.

a) Inter *Leucam* & *Sideram* uberrime legi in itinere 1733.

b), prata circa *Grindelwald* & *Gemmius M. Astragalum foliis viciæ ramosum & procumbentem flore glomerato oblongo albo cœruleoque* SCHEVCHZERI c), idemque *M. Gemmi* & Scheidek, *Surenen*, & aliæ Alpes *pyrenaicum Barbæ Jovis folio non ramosum procumbentem flore ochroleuco glomerato* SCHEVCHZERI d), prata demum *Rhætiæ* inter *Lenz & Brienz Astragalum* illum *siliqua longa incurva*, qui *Polygalæ* nomine a CAMERARIO e), *Onobrychidis quartæ* a CLVSIO f) depictus est. Præter hos omnes, tres alii in rupibus vicini nascebantur. Eorum *primus*, qui paulo vulgatior est, in *Gemmio* abunde, imo vero si idem est RAJANO, etiam in Jura nascitur, similis utcunque ei, cui flores ex albo cœrulei sunt, ab eo tamen multis modis diversus. *Radix* enim plurimos *caules* fundere solet florigeros, plurimas foliosas alas, ex brachiis, qualia alteri *Astragalo* adpinxerunt CAMERARIVS & CLVSIVS. *Folia* multo propiora sibi & acutiora, & exiliora, quam cuicunque aliorum *Astragalorum*. *Florum* spica valde conferta: *Calyx* non ut in *albo cœruleoque* niger, sed viridis, firmis, levis, dentibus vix inæqualibus. *Flos* ex rubro purpureus, qualem & *Polygala* CAMERARIVS habet, *Vexillum* vix erectum amplum, *Alæ* amplæ & coloratæ, longissimis auriculis præditæ, non albæ, ut in illo SCHEVCHZE-

b) p. 19. T. 14. f. 2. quæ *Astragalus recticaulis hirsuta* JOHANNIS BAVHINI & SCHEVCHZERI. *It.* alp. IV. p. 330. Eamdem existimo esse *Polygalo similem luteo flore* GESNERI *add. ad hort. Germ.* p. 260. b.

c) *It.* VII. p. 519. hoc loco, & in Itin. IV. p. 330. alio nomine.

d) It IV. p. 330. Eumdem in l. itinere. vocat *alpinum foliis viciæ angustioribus flore ochroleuco.* p. 31. nisi is *Astragaloides* est, & in *Itin.* VII. *alpinum ramosum hirsutum flore ochroleuco* p. 509. de quo ex loco natali mihi constat.

e) In MATTH. *Epit.* p. 929. bon. ic.

f) *Pann.* 755. *histor.* p. CCXL.

RI. *Carina* cœrulea brevior roſtrata, *ſtamina* de more. *Siliqua* non longa ut in *Polygala* CAMERARII, ſed brevis, tumida, media crena diviſa bilocularis. Vno verbo, a *Polygala* CAMERARII foliis acutis, quæ *Polygala* omnino ovata habet, & ſiliqua brevi, ab eo vero cui *albi* & *cœrulei* flores ſunt, & purpureis floribus, & folis acutis, & calyce, atque ſiliqua non nigris differt. Omnino tamen huc videtur pertinere *Aſtragalus quidam montanus ſive onobrychis aliis* RAII g), in Jura lectus, neque enim *Aſtragalum* JOHANNIS BAVHINI, cui idem nomen eſt, huc refero, cum is ex CLVSII *Onobrychide quarta* ſit, quam ob longiores ſiliquas conjungo *Polygalæ* CAMERARII, etſi foliis acutis huic noſtro ſit propior. Eſt denique *Aſtragalus incanus ſaxatilis hirſutus minor, acuminato folio, flore purpuraſcente* TITÆ h), *Onobrychis foliis viciæ majoribus cœrulopurpuraſcentibus vel foliis Tragacanthæ*, non CASPARI BAVHINI, qui CLVSIANVM vult, verum SCHEVCHZERI i) forte.

§. LXXXII.

Alius, pulchra, & ſpecioſa planta, *caule* erecto, plures conjugationes foliorum recipiente, *foliis* viciæ, ex ellipticis paulum ad verticem anguſtioribus, nervoſis, glabris, *ſpica Aſtragalorum* omnium ampliſſima, laxa, in qua flores penduli. Ii flores *calycem* habent ex albo & purpureo varium, hirſutum, cujus dentes omnes capillares hirſuti, imi vero dentes longiores ſunt. *Flos* ipſe unciæ longitudine, purpureus, *Hedyſari* more ſplendens. *Vexillum* reliquis petalis amplius, ſæpe reflexum, cordis figura, nervo, & lata ovali plaga ad ortum notatum. *Alæ* extremo ovato, ſeparatæ non auritæ,

g) *Syll. plant. extra Brit.* p. 72. hiſt. p. 937.
h) In *Itin. poſt hort. Mauroc.*
i) Nam ſynonymum conjungit ex T. quod alibi refert ad eum qui *flore albo* & *cœruleo* eſt It. I. p. 45.

auritæ, macula ad ortum alba, extremo purpureo. *Carina* vexillo longior, purpureo obtuso rostro desinit. *Vagina* & *stamina* decem ex gentis indole. *Siliqua* pene *Orobi*, emittit *Tubam* cylindricam Nascitur in horridis præcipitiis *M. Stockhorn*, in *Gemmio* vero supra *spitalmatt* ubique. Vix reperio synonyma: *Astragalus* enim *Helveticus* CLVSII a) ita breviter dicitur, ut nemo in turba *Helveticorum* eum distinguat. SCHEVCHZERVS b) vero omnino descripsit nostrum *Alpini Helvetici* nomine. Ego *alpinum erectum spica purpurea speciosa* dixi alibi c). An *Astragalus alpinus perennis flore purpureo magno* TITÆ d).

§. LXXXIII.

Sed nunquam neque SCHEVCHZERVS viderat, neque ipse vidi speciosum *Astragalum*, qui coronidem itineri meo imposuit, summo in cacumine *Neunenen* lectus, neque alibi, Ei lignosa *radix* caules aliquot fundit foliosos & florigeros. Foliosi, habent decem pene paria foliorum, extremo impare, ellipsi in acutissimum mucronem terminata, utrinque splendida, argentea lanugine obducta. Florigeri caules aphylli, firmi, gerunt spicam *florum* non multorum. *Calyx* villosissimus, longis albisque pilis, de more superius apertus, dentibus quatuor pene æqualibus, longiori quinto, villosis omnibus, *Flos* longus replicato *vexillo* stricto & prælongo instar *Trifolii*, longe ultra reliqua petala educto, oris replicatis. *Alæ* carina longiores, *Carina* brevior lata, in mucro-

a) *Hispan.* p. 468. *Histor.* CCXXXIIII.
b) *It.* IV. p. 330.
c) *Comm. Phys. technic. med.* 1736. p. 101. T. I. f. 2. cum icone non bona.
d) In *Itinere post. hort. Mauroc.*

cronem singularem terminata: Hæc omnia violacea fere, absque splendore, Nomen facio *Astragalus alpinus totus sericeus foliis acuminatis.* In recentissimo opere AMMANI *Astragalum* reperio, cujus descriptio meum omnino imitatur. Nomen fecit, *Astragalus non ramosus, villosus & incanus, spicatus, floribus purpuroviolaceis* a).

§. LXXXIV.

Hic itineris terminus fuit, quod præcipitare coegit urgens iter in *Germaniam.* Inde per aliam viam *Bernam* repetii & supra pagum *Thurnen* frequentem legi *Alceam folio rotundo, & laciniato,* quæ a *tenuifolia crispa* JOHANNIS BAVHINI b),& a *vulgari minori* FRATRIS minime differt. Ei enim *Bernæ* vulgatissimæ, prima quæ prodeunt, folia rotunda sunt. Ibi *Scabiosa Dipsaci folio* VAILLANTII, quam a *Scabiosa latifolia rubro flore* non distinguo. Hanc enim in *Helvetia* RAJVS b*), illam uterque BAVHINVS c) legit. Ego vero & circa *Basileam* & circa *Juræ* radices in *Helvetia Aventicensi* eamdem omnino plantam vidi. Trans paludosum pratum, quod *Gurbe* fluviolus medius perfluit, dum festini ambulamus, in fossis *Sparganium non ramosum, Lentibulariam,* & *Potamogetonem* invenimus, *folio gramineo ramosum* CASPARI BAVHINI d) foliis vix tertiam partem lineæ latis

a) *Plant. Ruthenic.* n. 167. p. 126.

a) *Malva montana s. Alcea rotundifolia laciniata* COLVMNÆ p. 148. cum icone opt.

b) II. p. 1067.

b*) *Syllog. stirp. extra Brit.* p. 228. *histor.* p. 378.

c) *Scab. maxima dumetorum folio non laciniato* I. B. III. 1. p. 10. & *Scabiosa montana non laciniata rubra* C. BAVHINI *cat. plant. circa Bas.* p. 80.

d) *Prodrom.* p. 101.

latis, ſpicis pene *Adonidis* in brevi pediculo, craſſis ſiliculis curvulis. Idem eſſe exiſtimo cum *Potamogetone puſillo folio gramineo caule rotundo* MERRETI e) & RAII f).

§. LXXXV.

Berna profectus, dum Juræ humillimum dorſum ſupero, ab inciſis rupibus dictum *Hauenſtein*, non absque aliquo fructu ſperavi fore, ſi plantulas quærerem. Ergo primo ad arcem *Falckenſtein* ſolidiſſimis rupibus ſuperſtructam, adſcendi feſtinus. Ibi *Daucum* illum *Tragoſelini criſpi folio* (XLII.) in rupibus inacceſſis vidi & folia legi, *Iridem* etiam *Germanicam*, *Acer criſpum* laciniis in acutis mucrones exeuntibus, *Meſpilum folio rotundiori fructu nigro ſubdulci* maturo, foliisque decuſſo omni tomento leviſſimis, quæ candida lana obducta Majo M. legeram, *Caryophyllum ſaxatilem* g), quem eodem in loco primum invenerat CASPAR BAVHINVS, foliis cruciatis, deorſum replicatis, latis, in rigidum acumen exeuntibus, rubella lanugine in ortu petalorum; quibus notis facile didici eumdem eſſe C*aryophyllum* II. CLVSII h), & *Caryophyllum ſylveſtrem flore magno inodoro hirſuto* CASPARI BAVHINI i). Tandem & *Cotoneaſter* GESNERI k) ibi naſcitur, quem facile demonſtrarem, eumdem eſſe cum ejusdem

e) *Pin. rer. Britan.* p. 97.

f) *Cat. plant. Cantabr.* p. 125. *Catal. plant. Angl.* p. 242. *hiſtor.* p. 190. *Syn.* III. p. 150. Ejus icon exſtat apud VAILLANTIVM T. XXXII. f. 4.

g) Ita vocabatur, cum diſtinctionis nomine *latifolius* & *anguſtifolius* in *herbario vivo* CASPARI BAVHINI.

h) *Pannon* p. 317. *hiſtor.* p. 282.

i) Ad plantam CLVSII.

k) *Epiſt.* p. 94.

dem *Chamæmespilo* l), nisi idem jam docuisset JOHANNES BAVHINVS m).

§. LXXXVI

Ad viam solet *Acetosa rotundifolia hortensis* reperiri, & *Chamæbuxus flore coluteæ*, sed utraque planta præcox est, & evanuerat. *Digitalis* utraque, *lutea magno flore* intus maculoso, folio hirsuto, & *parvo flore* foliis glabris, uberrime ad sepes. In omnibus etiam sepibus circa *Langenbrug* bicubitale *Aconitum Lycoctonum luteum*. In descensu vero ad *Wallenburg Stachys alpina* valde serotina, nam paucos adhuc flores explicaverat die 25. Julii. Ejus *Calyx* pentagonus est, Galea integra obsolete purpurea *Barba* concolor trifida, medio segmento longiore, recta protensa; fauces albæ, *stamina* obsolete purpurea. Odor non ingratus *Melissophylli*. Ex multis nominibus meminisse placet, me neque *Alpenkraut* LONICERI a) huc referre, neque *Salviam alpinam* TABERNÆMONTANI b), ut visum est CASPARO BAVHINO. Forte *Betonica longe major* CÆSALPINI c) huc facit. Sed certius *Urticæ fœtidæ Heracleæ* TRAGI *similis vel stachydi* JOH. BAVHINI d). Porro *Stachys folio obscure virente flore ferrugineo* MORISONI e), RAII f), BOERHAAVII g) & VAILLANTII

l) Ad *hort.* p. 254. b.

m) licet distinguat utrumque *Epist.* p. 91. b.

a) p. CXCVIII. ei enim flos cœruleus est in longis spicis. Est forte mala icon *Hormini pratensis*.

b) p. 372. quam referrem potius ad Colum Jovis, nisi florem diceret purpureum. Vide folia & Galeam floris.

c) L. XI. c. XLIV.

d) *Font. Boll. descr.* p. 187.

e) *Hort. Blef.* p. 198. *hist. oxon.* III. p. 382. T. X. f. 11.

f) *Hist. plant.* III. p. 301.

g) *Ind. alt.* p. 154.

TII h), utique huc referenda, & quæ inde dependent PLVK-NETII i) plantæ, & WALTHERI k).

§. LXXXVII.

In sepibus, quæ descendentibus ad lævam sunt, non raro provenit elegans *Aster Pannonicus* CLVSII a), conspicua altitudine ad tres pene pedes, nutans. *Folia* ima petiolata, latiuscula, longo mucrone, ora raris denticulis serrata, eaque & nervis leniter pilosis. Superiora graciliora sunt. In summo Caule pauci, sed conspicua magnitudine *flores*. *Calyx* firmus fit multiplice ordine latarum squamarum hirsutarum. *Radii* lutei, trinervii, nervis exeuntibus in totidem denticulos, *tubus* brevis, & *Tuba* eminens aureo apice. *Flosculorum* ova minora *Tubus floris* longior in quinque triangularia segmenta fissus. *Tuba* longa fusca, perforans *stamineam cylindrum*. Discernuntur semina erectis, gracilibus *squamis*. Sine dubio hunc *Asterem* CLVSIVS descripsit, neque enim papposum dixit semen esse, ut videtur legisse RAIVS b), sed manere in quodam villo capituli. Præter ejus synonyma magis recepta, refero huc *Conyzam majorem alteram*

h) *Botan. Paris.* p. 189. nobiscum sentit.

i) *Stachys latifolia major foliis obscure virentibus flore galeato ferrugineo Almag.* p. 358. T. 317. f. 4. non optime, consentiente RAJO III. p. 302.

k) *Stachys folio obscure virenti flore purpurascente Ind. horti sui* p. 108. T. XIX.

a) *Pannon.* p. 526. *Aster* III. *Austriacus* I. Hist. p. XIII. cum omnibus synonymis, *Astere* nempe *luteo majori folio Succisæ* C. B. &c.

b) Qui inter papposos *Asteres* habet CLVSIANVM, p. 267. Idem sentit MAGNOLIVS *Hort. Reg. Monsp.* p. 25.

ram THALII c), cujus icon plantam noſtram egregie exprimit, ſemenque nudum habet. Superflua ergo eſt *Conyza montana lutea foliis oblongis* CASPARI BAVHINI, *Aſter montanus luteus foliis oblongis* TOVRNEFORTII d). Porro huc revoco lectum haud procul *Aqua Helvetiorum Aſterem montanum luteum flore pallido foliis non ita rigidis leviter una cum caule hirſutis* BVRSERI e). Nam in M. *Boezberg*, quem *Baſilea* adveniens neceſſario ſuperavit BVRSERVS, noſtrum Aſterem legit D. HVBERVS. In recentioribus, facile diſtinguitur. Eſt nempe *Chryſanthemum Aſteris facie foliis Succiſæ* HERMANNI f), qui verum characterem plantæ CLVSIANAE primus detexit, MORISONVS enim eam habet inter papposas g). VAILLANTIVS *Aſteriſcum perennem villoſum ſerratum calyce imo non folioſo* h) facit. BOERHAAVIVS ex HERMANNO *Aſteriſcum calyce brevi anguſtifolium* i), LINNÆVS demum *Buphthalmum foliis lineari lanceolatis ſerratis, villoſis, calycibus nudis.*

§. LXXXVIII.

c) p. 21. ic. II.

d) Cum uterque ſit ad THALIANAM plantam ſolam. TILLIVS egregie plantam repetit, quæ nunquam diſtincta exſtitit, p. 19. ut manifeſto deprehendatur, ſive error ſive fraus fuerit.

e) *Act. Suecic.* p. 531.

f) *Flor. Batav.* p. 34. *hort. Lugd. Bat.* p. 144.

g) *Aſter luteus Pannonicus primus hiſt. Oxon.* III. p. 117.

h) 1720. p. 430. Folia non villoſa ſed *ſubhirſuta* ſunt.

i) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p 105. & pene mavult diſtinguere, nomine *Aſteriſcoidis*, quod calycis imi foliola aberrantia non habeat.

k) *Hort. Cliffort.* p. 114.

§. LXXXVIII.

Jamque ſuperatis, quæ erant aſperrima, lenis declivitas nos comitata eſt *Baſileam*, urbem, quam absque gratæ mentis recordatione nefas mihi eſt nominare. Ibi enim audivi JOHANNEM BERNOVLLIVM; Ibi in amicitiam DROLLINGERI, STÆHELINI & KOENIGII veni, quæ mihi ſemper erit dulcis, dulciſſima fuit olim, quando juvenis iis viris inmiſtus mihi vel ex eo placui, quod conſortio eorum non penitus ipſis indignus viderer. Ibi primas herbulas legi, & etiam tum, cum *Botanices* rudimenta diſcerem, ad *hiſtoriam ſtirpium patriarum*, ex longiſſimo certe intervallo ſperatam, audaci conſilio me paravi.

§. XIC.

Conſervat ibi familia BAVHINIANA, & EMANVEL BAVHINVS, qui avorum æmulatione ad medicos honores nuper adſpiravit, precioſum rei herbariæ cimelium, hortum ſiccum CASPARI BAVHINI, in quo, non eæ ſolæ plantæ, quas *Pinax* habet, eodem ordine collectæ exſtant, ſed aliæ præterea non paucæ, neque ſatis cognitæ, tum numeroſæ icones, quæ lucem publicam nondum viderunt. Adſunt etiam doctorum virorum ad CASPARVM datæ literæ, ex quibus plurimæ de re herbariæ lites confici poſſent: adſunt denique ſchedæ, ex quibus Theatro Botanico non unum volumen addi poſſet.

§. XC.

Sed præter eum hortum ſiccum, Bibliotheca publica poſſidet herbas HAGENBACHII, qui ex itinere in alpes Bernenſes multas & elegantes plantas in CASPARI opera contulit, ut ex graminibus in Theatri I. volumine æſtimare licet

licet. Pulcherrimus est etiam hortus siccus BENEDICTI STAEHELINI, a Patre botanico, & a filio felicissimo, atque industrio, stirpium inventore collectus. Eum plurimæ ab amico utriusque VAILLANTIO adceptæ stirpes decorant, pretiosiorem tamen reddunt multæ, & raræ plantæ, a BAVHINO prætervisæ, aut minus curiose cognitæ, quas in patria regione multorum annorum iunctis laboribus detexit BENEDICTVS JOH. HENRICI F. STÆHELINVS.

§. XCI.

Sed eripuit me desiderabili moræ urgens necessitas. Per beata rura *Alsatiæ* rapido itinere properans, vix mihi permisi, ut plantulam aliquam decerperem. Plurimus ibi ad viam nascitur *Dipsacus foliis laciniatis*, quem eximius LINNÆVS a) cum vulgari conjungit. In iis tamen speciminibus, quæ per bidui iter cum *vulgari* copiosissime vidi provenire, visus sum mihi, non unam diversitatem reperire, etiam si ad folia non respicias. *Capitulum* longum, *flos* albus est, nunquam, ut in altero purpureus, statura altior, *squamarum* demum spinæ non rectæ, sed repandæ, & extrorsum conversæ. Poterit itaque, ut videtur, locum suum tueri. In *Alsatia* plurimum, *Wormatiæ*, unde ad latum esse testatur CASPAR BAVHINVS b), nullum omnino vidi.

§. XCII.

Circa *Drusenheim*, viculum in quo nihil est quod *Drusorum* nomine dignum sit, frequens est *Blattaria*. Ibi etiam *Raphanistrum flore melino* legi, elegantem varietatem, uti aliam *flore cœruleo* ostendit *Basileæ* vir felicis industriæ STÆHELI-

a) *Hort. Cliffort.* p. 29.

b) In *herb. viv.*

HELINUS. Sed utrumque non a) videtur differre a vulgari illo *albo* arvorum, quod utique *Helvetiæ* multo familiarius eſt, quam noſtræ *Germaniæ*. *Gernsheimi* in ſtagno cum *Hydrocotyle*, & *Salvinia* MICHELII, magnus eſt proventus *Tribuloidis*, cujus *ſtamina*, ut *deſiderato* LINNÆI b) ſatisfaciam, ſunt quatuor; *Tuba* vero ex roſtrato ovario, una, recurvo apice, & virente.

§. XCIII.

Circa *Lauterburg*, in arenoſa ſylva, quæ *Spiram* ducit, ceperat comitem ſe addere euntibus *Stœchas citrina*, ea ubique ad *Oppenheim* uſque frequens eſt. *Spiræ Alyſſon* illud floribus profunde inciſis, quod *Thlaſpi incanum Mechlinienſe* dicitur LOBELIO a), & *Chondrilla viminea*, & *Eruca tenuifolia perennis*, quæ *Manhemii*, *Wormatiæ*, *Oppenheimi*, frequentiſſima eſt, *Genevæ* in ipſis muris urbis familiaris. Circa *Guntersblum* in foſſis *Althea* officinarum frequens eſt, ad aggeres vero viarum *Oreoſelinum minus*, & *Onobrychis echinato capite*, quæ nobis montanæ plantæ ſunt: deinde propius *Oppenheim Ammi perenne* ſive *Falcaria* RIVINI, *Millefolium nobile*, & in ipſis ruderibus arcis uberrima copia *Daucus Alſaticus* CASPARI BAUHINI. De eo, cum non in vulgum notus ſit, neque absque errore deſcriptus a quibusdam Botanicis, aliqua, priusquam finem faciam, viſum eſt addere.

a) Neque RAIO conf. *Syn.* III. p. 296. habet enim non habitum folium, ſed & venas florum ſimillimas. Erit ergo exemplum, neque enim plurima ſunt, floris absque cultu *albo* colore & *flavo* ludentis.

b) *Char. gen.* 899.

a) *Obſ.* p. 108. in arenoſis ubique, *Hanoveræ* ſimilibus locis naſcitur.

§. XCIV.

Ei *radix* unica eſt, non nimis acris, dura defixa. *Caulis* ad humanam altitudinem, profunde ſulcatus, ut etiam angulofus videatur, plerumque purpureus, admodum ramoſus, latis vaginis ad ramorum ortum, ut junior peculiarem habitum *Hippomarathri* RIVINI non male exprimat. *Folia* ad terram ampliſſima, & frequenter cubitalia, magnis & ſulcatis coſtis. Numeravi ramoſarum alarum *primarum* ſex paria. In quavis earum, quæ inter primas ſunt maximæ, *ſecundarum* ramoſarum tria, quatuor. In maxima *ſecundarum* petiolatarum *tertiarum* unum par, ſeſſilium unum. In *tertiis* trilobatus habitus. *Lobus primus medius* denuo trilobatus, lobis *ſecundis* lateralibus bifidis, *medio* trifido. *Lobi primi laterales* inæqualiter quadrifidi, quinquefidi. Lobi ultimi, modo dicti, lati, ad ſeſquilineam, inciſionibus ultimis profundis, rectis, laciniis ſpinula terminatis. Omnia firma, glabra, ex flavo viridia, aromatica. *Vmbellarum* petioli longi, ipſæque raræ, neque pro portione plantæ, ex peculiaribus umbellulis pene duodecim. *Calyx univerſalis* aliquot *foliolis* non latis, per ætatem non reflexis, vagisve. *Calyx* peculiaris latiuſculis aliquot foliolis. *Semina* immatura ſtriata, videntur alarum rudimenta quædam habere. *Tubæ* duæ ex tumida *placentula* bifida, breves. *Petala* quinque æqualia, integra, cum viredine luteola. Et ea quidem facies erat. In CORDI *Daucis* latere exiſtimavi hanc plantam, neque tamen eruere potui. Ergo a *Dauco Alſatico* CASPARI BAVHINI a) initium feci, cujus icon non incommoda eſt. Nomen apud PARKINSONVM b),

RAIVM

a) *Prodrom.* p. 77. *Pin.* ex pratis paluſtribus. Noſter ſicco loco, in ruinis arcis antiquæ.

b) *Theatr.* p. 900.

RAIVM c), MORISONVM d) exſtat, & in *Schola Pariſina.* Deinde JOHANNES & ipſe pro nova dedit *Umbelliferam alſaticam magnam* e), *umbella parva ſublutea,* quod nomen RAIVS f) habet alibi. MORISONVS ſeminis aliqua ſimilitudine deluſus, *Thyſſelino* non genere, ſed ipſa ſpecie conjunxit g). Inde factum eſt, ut RVPPIVS *Paſtinacam* diceret, *paluſtrem altiſſimam folio Seſeleos pratenſis* h). LINNÆVS *Oreoſelina Thyſſelinis* & noſtrum utriſque conjunxit i), ſed a *Thyſſelino* quidem manifeſto differt, floris petalis neque cordatis k), neque inæqualibus, *calyce* univerſali l) non reflexo, & quantum video in ſemine inmaturo, ſemina & ſi alata ſint, non plana ſunt. Recte & ex ſuis notis, & ex ratione calycis videtur conjunxiſſe TOVRNEFORTIVS *Oreoſelinis* m). Eum BOERHAAVIVS n) & LINDERN o) ſecuti ſunt,

§. XCV.

c) *Syll. plant. rar.* p. 114.

d) *Hiſt. Oxon.* III. p. 317.

e) III. p. 106. cum icone & deſcriptione non malis. Inde CHABRÆVS p. 393.

f) In *hiſtor. plant.* p. 414. Ipſe plantam vidit, in *Palatinatu.*

g) *Vmbellif.* p. 84. cum neq; lacteſcat, neque multas radices habeat &c.

h) *Flor. Jenenſ.* p. 221.

i) *Selinum foliis pinnatim laciniatis, lacinulis trifidis obtuſis hort. Cliffort.* p. 92. conf. *char. gen.* 210. Ex LINNÆO nomen conſervavit ROYEN p. 106.

k) Apex replicatus eſt ex lata bracteola, ſed vera inciſio nulla. Dudum vero obſervavit DILLENIVS, flores plantarum *Vmbelliferarum luteos* regulares eſſe. *cat. plant. circa* Gieſſ. p. 7.

l) Qui in *Thyſſelino Plinii* noſtrate nullus eſt.

m) *Oreoſelinum pratenſe cicutæ facie.* I. R. H.

n) *Ind. alt.* p. 68.

o) *Tournef. Alſat.* p. 127.

§. XCV.

Jamque *Francofurti* eram, ubi comite D. SENKENBERGIO a) nuper *Archiatro Homburgensi*, floram ejus urbis a CLUSIO laudatam, & ipse invisurus, morbo impeditus fui, neque quidquam restituto superfuit, quam ut GOTTINGAM redirem.

a) Qui & *Francofurti*, & in *M. Hundsrück*, & in montibus sylvæ *Westerwald*, & circa *Moguntiam*, passim multas elegantes plantas legit, quarum aliquas ejus munere possideo, ut *Carduum mollem laciniatum* I. CLUSII, *Pentaphylloides erectum* &c.

C. J. Rollner Med. Cand. del.

C. F. Fritzsch filius Sculp.

Tab. 2.

Saxifragia alpina Subhirsuta, foliis longis raro dentatis

C. J. Rollinus Med. C. delin.

Astragalus alpinus violaceus acuto sericeo folio.

Sphagnum acaulon maximum foliis in centro ciliaribus.

C. F. Fritsch C. filius. sculp.

